

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. LP174/2017
din 21.09.2017

cu privire la energetică

Publicat : 15.12.2023 în MONITORUL OFICIAL Nr. 480-482 art. 849 Data intrării în vigoare

MODIFICAT

[LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26](#)

NOTĂ:

În cuprinsul legii, textul „Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică”, la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică” la forma gramaticală corespunzătoare, iar cuvintele „piața energeticii”, la orice formă gramaticală - cu cuvintele „piața de energie” la forma gramaticală corespunzătoare, conform [LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26](#).

Republicată în temeiul art. VII al. (1), lit. b) al Legii nr.281/2023 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 426-429, art. 732

Modificată prin legile Republicii Moldova:

nr. 74/2018, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 235-244, art. 368

nr. 172/2018, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 321-332, art. 529

nr. 238/2018, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 441-447, art. 709

nr. 257/2020, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 353-357, art. 288

nr. 121/2021, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 239-248, art. 282

nr. 151/2022, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 208-216, art. 377

nr. 155/2022, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 246-250, art. 474

nr. 249/2022, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 251-256, art. 511

nr. 52/2023, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 97-99, art. 150

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial:

- Regulamentul (UE) nr. 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 328 din 21 decembrie 2018, în versiunea adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. D/2021/14/MC-EnC;

- art. 1, art. 5 alin. (1)-(5) și (7)-(9), art. 6, art. 8 alin. (1)-(3) și (5), art. 9, art. 11 alin. (1), (8), (9) și (14), art. 12 alin. (1), art. 16 alin. (1)-(7) și (9)-(12), art. 17, art. 18 alin. (1)-(3) și (5), art. 19, 21, 23 și 31, anexa I pct. 1 subpct. 1, pct. 3 și 4, anexa II pct. 1 lit. (a)-(e) și pct. 2-5, anexa III pct. 1 subpct. 9 și pct. 2 subpct. 1, 2, 8, 10, 11 și 15, anexa IV și anexa VI din Regulamentul (UE) nr. 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 152 din 3 iunie 2022, CELEX: 32022R0869, în versiunea adaptată și adoptată prin Deciziile Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2023/02/MC-EnC și 2023/03/MC-EnC.

[Clauza de armonizare modificată prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește cadrul juridic pentru organizarea, reglementarea și asigurarea funcționării eficiente și sigure a sectoarelor energeticii.

Articolul 2. Scopul legii și sfera de aplicare

(1) Prezenta lege are drept scop:

a) crearea cadrului juridic pentru organizarea și desfășurarea activităților în sectoarele energeticii în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, calitate și transparență;

b) instituirea condițiilor de bază necesare pentru asigurarea independenței autorității de reglementare;

c) reglementarea raporturilor juridice dintre întreprinderile energetice, dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatorii de sistem, precum și dintre întreprinderile energetice și organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, autoritatea de reglementare, alte autorități publice, precum și autoritățile administrației publice locale;

d) crearea condițiilor necesare pentru limitarea activității de monopol, pentru liberalizarea piețelor de energie, precum și pentru promovarea concurenței pe piețele de energie;

e) instituirea principiilor de bază pentru asigurarea consumatorilor cu energie de calitate în condiții echitabile, transparente și nediscriminatorii;

f) crearea cadrului juridic pentru asigurarea securității energetice a țării;

g) instituirea mecanismului de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice;

h) crearea cadrului normativ pentru facilitarea dezvoltării proiectelor de infrastructură energetică cu impact transfrontalier.

(2) Sub incidența prezentei legi intră:

a) organizarea și funcționarea autorității de reglementare, precum și condițiile de desfășurare a activității acesteia;

a¹) elaborarea documentelor de politici în domeniul energiei;

b) supravegherea energetică de stat;

c) organizarea și desfășurarea activităților în sectoarele energiei;

d) evidența energiei;

e) securitatea și protecția obiectelor energetice;

e¹) dezvoltarea și asigurarea interoperabilității, în termeni proximi, a proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice și a proiectelor de interes reciproc, care să contribuie la:

- atenuarea schimbărilor climatice, în special la realizarea obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050; și

- asigurarea interconexiunilor, a securității energetice, a integrării pieței de energie și a sistemelor, a concurenței în beneficiul tuturor părților contractante ale Comunității Energetice, precum și a unor prețuri accesibile la energie;

[Art.2 al.(2), lit.e¹) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

e²) stabilirea criteriilor de identificare a proiectelor pentru includerea acestora în lista proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice și în lista proiectelor de interes reciproc;

[Art.2 al.(2), lit.e²) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

e³) facilitarea implementării, în termenele stabilite, a proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice prin eficientizarea, colaborarea mai strânsă și accelerarea proceselor de emitere a actelor permissive, precum și prin sporirea transparenței activității și a participării publicului larg;

[Art.2 al.(2), lit.e³) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

e⁴) stabilirea normelor privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție și a stimulentele legate de riscuri pentru proiectele de interes comun în cadrul Comunității Energetice și proiectele de interes reciproc;

[Art.2 al.(2), lit.e⁴) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

e⁵) stabilirea condițiilor de eligibilitate a proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice pentru acordarea asistenței tehnice și financiare din partea Uniunii Europene prin Instrumentul de asistență pentru preaderare, prin Instrumentul de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională, inclusiv prin Cadrul de investiții pentru Balcanii de Vest, prin Platforma de investiții pentru vecinătate, prin Fondul european pentru dezvoltare durabilă, prin Fondul european pentru dezvoltare durabilă plus și prin Facilitatea pentru Ucraina;

[Art.2 al.(2), lit.e⁵) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

f) protecția consumatorilor.

(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, titularul unei hotărâri de aprobare beneficiază de derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi, cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și cu asigurarea protecției și a siguranței populației.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

active dedicate hidrogenului - infrastructură pregătită să găzduiască hidrogen pur

fără a fi necesare lucrări suplimentare de adaptare, incluzând rețele de conducte sau instalații de stocare, care sunt nou-construite și/sau reconfigurate din active destinate gazelor naturale;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

adaptare la schimbările climatice - proces care vizează asigurarea rezilienței infrastructurii energetice la potențialele efecte negative ale schimbărilor climatice, obținută prin evaluarea vulnerabilității climatice și a riscurilor, inclusiv prin măsuri relevante de adaptare;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

autoritate națională de reglementare relevantă - autoritatea de reglementare prevăzută la art. 8 și/sau autoritatea națională de reglementare/autoritățile naționale de reglementare ale altor părți contractante ale Comunității Energetice și/sau ale statelor membre ale Uniunii Europene care găzduiesc proiectul transfrontalier și în raport cu care proiectul respectiv are un impact pozitiv semnificativ;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

autoritate vizată - autoritate care, în conformitate cu cadrul normativ aplicabil, emite actele permissive ce țin de planificarea, proiectarea și construirea bunurilor imobile, inclusiv a infrastructurii energetice;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

blocaj în infrastructura energetică - limitarea fluxurilor fizice în cadrul unui sistem energetic din cauza capacității insuficiente de transport, incluzând, *inter alia*, absența infrastructurii;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

consumator - consumator final de energie electrică, de gaze naturale, consumator de energie termică, consumator de alte tipuri de energie;

decizie exhaustivă - decizie sau set de decizii luate de una ori mai multe autorități ale unei părți contractante a Comunității Energetice, ale unui stat membru al Uniunii Europene, cu excepția instanțelor judecătorești, prin care se stabilește dacă dezvoltatorul proiectului este autorizat sau nu să construiască infrastructura energetică pentru a realiza un proiect de interes comun al Comunității Energetice sau un proiect de interes reciproc, având posibilitatea de a demara sau de a procura și demara lucrările de construcții necesare („gata de executarea construcției”), fără a aduce atingere niciunei decizii luate în contextul unei căi administrative de atac;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

dezvoltator al proiectului - dezvoltator al proiectului de infrastructură energetică, care poate fi:

a) operator al sistemului de transport, operator al sistemului de distribuție sau alt operator ori investitor, care elaborează un proiect de interes comun în cadrul Comunității Energetice sau un proiect de interes reciproc între Republica Moldova și un stat membru al Uniunii Europene;

b) persoană care, în temeiul unui contract de reprezentare, a fost împuternicită să reprezinte fie un grup format din operatorii sistemelor de transport, din operatorii sistemelor de distribuție sau din alți operatori ori investitori, fie un grup mixt, format din persoanele respective, și care are capacitatea de a-și asuma obligații juridice și obligații financiare în numele membrilor grupului care au semnat contractul de reprezentare;

distribuitor de energie termică - unitate termoelectrică ce desfășoară activitatea de distribuție a energiei termice în condițiile prezentei legi și ale Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

echipament de măsurare - aparat sau sistem destinat măsurării cantității de energie produsă, exportată, importată, transportată, distribuită, stocată, furnizată și/sau comercializată, care este legalizat și verificat metrologic;

energetică - ramură a economiei naționale care include următoarele sectoare: electroenergetic, termoelectric, de gaze naturale, de produse petroliere și de combustibil solid și lichid;

energie - orice tip de produs energetic, combustibilii, energia electrică, energia termică, energia din surse regenerabile sau orice alt tip de energie;

infrastructură energetică - echipamente și/sau instalații fizice, care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2, amplasate în Republica Moldova sau care fac legătura dintre Republica Moldova și alte părți contractante ale Comunității Energetice și/sau dintre Republica Moldova și unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene;

[Art.3 noțiunea în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

întreprindere energetică - persoană fizică sau persoană juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile reglementate prin Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și prin Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere (în continuare - *legi sectoriale*);

laborator electrotehnic - laborator autorizat de organul supravegherii energetice de stat, care are dreptul de a efectua măsurări și încercări profilactice și de reglare-recepție în rețelele și instalațiile electrice;

lucrări - procurarea, furnizarea și valorificarea de componente, sisteme și servicii, inclusiv programe informatice (software), realizarea activităților de dezvoltare, reconfigurare, construire și de instalare aferente unui proiect, recepția obiectelor energetice și inițierea unui proiect;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

obiecte energetice - instalații de producere, centrale electrice, centrale termice, rețele, instalații, utilaje, mecanisme, echipamente și aparate, care, împreună cu clădirile și spațiile în care sunt instalate, se utilizează pentru explorarea, extragerea, rafinarea, producerea, transportul, distribuția, stocarea și/sau comercializarea energiei;

obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 - atingerea unor valori, calculate în baza Țintelor și a obiectivelor stabilite la nivelul fiecărei părți contractante a Comunității Energetice, după cum urmează:

- reducerea minimă, la nivel intern, față de anul 1990, a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul întregii economii, care trebuie realizată până la finele anului 2030;

- atingerea ponderii minime a energiei obținute din surse regenerabile consumate în Comunitatea Energetică - în 2030;

- realizarea obiectivului principal minim privind îmbunătățirea eficienței energetice - în 2030;

- realizarea altor obiective ulterioare;

[Art.3 noțiunea modificată prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

operator de sistem - operator al sistemului de transport, operator al sistemului de distribuție din sectorul electroenergetic, operator al sistemului de transport, operator al sistemului de distribuție din sectorul gazelor naturale, care dețin licență pentru desfășurarea activităților respective în conformitate cu Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale;

politici și măsuri - totalitatea instrumentelor care contribuie la realizarea obiectivelor stabilite în planul național integrat privind energia și clima și/sau la realizarea angajamentelor asumate în temeiul art. 4 alin. (2) lit. a) și b) din Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 404/1995, instrumente care le pot include pe cele care nu au ca obiectiv principal limitarea și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră sau modificarea sistemului energetic;

proiect - una sau mai multe linii, conducte, unități, echipamente ori instalații, care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

proiecte concurente - proiecte care vizează, integral sau parțial, aceeași lipsă identificată în materie de infrastructură sau aceeași nevoie de infrastructură regională;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

proiect de interes comun în cadrul Comunității Energetice (proiect CE) - proiect necesar pentru realizarea traseelor și a obiectivelor în domeniile prioritare privind infrastructura energetică, prevăzute în anexa nr. 1, și care este inclus în lista proiectelor Comunității Energetice, aprobată de Consiliul ministerial al Comunității Energetice;

[Art.3 noțiunea modificată prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

proiect de interes reciproc (proiect IR) - proiect promovat de Uniunea Europeană în cooperare cu state terțe în temeiul scrisorilor de susținere din partea guvernelor statelor direct afectate sau în temeiul altor acorduri, care vizează instalații ce se încadrează într-una dintre categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a), la pct. 3 lit. a) sau la pct. 5 lit. a) ori c) din anexa nr. 2, care contribuie la realizarea obiectivelor Uniunii Europene privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică pentru 2050 și care este inclus în lista proiectelor Uniunii Europene;

[Art.3 noțiunea modificată prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

punere în funcțiune - dare în exploatare a unei instalații energetice după realizarea acestora conform proiectului;

reconfigurare - modernizare tehnică sau modificare a infrastructurii existente de gaze naturale pentru a asigura adaptarea acestora utilizării hidrogenului pur;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

rețea electrică inteligentă - rețea electrică, inclusiv aflată pe insule ce nu sunt interconectate sau ce nu sunt suficient conectate la rețelele electrice ale Comunității Energetice sau la rețelele electrice ale Uniunii Europene, care permite integrarea eficientă, din punctul de vedere al costurilor, și controlul activ în ceea ce privește comportamentul și acțiunile tuturor utilizatorilor de sistem ale căror instalații sunt racordate la rețeaua în cauză, inclusiv ale producătorilor, consumatorilor și prosumatorilor, în scopul asigurării unui sistem electroenergetic eficient, din punct de vedere economic, și durabil, care prezintă pierderi mici și un nivel înalt de integrare a surselor regenerabile de energie, de securitate a furnizării și de siguranță și în care operatorul de sistem poate monitoriza, în

mod digital, acțiunile utilizatorilor de sistem ale căror instalații sunt racordate la rețeaua respectivă, precum și tehnologiile informației și ale comunicațiilor pentru comunicarea cu operatorii de sistem, cu producătorii, cu operatorii instalațiilor de stocare a energiei și cu consumatorii sau prosumatorii aferenți, în vederea transportului și a distribuției energiei electrice într-un mod durabil, eficient, din punctul de vedere al costurilor, și sigur;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

rețea inteligentă de gaze naturale - rețea de gaze naturale care utilizează soluții inovatoare și digitale pentru integrarea eficientă, din punctul de vedere al costurilor, a unei multitudini de surse de gaze naturale, obținute cu emisii scăzute de carbon, și, în special, de surse regenerabile de gaze, în concordanță cu nevoile consumatorilor și cu cerințele de calitate a gazelor naturale, cu scopul de a reduce amprenta de carbon a consumului aferent de gaze naturale, de a permite folosirea unei ponderi sporite a gazelor naturale din surse regenerabile și a celor obținute cu emisii scăzute de carbon și de a crea legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, incluzând modernizările fizice aferente dacă acestea sunt indispensabile funcționării echipamentelor și a instalațiilor în vederea integrării gazelor naturale obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor din surse regenerabile;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

studii - activități necesare pentru pregătirea implementării unui proiect, precum sunt studiile pregătitoare, studiile de fezabilitate, studiile de evaluare, studiile de testare și studiile de validare, incluzând programele informatice (software), și orice alte măsuri de asistență tehnică, inclusiv acțiunile prealabile de definire și de dezvoltare a unui proiect și de luare a deciziilor privind finanțarea proiectului, precum sunt examinarea amplasamentelor vizate și pregătirea setului financiar.

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Capitolul II

COMPETENȚE ADMINISTRATIVE.

SUPRAVEGHEREA ENERGETICĂ DE STAT.

SUPRAVEGHEREA TEHNICĂ DE STAT

ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII INDUSTRIALE

Articolul 4. Competența Guvernului

(1) Pentru asigurarea funcționării și dezvoltării sectoarelor energiei, Guvernul:

a) stabilește politica de stat în domeniul energiei și direcțiile prioritare de dezvoltare ale acestuia;

b) aprobă strategia energetică și documentele de politici prevăzute la art. 7², prin derogare de la art. 24 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative;

c) aprobă programele de stat de dezvoltare în domeniul energiei, conform competențelor;

d) creează premisele și condițiile necesare pentru dezvoltarea și funcționarea eficientă și durabilă a sectoarelor energiei;

e) asigură securitatea energetică a statului;

f) aprobă planurile de acțiuni pentru situații excepționale în conformitate cu legile sectoriale;

g) stabilește cantitatea minimă obligatorie a rezervelor de combustibil, necesară centralelor electrice și termice care utilizează combustibil fosil;

h) promovează interesele sectoarelor energiei pe plan internațional;

i) promovează cooperarea regională și internațională în sectoarele energiei.

(2) Pentru asigurarea dezvoltării durabile a sectoarelor energiei, precum și pentru consolidarea securității energetice naționale, Guvernul este în drept să creeze fonduri speciale sau fonduri investiționale.

(3) Guvernul exercită și alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 5. Atribuțiile organului central

de specialitate al administrației

publice în domeniul energiei

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei (în continuare - *organ central de specialitate în domeniul energiei*) are următoarele atribuții:

a) elaborează și promovează politica de stat în domeniul energiei;

a¹) elaborează și promovează proiectul regulamentului privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice;

a²) elaborează și promovează proiectul strategiei energetice și al planului național integrat privind energia și clima;

b) elaborează balanța energetică de perspectivă a statului și o publică pe pagina sa web oficială;

c) elaborează programele de stat de dezvoltare în domeniul energiei;

d) elaborează și promovează actele legislative și normative în domeniul energiei, inclusiv în contextul armonizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene;

e) monitorizează implementarea strategiei energetice și a planului național integrat privind energia și clima, a programelor de stat de dezvoltare și de investiții în domeniul energiei, elaborează raportul național integrat privind energia și clima prevăzut la art. 7³;

e¹) monitorizează implementarea actelor normative în domeniul energiei;

f) asigură securitatea energetică a statului prin monitorizarea și coordonarea procesului de dezvoltare și de bună funcționare a obiectelor energetice;

g) promovează, în limitele competenței, cooperarea regională și internațională în domeniul energiei, inclusiv privind procurările strategice de energie, atragerea investițiilor, extinderea interconexiunilor și integrarea piețelor de energie ale Republicii Moldova în piețele regionale și internaționale;

[Art.5 al.(1), lit.g) modificată prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

h) administrează proprietatea de stat în domeniul energiei;

i) - *abrogată*.

(1¹) La elaborarea regulamentului prevăzut la alin.(1) lit.a¹), organul central de specialitate în domeniul energiei colaborează cu organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu, precum și cu alte autorități și instituții publice competente.

[Art.5 al.(1¹) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(2) Organul central de specialitate în domeniul energiei exercită și alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 5¹. Atribuțiile specifice ale organului

central de specialitate în domeniul energiei

cu privire la proiectele CE și proiectele IR

(1) Organul central de specialitate în domeniul energiei desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participarea în cadrul grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, prevăzute la art. 31¹, și își expune opinia cu privire la proiectele CE care vizează Republica Moldova. Decizia organului central de specialitate în domeniul energiei privind respingerea unui potențial proiect CE care vizează Republica Moldova trebuie să fie motivată. Organul central de specialitate în domeniul energiei poate prezenta grupurilor regionale ale Comunității Energetice avize cu privire la proiectele care, deși nu vizează Republica Moldova, pot avea un potențial impact net pozitiv sau un potențial efect semnificativ, de exemplu, asupra mediului sau asupra funcționării infrastructurii energetice naționale.

(2) Organul central de specialitate în domeniul energiei este autoritatea

responsabilă de facilitarea și coordonarea emiterii actelor permissive necesare pentru proiectarea, construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectele CE și de proiectele IR (în continuare – *proces de autorizare a proiectelor CE sau IR*). În exercitarea atribuției prevăzute de prezentul alineat, organul central de specialitate în domeniul energiei aplică măsurile prevăzute de prezentul articol și de art. 31³-31⁵, având în vedere necesitatea asigurării faptului ca dezvoltatorul unui proiect CE sau al unui proiect IR să obțină actele permissive necesare în termeni proximi, cu respectarea termenelor generale prevăzute la art. 31⁴ alin. (1) și (2). Deciziile adoptate de către organul central de specialitate în domeniul energiei în conformitate cu art. 31⁴ nu echivalează cu emiterea actelor permissive în sensul Legii nr. 160/2011 privind reglementarea activității de întreprinzător, deciziile în cauză având rolul de repere temporale pentru a fixa inițierea și finalizarea etapelor specifice ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR. Procedura de adoptare a deciziilor respective se stabilește prin ordinul organului central de specialitate în domeniul energiei.

(3) Organul central de specialitate în domeniul energiei acordă, la solicitare, asistență dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR și îi prezintă informații cu privire la actele normative și cerințele aplicabile în legătură cu emiterea actelor permissive necesare pentru implementarea proiectului respectiv.

(4) Atribuția de facilitare și coordonare a procesului de autorizare a unui proiect CE sau proiect IR ori a unei categorii de proiecte CE sau de proiecte IR poate fi delegată de către organul central de specialitate în domeniul energiei altei autorități ori instituții publice, cu respectarea următoarelor condiții:

a) organul central de specialitate în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice cu privire la delegarea atribuției de facilitare și coordonare a procesului de autorizare a unui proiect CE sau proiect IR ori a unei categorii de proiecte CE sau de proiecte IR, iar notificarea respectivă este publicată pe site-ul web oficial al organului central de specialitate în domeniul energiei, precum și pe site-ul web al dezvoltatorului proiectului respectiv, prevăzut la art. 31⁵ alin. (13);

b) pentru fiecare proiect CE sau proiect IR este desemnată doar o autoritate sau o instituție publică în calitate de punct unic de contact pentru dezvoltatorul proiectului respectiv în procesul de luare a unei decizii exhaustive în raport cu un anumit proiect, care să faciliteze și să coordoneze prezentarea tuturor documentelor și a informațiilor relevante.

(5) În cazul în care implementarea unui proiect CE sau a unui proiect IR implică luarea anumitor decizii atât în Republica Moldova, cât și în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și/sau în unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene, organul central de specialitate în domeniul energiei colaborează, în caz de necesitate, cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din statele respective și întreprinde măsurile necesare în vederea cooperării și a coordonării eficiente și eficace în legătură cu procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR. Organul central de specialitate în domeniul energiei ia toate măsurile necesare pentru a asigura, în măsura posibilităților, aplicarea de proceduri comune, în special cu privire la evaluarea impactului asupra mediului.

(6) Pentru a asigura transparența activității și informarea publicului larg cu privire la prevederile cadrului normativ aplicabil în procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR, organul central de specialitate în domeniul energiei elaborează și publică pe site-ul său web oficial un ghid care să conțină informații cu privire la:

a) actele normative pe care se bazează deciziile și actele permissive corespunzătoare, pe categorii de proiecte CE sau de proiecte IR relevante, inclusiv actele normative din domeniul mediului;

b) lista actelor permissive necesare pentru proiectarea, construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectele CE sau de proiectele IR;

c) numele și datele de contact ale persoanelor responsabile din cadrul organului central de specialitate în domeniul energiei, precum și ale persoanelor responsabile din cadrul autorităților vizate și al altor autorități, entități interesate;

d) fluxul de lucru, cu specificarea fiecărei etape a procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, incluzând un calendar estimativ al etapelor și descrierea procesului decizional, pe categorii de proiecte CE sau de proiecte IR relevante;

e) domeniile de aplicare, structura și nivelul de detaliere a documentelor care trebuie să fie prezentate concomitent cu cererea de luare a deciziilor, inclusiv o listă de verificare;

f) etapele procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR și modul în care publicul larg poate participa la proces;

g) modalitatea prin care organul central de specialitate în domeniul energiei, alte autorități vizate și dezvoltatorul proiectului demonstrează că opiniile exprimate în cadrul consultărilor publice au fost luate în considerare, de exemplu prin indicarea modificărilor aduse locației și concepției proiectului sau prin indicarea motivelor pentru care opiniile respective nu au fost reținute;

h) în măsura posibilităților, traducerea conținutului ghidului în cauză în toate limbile părților contractante ale Comunității Energetice învecinate, care urmează să fie realizate în coordonare cu părțile contractante ale Comunității Energetice învecinate relevante.

(7) Organul central de specialitate în domeniul energiei cooperează și, după caz, identifică opțiuni de colaborare cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR ale altor părți contractante ale Comunității Energetice, ale statelor membre ale Uniunii Europene, în vederea realizării schimbului de bune practici și a facilitării procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, în special în contextul elaborării ghidului prevăzut la alin. (6).

(8) La solicitarea Secretariatului Comunității Energetice, organul central de specialitate în domeniul energiei prezintă acestuia informațiile necesare pentru elaborarea și publicarea raportului privind implementarea proiectelor CE. Informațiile respective pot include evaluarea cu privire la:

1) progresele înregistrate în ceea ce privește planificarea, dezvoltarea, construirea și

punerea în funcțiune a obiectelor vizate de proiectele CE, precum și, după caz, informații privind întârzierile în implementare și alte dificultăți întâmpinate;

2) mijloacele alocate și vărsate de Uniunea Europeană pentru proiectele CE implementate în Republica Moldova;

3) progresele realizate în ceea ce privește integrarea surselor regenerabile de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin planificarea, dezvoltarea, construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectele CE;

4) în sectorul electroenergetic și cel al gazelor din surse regenerabile sau obținute cu emisii scăzute de carbon, inclusiv al hidrogenului, evoluția nivelului de interconectare cu părțile contractante ale Comunității Energetice, evoluția prețurilor la energie, precum și cu privire la numărul de avarii de sistem din rețea, cauzele acestora și costurile economice aferente;

5) procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR și participarea publicului larg, în special privind:

a) durata totală, medie și maximă, a procesului de autorizare pentru proiectele CE, inclusiv durata fiecărei faze a etapei prealabile, în comparație cu calendarul procesului în cauză stabilit în conformitate cu art. 31⁴;

b) nivelul de opoziție întâmpinată de proiectele CE, în special numărul de obiecții înaintate în formă scrisă pe durata consultărilor publice, precum și numărul de acțiuni în justiție;

c) bunele practici și practicile inovatoare privind participarea părților implicate;

d) bunele practici și practicile inovatoare privind atenuarea impactului asupra mediului, inclusiv adaptarea la schimbările climatice, pe durata procesului de autorizare și a implementării proiectului;

e) eficacitatea modului de facilitare și coordonare a procesului de emitere a actelor permissive de mai multe autorități ale administrației publice centrale sau locale;

6) tratamentul de reglementare, în special:

a) numărul de proiecte CE în raport cu care au fost adoptate decizii privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, astfel cum este prevăzut la art. 31⁷;

b) numărul și tipul de proiecte CE care au primit stimulente, astfel cum este prevăzut la art. 31⁸;

7) eficacitatea aplicării prevederilor capitolului VII¹ în ceea ce privește contribuția la realizarea obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050.

[Art.5¹ introdus prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Articolul 6. Competența autorităților administrației

publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale contribuie la asigurarea fiabilă și eficientă a consumatorilor din localitate cu energie.

(2) De competența autorităților administrației publice locale sunt următoarele:

a) construirea obiectelor energetice cu destinație locală, inclusiv a sistemului de iluminat public;

b) soluționarea problemelor privind atribuirea terenurilor pentru construcția și exploatarea obiectelor energetice;

c) transmiterea în folosință operatorilor de sistem, distribuitorilor de energie termică a terenurilor necesare pentru construcția și amplasarea, inclusiv pentru reconstrucție și reamplasare, a rețelelor electrice de transport și/sau de distribuție, a rețelelor de transport și/sau de distribuție a gazelor naturale, a rețelelor termice, precum și pentru exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea acestora;

d) alocarea de resurse financiare, în limitele bugetelor locale, pentru dezvoltarea sistemului de aprovizionare cu energie a consumatorilor din localitate, precum și a sistemului de iluminat public;

e) coordonarea lucrărilor de lichidare a consecințelor situațiilor excepționale la obiectele energetice;

f) acordarea, în limitele bugetelor locale, consumatorilor din localitate a compensațiilor pentru achitarea plăților pentru energie;

g) asigurarea exploatării, întreținerii, reabilitării, modernizării, construcției și, după caz, a reconstrucției obiectelor energetice care se află în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale.

(3) Autoritățile administrației publice locale exercită și alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 7. Supravegherea energetică de stat

și supravegherea tehnică de stat

în domeniul securității industriale

(1) Supravegherea energetică de stat se asigură de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(2) Supravegherea tehnică de stat în domeniul securității industriale se efectuează de Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică în modul și în condițiile stabilite de Legea nr.151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și

a instalațiilor tehnice potențial periculoase.

Capitolul II¹

MECANISMUL DE GUVERNANȚĂ ENERGETICĂ

ȘI A ACȚIUNILOR CLIMATICE

Articolul 7¹. Mecanismul de guvernare energetică

și a acțiunilor climatice

(1) Mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice reprezintă cadrul normativ și instituțional de bază în domeniul energiei și al climei, necesar pentru o guvernare fiabilă, favorabilă incluziunii, eficientă din punctul de vedere al costurilor, transparentă și previzibilă, care să asigure atingerea țintelor și a obiectivelor privind energia și clima, stabilite în documentele de politici prevăzute la art. 7², precum și monitorizarea măsurilor întreprinse și a progreselor înregistrate în acest sens, în conformitate cu prezenta lege și cu regulamentul privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de către Guvern.

(2) Mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice se instituie pentru:

a) a pune în aplicare politicile și măsurile stabilite pentru a se asigura, în special pentru prima perioadă din 2025-2030 și în concordanță cu obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030, realizarea țintelor și a obiectivelor naționale privind energia și clima, precum și a angajamentelor pe termen lung privind emisiile de gaze cu efect de seră, elaborate în conformitate cu Acordul de la Paris, ratificat prin Legea nr. 78/2017, și stabilite în conformitate cu Tratatul de constituire a Comunității Energetice la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr.117/2009 (în continuare - *Tratatul Comunității Energetice*);

b) a stimula cooperarea la nivel internațional, regional și național în vederea asigurării realizării țintelor și a obiectivelor naționale privind energia și clima;

c) a asigura realizarea unei raportări actualizate, transparente, exacte, coerente, comparabile și complete;

d) a contribui la crearea unui cadru normativ cert și predictibil și a unui mediu investițional sigur, precum și pentru a susține utilizarea tuturor oportunităților de dezvoltare economică, de atragere a investițiilor, de creare a locurilor de muncă și de coeziune socială;

e) a asigura că publicul larg beneficiază de posibilități efective de a participa la elaborarea documentelor de politici prevăzute la art. 7².

(3) Mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice se bazează pe strategia de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung, pe planul național integrat privind energia și clima, pe raportul național integrat privind energia și clima, pe alte rapoarte

elaborate conform legislației cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice.

(4) Mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice se aplică în raport cu cinci dimensiuni ale Uniunii Energetice în domeniu: securitatea energetică, piața de energie internă, eficiența energetică, decarbonizarea și cercetarea, inovarea și competitivitatea.

(5) Organul central de specialitate în domeniul energiei, organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu și structurile subordonate acestora fac parte din mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice.

(6) Organul central de specialitate în domeniul energiei, organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu și structurile subordonate acestora colaborează prin schimb de informații și date, atât la etapa elaborării documentelor de politici prevăzute la art.7², cât și la cea a monitorizării și raportării implementării documentelor respective la nivel național, precum și în legătură cu respectarea obligațiilor internaționale ale Republicii Moldova. Schimbul respectiv de informații și date se efectuează gratuit, cu respectarea prevederilor capitolului VII din Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială.

(7) Cerințele obligatorii privind termenele, structura și formatul, cuprinsul, baza analitică, politicile și măsurile, ipotezele, parametrii și metodologiile utilizate la elaborarea și modificarea strategiei de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung, a planului național integrat privind energia și clima se stabilesc în regulamentul privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de către Guvern.

Articolul 7². Strategia de dezvoltare cu emisii

reduce pe termen lung, planul național

integrat privind energia și clima

(1) Strategia de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung contribuie la realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în conformitate cu Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 404/1995, și Acordul de la Paris, ratificat prin Legea nr. 78/2017, precum și a angajamentelor asumate de către Republica Moldova în conformitate cu Tratatul Comunității Energetice.

(2) Strategia de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung se elaborează de către organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu, în termenele stabilite la nivelul Comunității Energetice și cu respectarea prevederilor regulamentului privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de către Guvern.

(3) Planul național integrat privind energia și clima (în continuare - *PNIEC*)

determină obiectivele naționale pentru fiecare dintre cele cinci dimensiuni indicate la art.7¹ alin. (4), precum și politicile și măsurile corespunzătoare necesare realizării obiectivelor respective.

(4) PNIEC-ul constituie documentul principal de planificare strategică în domeniu, aprobat de către Guvern, la care sunt ajustate alte planuri sectoriale. PNIEC-ul este conform cu strategia de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung și se elaborează în termenele stabilite la nivelul Comunității Energetice, cu respectarea cerințelor stabilite de prezenta lege și de regulamentul privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de către Guvern.

(5) Pentru a asigura realizarea obiectivelor și a contribuțiilor stabilite în PNIEC, organul central de specialitate în domeniul energiei, la etapa elaborării PNIEC-ului, colaborează cu instituțiile competente din părțile contractante ale Comunității Energetice, precum și din statele membre ale Uniunii Europene.

[Art.7² al.(5) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(6) La etapa elaborării PNIEC-ului, proiectul acestuia se consultă cu Secretariatul Comunității Energetice, în termenele stabilite în regulamentul privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de către Guvern. Pentru a facilita integrarea pieței și elaborarea de politici și măsuri avantajoase, în perioada dintre termenul-limită pentru prezentarea proiectului PNIEC-ului și termenul-limită pentru prezentarea versiunii finale a PNIEC-ului către Secretariatul Comunității Energetice, organul central de specialitate în domeniul energiei prezintă Comitetului pentru Energie și Climă al Comunității Energetice părțile relevante din proiectul PNIEC-ului.

(7) Organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu și organul central de specialitate în domeniul energiei colaborează în vederea elaborării documentelor de politici prevăzute la alin. (1) și (3), precum și a evaluărilor de impact asupra mediului, conform competențelor.

Articolul 7³. Raportarea și evaluarea progreselor

(1) Organul central de specialitate în domeniul energiei elaborează, în coordonare cu alte autorități publice, și prezintă Secretariatului Comunității Energetice, o dată la doi ani, un raport cu privire la implementarea PNIEC-ului, denumit Raport național integrat privind energia și clima (în continuare - *RNIEC*).

(2) *RNIEC*-ul conține informații cu privire la implementarea PNIEC-ului pentru fiecare dintre cele cinci dimensiuni indicate la art. 7¹ alin. (4) și include următoarele elemente:

a) informații cu privire la progresele înregistrate în realizarea ȋntelor și a obiectivelor, a contribuțiilor, stabilite în PNIEC, precum și cu privire la finanțarea și punerea în aplicare a politicilor și a măsurilor necesare îndeplinirii acestora;

b) raportarea integrată privind energia regenerabilă;

- c) raportarea integrată privind eficiența energetică;
- d) raportarea integrată privind securitatea energetică;
- e) raportarea integrată privind piețele interne de energie;
- f) raportarea integrată privind sărăcia energetică;
- g) raportarea integrată privind cercetarea, inovarea și competitivitatea.

(3) RNIEC-ul conține informații cu privire la acțiunile întreprinse la nivel național de adaptare la schimbările climatice, suportul financiar și tehnologic, precum și cu privire la politicile și măsurile, prognozele referitoare la emisiile antropice din surse și rețineri prin sechestrare de către absorbanți a gazelor cu efect de seră, incluse în rapoartele elaborate în temeiul legislației cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice.

(4) Alte cerințe cu privire la elaborarea RNIEC-ului se stabilesc în regulamentul privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de Guvern.

(5) Organul central de specialitate în domeniul energiei colaborează, în special prin schimb reciproc și continuu de informații și date, cu organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu în vederea elaborării RNIEC-ului.

Articolul 7⁴. Informarea și consultarea publică

(1) Organul central de specialitate în domeniul energiei asigură informarea publicului larg, precum și a instituțiilor interesate privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice și stabilește acestora un termen de cel puțin 15 zile lucrătoare pentru a se informa, pentru a participa la consultările publice și pentru a-și exprima opiniile cu privire la documentele de politici elaborate și supuse consultărilor publice.

(2) Informațiile corespunzătoare se pun la dispoziția publicului larg cu titlu gratuit, prin intermediul mass-mediei naționale, și se publică pe pagina web oficială a organului central de specialitate în domeniul energiei, cu respectarea prevederilor actelor normative în domeniul asigurării accesului la informațiile de interes public.

(3) Organul central de specialitate în domeniul energiei asigură participarea efectivă a publicului larg la elaborarea și consultarea proiectului PNIEC-ului și îl supune consultărilor publice, în conformitate cu actele normative în domeniul transparenței în procesul decizional și al elaborării documentelor de politici, precum și cu respectarea principiilor specifice stabilite în regulamentul privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de Guvern.

(4) Organul central de specialitate în domeniul energiei desfășoară consultări publice pe mai multe niveluri pe tema energiei și climei, în cadrul cărora autoritățile administrației publice locale, organizațiile societății civile, comunitatea de afaceri,

investitorii, alte părți interesate și publicul larg să poată participa activ și discuta diferite scenarii preconizate pentru politicile și măsurile privind energia și clima, inclusiv pentru cele pe termen lung, și să evalueze progresele înregistrate.

Capitolul III

AUTORITATEA DE REGLEMENTARE

Articolul 8. Autoritatea de reglementare

(1) Autoritatea învestită cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectoarele energiei este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - *Agenție*).

(2) Agenția este autoritate de reglementare cu statut de persoană juridică, este independentă în raport cu alte autorități și organe publice ori în raport cu alte entități publice sau private, are cont bancar și/sau cont de plăți propriu și ștampilă cu denumirea sa.

(3) Nicio decizie sau măsură luată de Guvern, de organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, de autoritățile de reglementare, de alte autorități publice sau de autoritățile administrației publice locale nu poate restrânge independența funcțională și financiară a Agenției și nu poate împiedica îndeplinirea de către Agenție a atribuțiilor stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale.

(4) Agenția este instituită, administrată și își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, legile sectoriale și Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. Agenția se lichidează doar prin lege, adoptată în acest scop, și cu condiția preluării atribuțiilor acesteia de alte autorități independente.

(5) Agenția își exercită atribuțiile în mod independent, cu respectarea principiilor de obiectivitate, imparțialitate, transparență și nediscriminare.

(6) Directorii Consiliului de administrație al Agenției și personalul Agenției, la îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, acționează în mod independent de orice interes de pe piețele reglementate, nu solicită și nu acceptă instrucțiuni din partea Guvernului, a organelor centrale de specialitate, a altor autorități ale administrației publice centrale, din partea autorităților de reglementare, a Parlamentului, a altor autorități publice sau din partea autorităților administrației publice locale.

(7) Nicio prevedere menită să asigure independența Agenției nu poate fi interpretată în sensul excluderii Agenției de sub controlul parlamentar exercitat în modul și în limitele stabilite de prezenta lege, precum și de sub controlul judiciar.

(8) Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare - *Regulamentul Agenției*) se aprobă de Parlament.

Articolul 9. Administrarea Agenției.

Organizarea activității Agenției

(1) Agenția este condusă de un Consiliu de administrație format din 5 directori care exercită funcții de demnitate publică. Directorii Consiliului de administrație al Agenției (în continuare - *Consiliu de administrație*) sunt numiți în funcție în conformitate cu prezenta lege.

(2) Directorii Consiliului de administrație beneficiază de toate drepturile, privilegiile și garanțiile conferite prin prezenta lege, Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și au următoarele obligații:

a) să ia decizii și să acționeze în limitele legii, să fie imparțiali și să acționeze în mod independent, în interes public, fără a solicita sau accepta instrucțiuni de la persoane terțe, inclusiv de natură politică;

b) să nu divulge informații oficiale cu accesibilitate limitată, obținute în cadrul sau în legătură cu exercitarea mandatului;

c) să nu desfășoare alte activități remunerate, cu excepția celor din domeniul didactic și științific. Se interzice unui director al Consiliului de administrație să desfășoare activități didactice sau științifice dacă acestea sunt finanțate, direct sau indirect, de întreprinderile energetice reglementate de Agenție în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale;

d) să depună declarația de avere și interese personale în conformitate cu Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;

e) să respecte legislația muncii, Regulamentul Agenției, Codul de etică și conduită profesională al Agenției, precum și alte regulamente interne ale Agenției.

(3) La întreprinderile energetice a căror activitate este reglementată de Agenție în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale, directorii Consiliului de administrație nu sunt în drept:

a) să desfășoare activități remunerate ori să obțină alte avantaje;

b) să dețină acțiuni ale acestei întreprinderi;

c) să obțină câștiguri materiale, inclusiv financiare;

d) să faciliteze angajarea proprie sau angajarea altor persoane.

(4) Consiliul de administrație organizează activitatea Agenției în conformitate cu prezenta lege, Regulamentul Agenției și regulamentele interne aprobate de Consiliul de administrație.

(5) Consiliul de administrație exercită următoarele atribuții:

a) aprobă planul anual de activitate al Agenției;

b) aprobă regulamentul privind angajarea personalului Agenției, Codul de etică și

conduită profesională al Agenției, precum și alte regulamente interne;

c) aprobă structura organizatorică, statele de personal, funcțiile, competențele, modul de remunerare a personalului Agenției, precum și condițiile de muncă ale acestuia;

d) organizează activitatea Agenției și stabilește modul de coordonare a activității subdiviziunilor structurale ale acesteia;

e) aprobă ordinea de zi a ședințelor Consiliului de administrație;

f) aprobă procedurile interne de elaborare a actelor normative de reglementare în domeniul energiei;

g) aprobă actele normative de reglementare în domeniul energiei, prețurile reglementate, tarifele reglementate, planurile de dezvoltare, planurile de investiții și adoptă alte hotărâri în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale;

h) adoptă hotărâri cu privire la eliberarea, prelungirea, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea licențelor, a autorizațiilor;

i) examinează rezultatele privind monitorizarea activității întreprinderilor energetice;

j) stabilește direcțiile de colaborare ale Agenției pe plan național și internațional;

k) aprobă rapoartele de activitate ale Agenției;

l) exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(6) Regulamentul Agenției, Codul de etică și conduită profesională al Agenției, precum și alte regulamente interne se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(7) Consiliul de administrație este în drept să decidă cu privire la crearea unui consiliu de experți. Modul de constituire și atribuțiile consiliului de experți se stabilesc printr-un regulament aprobat de Consiliul de administrație.

(8) Directorii Consiliului de administrație își exercită atribuțiile și beneficiază de drepturi egale în conformitate cu prezenta lege, legile sectoriale și Regulamentul Agenției. Directorii Consiliului de administrație reprezintă Agenția în raporturile cu terții și examinează reclamațiile și sesizările parvenite în adresa Agenției în modul stabilit de Consiliul de administrație.

(9) Directorul general îndeplinește suplimentar următoarele atribuții:

a) convoacă ședințele Consiliului de administrație din oficiu sau la solicitarea a cel puțin doi directori ai Consiliului de administrație;

b) organizează și prezidează ședințele Consiliului de administrație și propune ordinea de zi a acestora;

c) angajează personalul Agenției, cu acordul unui membru al Consiliului de administrație, în conformitate cu regulamentul aprobat de Consiliul de administrație, în

baza unor cerințe și criterii de calificare, aplicate în mod clar, rezonabil, transparent și nediscriminatoriu, și semnează contractele individuale de muncă;

d) modifică, suspendă și desface contractele individuale de muncă, aplică sancțiuni disciplinare personalului Agenției și îndeplinește alte funcții ale angajatorului stabilite în legislația muncii;

e) semnează documentele financiare și bancare ale Agenției, contractează terții pentru prestarea serviciilor Agenției și poartă răspundere pentru activitatea economico-financiară a Agenției;

f) asigură pregătirea și perfecționarea cadrelor, organizează dotarea tehnico-materială a Agenției;

g) reprezintă Agenția în raporturile cu Guvernul, Parlamentul și alte autorități publice;

h) exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(10) Directorul general este în drept să delege, parțial sau integral, unuia dintre directorii Consiliului de administrație atribuțiile sale pe perioada absenței.

Articolul 10. Numirea directorilor și încetarea

mandatului de director al Consiliului

de administrație

(1) Directorii Consiliului de administrație sunt numiți în funcție de către Parlament, pe bază de concurs.

(2) Concursul de selectare a directorilor se organizează de către comisia parlamentară de profil și se desfășoară în mod public. Inițierea procedurii de desfășurare a concursului are loc prin publicarea, pe pagina web oficială a Parlamentului, precum și în cel puțin trei surse ale mass-mediei naționale, a unui anunț privind organizarea concursului. Anunțul respectiv se va publica cu cel puțin o lună înainte de termenul-limită stabilit pentru primirea cererilor de participare la concurs și va conține în mod obligatoriu cerințele față de candidați, criteriile de selectare, lista documentelor confirmative pe care candidații trebuie să le prezinte, termenul-limită de prezentare a cererilor, alte cerințe relevante, inclusiv cu privire la procedura de desfășurare a concursului. În cazul în care pentru fiecare loc vacant anunțat pentru concurs nu există cel puțin doi candidați, se organizează un concurs repetat. În cadrul probei interviului, membrii comisiei adresează un set de întrebări identice fiecărui candidat la ocuparea funcției de director, cu posibilitatea adresării și a unor întrebări de clarificare. Comisia asigură ca niciun candidat să nu cunoască întrebările înainte de proba interviului. Înregistrarea video a probei interviului se publică pe pagina web oficială a Parlamentului după finalizarea acesteia. În cazul în care pentru fiecare loc vacant anunțat pentru concurs nu există cel puțin doi candidați, se organizează concurs repetat.

(3) Evaluarea candidaților înscriși se efectuează de comisia parlamentară de profil.

Pentru participare la ședințele comisiei, în calitate de membri observatori fără drept de vot, pot fi invitați reprezentanți ai Guvernului, mediului academic de profil, Secretariatului Comunității Energetice, Delegației Uniunii Europene și experți în domeniul energiei care își desfășoară activitatea pe plan național și internațional.

(4) După evaluare, comisia parlamentară de profil propune Parlamentului candidații desemnați.

(5) Candidatul la funcția de director al Consiliului de administrație trebuie să întrunească cumulativ următoarele cerințe:

a) să dețină cetățenia Republicii Moldova;

b) să dețină studii superioare în domeniul tehnic, economic, financiar sau juridic. La desemnarea candidaților se ia în considerare deținerea titlurilor științifice și experiența de muncă și/sau de cercetare de cel puțin 10 ani în domeniile menționate, dintre care cel puțin 3 ani de experiență în funcții de conducere în cadrul instituțiilor publice, al organizațiilor societății civile, al organizațiilor internaționale sau al întreprinderilor din sectoarele reglementate de Agenție;

c) nu este supusă unei măsuri de ocrotire judiciare sub forma tutelei;

d) să se bucure de o reputație ireproșabilă;

e) să cunoască limba română și limba engleză;

f) să nu fie membru al vreunui partid politic la momentul depunerii cererii de participare la concurs.

(6) Se consideră că nu are o reputație ireproșabilă în sensul alin. (5) și nu poate candida la funcția de director al Consiliului de administrație persoana:

a) care are antecedente penale;

b) care este privată de dreptul de a ocupa anumite funcții, ca pedeapsă principală sau complementară, printr-o hotărâre judecătorească definitivă;

c) în privința căreia s-a constatat, printr-un act definitiv, încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților sau al restricțiilor;

d) în privința căreia există o hotărâre irevocabilă a instanței de judecată prin care s-a dispus confiscarea averii;

e) în privința căreia există interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

(7) După numirea în funcție, în termen de 30 de zile, directorul Consiliului de administrație este obligat să semneze o declarație pe propria răspundere, indicând îndeplinirea cerințelor stabilite la alin. (5) din prezentul articol, la art. 9 alin. (2) și (3), precum și lipsa oricăror interese ce ar putea fi considerate susceptibile de a-i prejudicia

independența în luarea deciziilor. Declarațiile pe propria răspundere se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(8) Mandatul unui director al Consiliului de administrație este de 6 ani. Niciunul dintre directorii Consiliului de administrație nu este în drept să dețină funcția de director mai mult de 12 ani.

(9) În cazul în care mandatele directorilor Consiliului de administrație încetează în același timp, prin derogare de la alin. (8), la prima desemnare, directorii Consiliului de administrație sunt numiți de Parlament după cum urmează: un director - pe un termen de 6 ani, doi directori - pe un termen de 4 ani, ceilalți doi - pe un termen de 2 ani.

(10) Dacă termenul regulamentar de exercitare a mandatului de director al Consiliului de administrație a expirat, iar succesorul său nu a fost numit de Parlament, directorul Consiliului de administrație continuă să-și exercite mandatul până la numirea de către Parlament a succesorului său.

(11) Parlamentul, la propunerea Președintelui Parlamentului, investește în funcția de director general unul dintre directorii Consiliului de administrație aflați în exercițiu sau selectați prin concursul respectiv, ținând cont de experiența acestora în sectoarele reglementate de Agenție și în funcția de conducere. Învestirea directorului în exercițiu în funcția de director general nu prelungește durata mandatului acestuia, iar după investire directorul Consiliului de administrație exercită atribuțiile de director general până la încetarea mandatului de director.

(12) Mandatul de director al Consiliului de administrație încetează în cazul demisiei, revocării, expirării mandatului sau al decesului. Directorul se revocă de Parlament în caz de:

a) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;

b) imposibilitate a exercitării funcției, din motive de sănătate, pe o durată mai mare de 6 luni consecutive;

c) alegere sau numire în altă funcție;

d) condamnare pentru comiterea infracțiunilor cu intenție și/sau condamnare la privațiune de libertate, prin hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată;

e) rămânere definitivă a actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate, prin care s-a constatat: existența unei diferențe substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită; emiterea/adoptarea de către directorul respectiv a actelor/actului administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese; nesoluționarea stării de incompatibilitate a funcției, nerespectarea restricțiilor și limitărilor - și s-a dispus încetarea mandatului în conformitate cu Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și/sau în conformitate cu art. 9 alin. (2) și (3) din prezenta lege.

[Art.10 al.(12), lit.e) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în

f) - *abrogată*;

g) - *abrogată*.

(13) Comisia parlamentară de profil audiază directorul Consiliului de administrație a cărui revocare se propune și, în cazul constatării unuia dintre temeiurile indicate la alin. (12) lit. a)-e), propune Parlamentului revocarea din funcție a directorului respectiv.

(13¹) - *abrogat*.

(13²) În cazul în care se propune revocarea din funcție a directorului Consiliului de administrație care exercită și atribuțiile de director general, comisia parlamentară de profil propune concomitent candidatura directorului Consiliului de administrație care urmează să asigure interimatul funcției de director general până la investirea, în conformitate cu alin. (11), a unuia dintre directorii Consiliului de administrație în funcția de director general, după ocuparea tuturor locurilor vacante de directori ai Consiliului de administrație.

(14) În cazul funcției vacante de director al Consiliului de administrație, Parlamentul numește, în conformitate cu prevederile alin. (1)-(6) și (11), în termen de cel mult 3 luni, un nou director al Consiliului de administrație, cu împuternicirea unui mandat deplin.

(15) În decurs de un an după încetarea mandatului de director al Consiliului de administrație, persoana respectivă nu este în drept să ocupe funcții la întreprinderea energetică a cărei activitate este reglementată de Agenție.

Articolul 11. Bugetul și activitatea financiară

a Agenției

(1) Agenția își formează bugetul pentru anul următor în baza plăților regulatorii, aplicate anual de Agenție titularilor de licențe, și în baza altor surse prevăzute de lege.

(2) Agenția stabilește mărimea plăților regulatorii pentru anul următor la un nivel suficient, încât să acopere cheltuielile necesare pentru asigurarea activității sale în conformitate cu legea, în baza estimărilor cantităților de energie electrică, de energie termică, ale volumelor de gaze naturale, necesare pentru aprovizionarea consumatorilor, ale volumului serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și în baza estimărilor volumelor de produse petroliere principale și de gaze lichefiate importate pentru anul următor, prezentate de către titularii de licențe până la data de 1 noiembrie a anului curent. Agenția publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova hotărârea Consiliului de administrație privind cuantumul plăților regulatorii stabilite pentru anul următor.

(3) Mărimea plăților regulatorii se determină după cum urmează:

a) pentru energia electrică - din venitul din vânzări al titularului de licență pentru producerea energiei electrice, al titularului de licență pentru operarea pieței energiei electrice, al titularului de licență pentru transportul energiei electrice, al titularului de licență pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, al titularului de licență

pentru distribuția energiei electrice, al titularului de licență pentru furnizarea energiei electrice, al titularului de licență pentru tradingul cu energie electrică, al titularului de licență pentru agregare, precum și al titularului de licență pentru stocarea energiei;

[Art.11 al.(3), lit.a) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

b) pentru gazele naturale - din venitul din vânzări al titularului de licență pentru producerea gazelor naturale, al titularului de licență pentru transportul gazelor naturale, al titularului de licență pentru distribuția gazelor naturale, al titularului de licență pentru stocarea gazelor naturale, al titularului de licență pentru tradingul de gaze naturale, al titularului de licență pentru furnizarea gazelor naturale, al titularului de licență pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, precum și din venitul din vânzări ale gazelor naturale al entității de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene;

[Art.11 al.(3), lit.b) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

c) pentru energia termică - din venitul de vânzări al titularului de licență pentru producerea energiei termice, al titularului de licență pentru distribuția energiei termice, precum și al titularului de licență pentru furnizarea energiei termice;

d) pentru produsele petroliere - pornind de la volumul produselor petroliere principale și al gazelor lichefiate importate;

e) pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare - în conformitate cu legea de profil.

(4) Plățile regulatorii se transferă de către titularii de licență la contul curent al Agenției, trimestrial, în termenul stabilit de Agenție. Agenția are dreptul unic de a utiliza mijloacele de pe contul său. Mijloacele neutilizate în exercițiul financiar curent se transferă în bugetul anului următor. Dacă pe parcursul exercițiului financiar curent se formează un deficit de fonduri, Agenția este în drept să-l recupereze din bugetul anului următor, corectând corespunzător plățile regulatorii. Agenția este în drept să contracteze împrumuturi bancare, la dobânzi rezonabile, pentru a acoperi cheltuielile curente ce nu pot fi acoperite din plățile regulatorii colectate. Agenția rambursează împrumuturile din mijloacele obținute de la plățile regulatorii colectate ulterior.

(5) Bugetul Agenției se aprobă anual, până la 25 noiembrie, de către Consiliul de administrație în limita necesității asigurării unei activități conforme, precum și a independenței sale financiare. Mărimea plăților regulatorii nu va depăși 0,3 la sută din veniturile indicate la alin.(3).

(6) Agenția informează Parlamentul despre aprobarea bugetului în termen de 10 zile lucrătoare de la aprobare. Bugetul Agenției se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Agenției.

(7) Agenția ține contabilitatea în conformitate cu standardele naționale de

contabilitate. Anual, până la 1 martie, Agenția întocmește un raport financiar pentru anul precedent, care conține informații cu privire la executarea bugetului aprobat, plățile regulatorii transferate pe contul său curent, cheltuielile pe care le-a efectuat de pe acest cont, împrumuturile bancare contractate și alte mijloace pe care le-a utilizat, precum și alte informații relevante. Raportul financiar se supune verificării de către o companie de audit independentă, recunoscută pe plan internațional și selectată, pe bază de concurs, de către Consiliul de administrație. În termen de 10 zile lucrătoare de la primirea raportului de audit, Agenția prezintă raportul financiar, însoțit de raportul de audit, Parlamentului pentru informare. Raportul financiar și raportul de audit se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Agenției.

(8) Situațiile financiare (legalitatea, regularitatea și eficiența formării și utilizării bugetului Agenției) se auditează de Curtea de Conturi. Raportul de audit al Curții de Conturi se prezintă pentru informare Parlamentului.

Articolul 12. Atribuțiile Agenției

(1) În legătură cu reglementarea activităților în sectoarele energiei, Agenția:

a) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele, autorizațiile pentru desfășurarea activităților în sectoarele energiei, eliberează copii și duplicate ale acestora în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și legile sectoriale;

[Art.12 al.(1), lit.a) modificată prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

b) monitorizează și controlează, în modul și în limitele prevăzute de prezenta lege și de legile sectoriale, respectarea de către titularii de licențe, de autorizații a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate, autorizate, a prevederilor prezentei legi, ale legilor sectoriale, inclusiv ale celor menite să asigure protecția drepturilor consumatorilor și calitatea serviciilor prestate;

c) promovează dezvoltarea piețelor de energie în condiții de competitivitate, securitate și sustenabilitate a mediului;

d) promovează și facilitează, în conformitate cu legile sectoriale, accesul participanților noi, inclusiv al producătorilor de energie din surse regenerabile, la rețelele electrice și de gaze naturale, la piețele energiei electrice și gazelor naturale, în special prin eliminarea barierelor care le-ar putea împiedica accesul;

e) promovează dezvoltarea concurenței pe piețele de energie, cu respectarea cerințelor stabilite în legile sectoriale;

f) creează premisele necesare pentru deschiderea efectivă a pieței energiei electrice și a pieței gazelor naturale pentru toți consumatorii și furnizorii de pe piața regională, precum și pentru exploatarea fiabilă și sigură a rețelelor electrice și a rețelelor de gaze naturale, ținând cont și de obiectivele pe termen lung;

g) elimină restricțiile care împiedică realizarea schimburilor comerciale de energie electrică, de gaze naturale pe piața regională, inclusiv prin promovarea dezvoltării capacităților de interconexiune pentru a satisface cererea și pentru a contribui la integrarea pieței Republicii Moldova în piața regională, ceea ce ar putea duce la facilitarea efectuării fluxurilor în cadrul Comunității Energetice;

g¹) contribuie la securitatea energetică a statului, conform competenței stabilite prin prezenta lege și legile sectoriale;

h) monitorizează activitatea participanților la piețele de energie, inclusiv prin prisma respectării de către aceștia a actelor legislative și a actelor normative de reglementare în domeniul energeticii;

i) monitorizează și asigură respectarea de către întreprinderile energetice a transparenței în activitatea desfășurată, inclusiv a transparenței prețurilor pe piețele angro;

j) promovează o politică tarifară echitabilă și argumentată economic, prin elaborarea și aprobarea metodologiilor de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate, în baza unor criterii transparente, obiective și nediscriminatorii, în conformitate cu legile sectoriale;

k) aprobă tarife și prețuri reglementate în conformitate cu metodologiile aprobate și monitorizează corectitudinea aplicării de către întreprinderile energetice a metodologiilor respective, precum și a tarifelor și prețurilor reglementate, aprobate în baza acestora;

l) pune în aplicare principiul eficienței maxime la cheltuieli minime și supraveghează respectarea acestuia de către întreprinderile energetice ale căror prețuri și tarife sunt reglementate de Agenție, asigurând lipsa subvențiilor încrucișate;

m) promovează și asigură protecția consumatorilor, colaborează cu organizațiile necomerciale care apără interesele consumatorilor;

n) exercită controlul asupra modului de respectare a drepturilor consumatorilor de către întreprinderile energetice, examinează reclamațiile consumatorilor și adoptă hotărâri, emite decizii în cazurile stabilite în legile sectoriale, cu excepția întreprinderilor de pe piața produselor petroliere și a biocombustibilului solid;

o) exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(2) În scopul exercitării atribuțiilor sale, Agenția elaborează și aprobă regulamente, metodologii și alte acte normative de reglementare prevăzute de prezenta lege și de legile sectoriale.

(3) Fără a se aduce atingere principiilor de independență stabilite prin prezenta lege, Agenția colaborează cu organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, cu Consiliul Concurenței, cu autoritățile de reglementare, cu alte autorități publice, cu autoritățile administrației publice locale, cu societatea civilă și consultă, după caz, participanții la piețele de energie.

(4) La îndeplinirea atribuțiilor sale, Agenția contribuie la realizarea de către Republica Moldova a angajamentelor asumate în baza acordurilor internaționale, inclusiv în cadrul Tratatului Comunității Energetice.

(5) În legătură cu îndeplinirea atribuțiilor stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale, Agenția cooperează, pe plan regional și internațional, cu autoritățile de reglementare ale altor țări, inclusiv cu autoritățile de reglementare ale părților contractante ale Comunității Energetice, precum și cu organizațiile și organismele internaționale și instituțiile acestora, inclusiv cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice și cu Secretariatul Comunității Energetice. Pentru a favoriza cooperarea în domeniul reglementării, Agenția este în drept să încheie acorduri de colaborare cu orice autoritate de reglementare din alte țări.

[Art.12 al.(5) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(5¹) Agenția desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participarea în cadrul grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, prevăzute la art. 31¹. Participarea Agenției în cadrul grupurilor respective nu trebuie să afecteze îndeplinirea obiectivelor și obligațiilor care îi revin în rolul său de autoritate de reglementare și monitorizare a activităților în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale prevăzute de prezenta lege, în special de capitolul VII¹, precum și de Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în special de art. 8, 9, 132, 142 și 144, și de Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în special de art. 7, 100, 109 și 111.

[Art.12 al.(5¹) introdus prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(5²) Pentru proiectele care țin de domeniile sale de competență, Agenția și, în caz de necesitate, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, în măsura posibilităților și în contextul cooperării prevăzute de alin. (5) din prezentul articol, de art. 8 alin. (1) lit. q) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, precum și de art. 8 alin. (4) și art. 12 alin. (1) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, verifică aplicarea uniformă a criteriilor și a metodologiei de efectuare a analizei cost-beneficiu și evaluează relevanța transfrontalieră a acestora, iar rezultatele evaluării le prezintă grupului regional corespunzător al Comunității Energetice.

[Art.12 al.(5²) introdus prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(6) Anual, până la 31 decembrie, Agenția elaborează, aprobă și publică pe pagina sa web oficială programul de activitate pentru anul următor, cu stabilirea indicatorilor de performanță.

(7) Anual, până la 30 iunie, Agenția elaborează, prezintă în plenul Parlamentului și publică pe pagina sa web oficială raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent, care cuprinde informații cu privire la realizarea programului de activitate al Agenției aprobat pentru anul precedent, gradul de îndeplinire a indicatorilor de performanță,

măsurile întreprinse și rezultatele obținute în sectoarele reglementate în urma îndeplinirii atribuțiilor sale stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale, rezultatele monitorizării activității participanților la piețele de energie, precum și informații cu privire la formarea și executarea bugetului Agenției. Câte o copie a raportului se remite Președintelui Republicii Moldova și Guvernului Republicii Moldova pentru informare. Totodată, câte o copie a raportului se remite, pentru informare, Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

[Art.12 al.(7) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Articolul 13. Alte atribuții și drepturi ale Agenției

în legătură cu reglementarea

și monitorizarea activităților

în sectoarele energeticii

(1) Agenția exercită alte atribuții și drepturi după cum urmează:

a) efectuează controale în toate sectoarele energeticii, cu excepția controlului calității și conformității produselor petroliere și a biocombustibilului solid, în modul și în limitele stabilite de art. 15 din prezenta lege, de Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat și de legile sectoriale;

a¹) inițiază investigații în conformitate cu prezenta lege și cu legile sectoriale, de asemenea întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;

b) solicită și are acces la contabilitatea participanților la piețele de energie, la informația și la documentele aferente activităților practicate conform licenței/autorizației, la informația și documentele contabile, la informația și la documentele care conțin informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv de la organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la organele fiscale, vamale și de la alte autorități publice, în legătură cu activitatea participanților la piețele de energie;

c) solicită și obține, în condițiile legii, de la participanții la piețele de energie copii, extrase din documentele menționate la lit. b), precum și informații suplimentare necesare;

d) solicită și are acces la obiectele energetice, inclusiv în legătură cu verificarea cheltuielilor suportate și a investițiilor efectuate de întreprinderile reglementate, precum și în legătură cu verificarea circumstanțelor expuse în reclamațiile adresate Agenției;

e) adoptă hotărâri și emite decizii în limitele competenței;

f) inițiază și desfășoară consultări publice și de cooperare în scopul colectării informațiilor și a propunerilor necesare pentru evaluarea soluțiilor și pentru adoptarea de hotărâri și decizii justificate, precum și în scopul armonizării practicilor de reglementare conform planurilor naționale de armonizare;

f¹) documentează, creează și menține sisteme informaționale în domeniile de activitate ale acesteia și asigură funcționarea acestora; asigură protecția, securitatea și accesul la datele deținute, cu respectarea prevederilor actelor normative în domeniul resurselor și sistemelor informaționale de stat;

f²) asigură efectuarea schimbului de date între sistemele informaționale proprii și cele deținute de autoritățile/instituțiile publice cu atribuții în domeniile de competență ale Agenției sau în domenii conexe activității participanților la piețele reglementate, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), instituită de Guvern, în conformitate cu actele normative în domeniul schimbului de date și interoperabilității;

g) înaintează prescripții în cazul constatării încălcării de către participanții la piețele de energie a prevederilor prezentei legi, ale legilor sectoriale și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, adoptă hotărâri și emite decizii privind lichidarea încălcărilor depistate;

h) constată și examinează contravenții în sectoarele energiei, în modul și în cazurile prevăzute de prezenta lege și de Codul contravențional;

i) aplică sancțiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite la art. 146-148 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, la art. 113-113² din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, la art. 45² din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, precum și la art. 29 alin. (3) din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, cu respectarea procedurii stabilite la art. 20 din prezenta lege;

[Art.13 al.(1), lit.i) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

j) participă la forurile și la evenimentele naționale și internaționale în domeniu.

(2) Solicitarea informației și a documentelor prevăzute la alin. (1) lit. b) și c) se prezintă în formă scrisă sau prin intermediul documentului electronic semnat cu semnătură electronică calificată de către unul dintre directorii Consiliului de administrație, cu indicarea scopului respectiv.

(3) Agenția efectuează supravegherea energetică de stat și îndeplinește în acest scop atribuțiile stabilite la art.14.

(4) Agenția exercită și alte atribuții și drepturi stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

Articolul 14. Atribuțiile și drepturile Agenției

în legătură cu supravegherea

energetică de stat

(1) În calitate de organ al supravegherii energetice de stat, Agenția exercită

următoarele atribuții și drepturi:

a) elaborează și aprobă documentele normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare și de exploatare a centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice ale consumatorilor finali;

b) elaborează și aprobă documentele normativ-tehnice de exploatare și de securitate tehnică în sectorul termoeenergetic;

c) se adresează în instanța de judecată pentru a solicita sistarea procesului de producere a echipamentului electrotehnic de către agenții economici în cazul în care condițiile tehnice nu corespund documentelor normativ-tehnice prevăzute la lit.a);

d) emite prescripții pe numele proprietarilor sau al persoanelor care exploatează centralele electrice și termice, rețelele electrice și termice, instalațiile electrice și termice, în cazul constatării abaterilor de la documentele normativ-tehnice prevăzute la lit. a) și b);

e) cere proprietarilor și persoanelor care exploatează centralele electrice și termice, rețelele electrice și termice, instalațiile electrice și termice, deconectarea imediată a acestora dacă, din cauza stării tehnice, centralele electrice și termice, rețelele electrice și termice sau instalațiile electrice și termice pot provoca avarii, incendii, electrocutări, explozii și/sau dacă pot pune în pericol viața ori sănătatea oamenilor;

f) cere operatorilor de sistem din sectorul electroenergetic și distribuitorilor de energie termică să întrerupă prestarea serviciului de transport și/sau de distribuție a energiei electrice, a serviciului de distribuție a energiei termice consumatorilor care nu respectă documentele normativ-tehnice prevăzute la lit. a) și b) și care nu întreprind acțiunile indicate în prescripțiile emise în acest sens, ceea ce poate provoca avarii, incendii, electrocutări și/sau explozii;

g) are acces la centralele electrice și termice, la rețelele electrice și termice, la instalațiile electrice și termice, indiferent de tipul de proprietate, pentru exercitarea atribuțiilor stabilite în prezentul articol;

h) emite prescripții pe numele persoanelor fizice sau juridice în cazul constatării abaterilor de la documentele normativ-tehnice prevăzute la lit. a) și b);

i) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor avariilor la centralele electrice și termice sau la rețelele electrice și termice, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;

[Art.14 al.(1), lit.i) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

i¹) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor electrocutărilor și șocurilor electrice, precum și a exploziilor la centralele electrice și termice, rețelele electrice și termice sau la instalațiile electrice și termice, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;

[Art.14 al.(1), lit.i¹) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

i²) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor incendiilor provocate de instalațiile electrice ale instituțiilor de învățământ, inclusiv de învățământ preșcolar, ale instituțiilor medicale, ale azilurilor de bătrâni și ale orfelinatelor, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;

[Art.14 al.(1), lit.i²) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

i³) participă la examinarea incendiilor provocate de instalațiile electrice, altele decât cele indicate la lit. i²), la solicitarea proprietarilor instalațiilor respective, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;

[Art.14 al.(1), lit.i³) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

i⁴) în cazul incendiilor provocate de centralele electrice și termice sau de rețelele electrice și termice, participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor acestora, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;

[Art.14 al.(1), lit.i⁴) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

j) solicită și primește de la agenții economici, pentru examinare operativă, acte și informații referitoare la respectarea documentelor normativ-tehnice prevăzute la lit. a) și b);

k) dispune sistarea producerii sau montării utilajului, a rețelelor electrice și termice, a instalațiilor electrice și termice a căror exploatare poate provoca avarii, incendii, electrocutări și/sau explozii;

l) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile de electrician autorizat, eliberează copii și duplicate ale acestora, în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și cu legile sectoriale;

[Art.14 al.(1), lit.l) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

m) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice, eliberează copii și duplicate ale acestora, în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și cu legile sectoriale;

[Art.14 al.(1), lit.m) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

m¹) monitorizează și controlează, în modul și în limitele prevăzute de prezenta lege, respectarea de către titularii autorizațiilor prevăzute la lit. l) și m) a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților autorizate prin prezenta lege și documentele normativ-tehnice în domeniu;

[Art.14 al.(1), litm¹) introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

n) verifică competențele personalului electrotehnic al agenților economici, al întreprinderilor electroenergetice, al întreprinderilor termoeenergetice și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, cu atribuirea grupei de securitate electrică și eliberarea talonului de autorizare în acest sens, în conformitate cu documentul normativ-tehnic corespunzător, aprobat de Agenție potrivit Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică;

o) efectuează controale tehnice ale rețelelor electrice și termice, ale instalațiilor electrice și termice în scopul prevenirii avariilor, incendiilor, electrocutărilor și/sau a exploziilor;

p) constată contravenții, examinează cauze contravenționale și aplică sancțiuni, în conformitate cu prevederile Codului contravențional nr. 218/2008;

[Art.14 al.(1), lit.p) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

q) antrenează specialiști de la instituțiile științifice și cele de proiectare, de la alte organizații, în caz de necesitate, la efectuarea de expertize și prezentarea de concluzii pentru soluționarea anumitor probleme conform competențelor;

r) documentează, ține și gestionează, în conformitate cu prevederile Legii nr. 71/2007 cu privire la registre, registrele controalelor tehnice, al autorizațiilor, al actelor de corespundere, al actelor de verificare a competențelor personalului electrotehnic, precum și cel al cererilor aferente activității de supraveghere energetică.

(2) În caz de pericol de avarii, incendii, electrocutări și/sau explozii, Agenția este în drept să dispună sistarea imediată a activităților prevăzute la alin.(1) lit. c) și k).

(3) Decizia de sistare, adoptată de Agenție în temeiul alin. (2), produce efecte obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească contrarie, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac.

(4) Agenția efectuează controale tehnice, planificate sau inopinate, la centralele, rețelele și instalațiile electrice și termice în conformitate cu art. 15 și cu Regulamentul cu privire la efectuarea controalelor tehnice, elaborat și aprobat de către aceasta. Planificarea controalelor tehnice se efectuează conform prevederilor Metodologiei de evaluare a criteriilor de risc pentru realizarea controalelor tehnice ale instalațiilor, centralelor sau rețelelor electrice, elaborată și aprobată de către Agenție.

[Art.14 al.(4) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare

(5) Agenția exercită și alte atribuții și drepturi ce țin de supravegherea energetică de stat, stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(6) Agenția publică, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina sa web oficială, hotărârile Consiliului de Administrație al Agenției privind aprobarea documentelor normativ-tehnice în domeniul electroenergetic și în domeniul termoeenergetic.

Articolul 14¹. Atribuțiile Agenției la realizarea
investigațiilor

(1) Agenția inițiază investigații din oficiu sau la recepționarea unei reclamații în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană încalcă sau nu respectă cerințele stabilite în prezenta lege sau în legile sectoriale. Investigațiile se realizează în conformitate cu prezenta lege, cu legile sectoriale și cu Codul administrativ.

(2) Hotărârea cu privire la inițierea unei investigații se adoptă de Consiliul de administrație în conformitate cu prezenta lege și cu legile sectoriale și se contestă în instanța de judecată odată cu fondul cauzei. La adoptarea hotărârii cu privire la inițierea unei investigații, Consiliul de administrație desemnează în calitate de persoană responsabilă de realizarea investigației un angajat al Agenției care deține funcția de șef de subdiviziune.

(3) La realizarea investigației, Agenția este în drept:

a) să solicite unei persoane să prezinte informații sau documente necesare relevante pentru investigație, inclusiv documente pe suport de hârtie, documente în format electronic;

b) să solicite persoanelor care pot oferi informații relevante în legătură cu investigația desfășurată să răspundă la întrebări legate de investigație și, la necesitate, să acorde asistență în legătură cu investigația respectivă;

c) să solicite unui expert să întocmească un raport de expertiză în legătură cu o problemă ce ține de investigație;

d) în baza delegației de control emise de către directorul general, să efectueze controale neplanificate la fața locului, la sediul persoanei supuse controlului. Controalele respective se desfășoară cu respectarea cerințelor stabilite în prezenta lege, în legile sectoriale și în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat. În caz de conflict între prezenta lege, legile sectoriale și Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, prezenta lege și legile sectoriale prevalează;

e) să exercite alte drepturi și atribuții stabilite în prezenta lege, în legile sectoriale și în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine prezentei legi și legilor sectoriale sau dacă prezenta lege ori legile sectoriale nu stabilesc altfel;

f) să colecteze alte probe admise conform Codului administrativ.

(4) La realizarea investigațiilor pe piețele de energie, Agenția este în drept să solicite sprijinul Consiliului Concurenței în legătură cu probleme de competență comună sau în cazul în care aceleași circumstanțe pot declanșa încălcarea sau nerespectarea actelor normative care reglementează domeniul concurenței. În acest caz, Agenția poate conveni cu Consiliul Concurenței referitor la organizarea controalelor comune.

(5) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul prezentului articol trebuie să corespundă principiului proporționalității.

Articolul 15. Controalele Agenției

(1) Agenția efectuează controale și stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, în funcție de complexitate, care nu trebuie să depășească 90 de zile calendaristice. Termenul de întocmire a raportului privind rezultatele controlului și de prezentare a acestuia persoanelor supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Rapoartele privind rezultatele controlului, întocmite de angajații autorizați ai Agenției, se înaintează spre examinare Consiliului de administrație care, prin hotărâre, se expune pe marginea acestora și dispune luarea de măsuri pentru înlăturarea abaterilor constatate și/sau aplicarea de eventuale sancțiuni.

(2) Sub rezerva prevederilor alin.(13) –(15) din prezentul articol, Agenția efectuează controale planificate sau controale inopinate, din oficiu sau la cerere. Prevederile art. 3 alin. (1) lit.a), g) și j) și ale art. 4 alin.(3), (7¹), (10) și (11) din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat nu se extind asupra controalelor efectuate de Agenție.

(3) Anual, în termen de până la 31 decembrie, Consiliul de administrație aprobă planul controalelor planificate pentru anul următor, care se publică pe pagina web oficială a Agenției. Directorul general dispune, prin delegație de control, inițierea controalelor Agenției indiferent de faptul că acestea sunt planificate sau inopinate.

(4) Ieșirile la fața locului ale angajaților Agenției în legătură cu verificarea cheltuielilor suportate și a investițiilor efectuate de întreprinderile reglementate sau a circumstanțelor expuse în reclamațiile adresate Agenției nu constituie acțiuni de control.

(5) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, angajații autorizați ai Agenției au dreptul:

a) să aibă acces, în incintele clădirilor (sediile principale și/sau secundare), la rețele, la instalații, precum și în orice alt loc în perimetrul căruia sunt situate instalații, echipamente, aparate aferente activităților din sectoarele energiei, precum și la instalațiile consumatorilor, în prezența persoanei supuse controlului sau a reprezentantului acesteia;

b) să examineze și să aibă acces la registrele și documentele aflate în raport cu obiectul și scopul controlului, inclusiv la informațiile din conturile contabile, indiferent de suportul fizic sau electronic pe care sunt păstrate;

c) să ridice sau să obțină copii sau extrase, sub orice formă, din registrele și documentele menționate la lit.b). Ridicarea registrelor și a documentelor se admite numai

dacă asemenea măsură este necesară pentru prevenirea ascunderii, înlăturării, modificării sau distrugerii acestora sau dacă nu este posibil de a face copii de pe acestea în incinta respectivă. Registrele și documentele ridicate pot fi reținute cel mult 60 de zile calendaristice și vor fi returnate persoanei supuse controlului până la întocmirea raportului privind rezultatele controlului;

d) să solicite oricărui reprezentant sau angajat al întreprinderii energetice explicații asupra faptelor sau documentelor aflate în raport cu obiectul și scopul controlului;

e) alte drepturi stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat.

(6) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, angajații autorizați ai Agenției au obligația:

a) să informeze persoana supusă controlului despre drepturile și obligațiile acesteia;

b) să efectueze controlul în conformitate cu împuternicirile atribuite, ținând cont de obiectul și scopul controlului;

c) alte obligații stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat.

(7) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, întreprinderile energetice supuse controlului au dreptul:

a) să ia cunoștință de delegația de control în baza căreia a fost dispusă efectuarea controlului;

b) să prezinte explicații înregistrate sub orice formă referitoare la obiectul și scopul controlului;

c) să obțină copii de pe toate registrele sau documentele ridicate pe parcursul controlului, precum și lista registrelor și a documentelor ridicate, semnată de angajații Agenției care sunt autorizați să efectueze controlul;

d) alte drepturi stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat.

(8) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, întreprinderile energetice supuse controlului au obligația:

a) să permită accesul angajaților autorizați ai Agenției, în condițiile legii, în incintele clădirilor sau în orice alt loc în perimetrul căruia sunt amplasate rețelele, instalațiile, echipamentele, aparatele aferente activităților specifice din sectoarele energiei, precum și la instalațiile consumatorilor, în prezența persoanei supuse controlului sau a reprezentantului acesteia;

b) să pună la dispoziția angajaților autorizați ai Agenției, la sediul, la locul în care se desfășoară controlul, toate documentele, evidențele și actele specifice solicitate, în original sau în copie, și să permită preluarea acestora în copie. La solicitarea angajaților autorizați ai Agenției, copiile vor fi certificate cu mențiunea „conform cu originalul” și vor fi semnate;

c) să pună la dispoziția angajaților autorizați ai Agenției un spațiu adecvat în vederea bunei desfășurări a acțiunii de control;

d) alte obligații stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat.

(9) Angajații Agenției autorizați să efectueze un control pot solicita sprijinul subdiviziunilor abilitate ale Ministerului Afacerilor Interne, care sunt obligate să acorde asistența necesară angajaților Agenției în exercițiul funcțiunii, în conformitate cu Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.

(10) Prin derogare de la Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, Agenția înregistrează controalele sale într-un registru propriu, pe care urmează să-l țină cu respectarea principiilor stabilite la art.8 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat.

(11) Informația cu privire la controalele efectuate de Agenție pe parcursul unui an se reflectă în raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent, întocmit în conformitate cu art. 12 alin. (7).

(12) Prevederile art. 9, 10-13, art.21 alin. (5), art. 30, 31, art. 31¹ alin. (4) și ale art.31² din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat nu se aplică în raport cu Agenția, iar actele emise de aceasta în legătură cu efectuarea controalelor se supun controlului judiciar în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

(13) Prin derogare de la prevederile alin.(3), controlul neplanificat la fața locului se efectuează în baza delegației de control emise de către directorul general, în care se specifică scopul, motivele și amplasarea controlului, perioada de timp în care se efectuează controlul și durata acestuia, sancțiunile prevăzute în cazul încălcărilor constatate. Directorul general emite o delegație de control pentru efectuarea controlului la fața locului numai în cazul în care există motive rezonabile să suspecteze că:

a) o persoană căreia i-a fost impusă obligația de a prezenta informații nu a reușit (integral sau parțial) să execute obligația respectivă;

b) la locul specificat în delegația de control există informații sau documente relevante pentru investigație;

c) documentul sau informațiile la care se referă aceasta ar fi eliminate, modificate, ascunse sau distruse ori nu ar putea fi accesate în alt mod.

(14) La sosirea la sediul persoanei supuse controlului, reprezentanții Agenției trebuie să prezinte delegația de control, să informeze persoana supusă controlului cu privire la drepturile și obligațiile sale și, de asemenea, să acorde o perioadă de timp rezonabilă pentru ca proprietarul, chiriașul sau reprezentantul acestuia să fie prezenți. Orice persoană care obstrucționează în mod intenționat exercitarea, în baza unei delegații de control, a drepturilor Agenției poartă răspundere în conformitate cu Codul contravențional și/sau poate fi sancționată în conformitate cu prevederile legilor sectoriale.

(15) Persoana supusă controlului este în drept să conteste în instanța de judecată raportul privind rezultatele controlului, în conformitate cu Codul administrativ. Delegația de

control și decizia de prelungire a duratei controlului se contestă în instanța de judecată odată cu raportul privind rezultatele controlului. Controlul judecătoresc efectuat de către instanța de judecată vizează aspecte de fapt și de drept. Inițierea acțiunii în instanța de judecată nu are efect suspensiv automat, cu excepția cazului în care instanța de judecată decide altfel.

Articolul 16. Transparența activității Agenției.

Hotărârile și deciziile Agenției

(1) Ședințele Consiliului de administrație în cadrul cărora se examinează proiectele actelor normative de reglementare, cererile privind costurile de bază, privind prețurile reglementate, tarifele reglementate ori hotărâri care pot avea impact asupra piețelor de energie și asupra obligațiilor de serviciu public sunt publice. La ședințele în cadrul cărora se discută informații oficiale cu accesibilitate limitată participă numai persoanele vizate.

(2) Anunțul cu privire la desfășurarea ședinței publice și agenda aferentă se publică, cu cel puțin 5 zile înainte de ziua stabilită pentru organizarea ședinței, pe pagina web oficială a Agenției și/sau se difuzează prin intermediul mass-mediei naționale, și/sau se expediază prin intermediul poștei electronice părților interesate, după caz. Invitația de participare la ședințele în cadrul cărora se discută informațiile oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv informațiile care constituie secret comercial, se expediază numai persoanelor vizate, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ziua preconizată pentru ședință.

(3) În cazul în care Consiliului de administrație i se propun spre examinare proiectele actelor normative de reglementare, cererile privind costurile de bază, privind prețurile reglementate, tarifele reglementate ori alte hotărâri care pot avea impact asupra piețelor de energie și asupra obligațiilor de serviciu public, Agenția este obligată să publice pe pagina sa web oficială proiectul hotărârii și/sau proiectul actului ce se supune aprobării prin hotărâre și informațiile relevante în termenele și în condițiile stabilite în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Persoanele care au solicitat înscrierea adresei lor de poștă electronică pe lista de corespondență a Agenției se informează referitor la începerea consultărilor.

(4) În conformitate cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectele actelor normative de reglementare, nota informativă, analiza impactului de reglementare al proiectelor de acte respective, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul avizării și consultării publice, precum și alte materiale relevante.

(5) Cererile titularilor de licențe privind costurile de bază, privind prețurile reglementate, tarifele reglementate, precum și materialele ce justifică nivelul acestora se publică pe pagina web oficială a Agenției în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererilor respective. Agenția oferă publicului 15 zile lucrătoare de la publicarea cererilor menționate și a materialelor aferente pentru prezentarea recomandărilor cu privire la acestea. În termenele stabilite în Legea nr. 239/2008 cu privire la transparența în procesul decizional, Agenția publică pe pagina sa web oficială rezultatele examinării cererilor titularilor de licență și propunerile sale privind nivelul costurilor de

bază, al prețurilor reglementate sau al tarifelor reglementate.

(6) Cu excepțiile stabilite în legile sectoriale, Consiliul de administrație este obligat să examineze cererile privind costurile de bază, privind prețurile reglementate, tarifele reglementate în termen de cel mult 180 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi energetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat de Agenție în conformitate cu legile sectoriale.

(6¹) În cazul situațiilor excepționale în sectoarele energiei sau al crizelor de energie electrică, constatate în modul stabilit de lege, inclusiv în cazul modificării semnificative a costurilor de achiziționare a energiei, precum și în cazul unor subiecte ce țin de interesul economic național sau de interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților la piețele de energie, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, cu derogare de la prevederile prezentului articol și de la cerințele privind transparența în procesul decizional stabilite de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și de Codul administrativ nr. 116/2018. Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului larg în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data adoptării/emiterii actului respectiv, prin publicarea acesteia pe site-ul web oficial al Agenției și/sau prin difuzare în mass-media.

[Art.16 al.(6¹) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(7) Consiliul de administrație adoptă, în numele Agenției, hotărâri. Hotărârile se adoptă cu votul a cel puțin 3 directori ai Consiliului de administrație. Fiecare director al Consiliului de administrație deține un singur vot.

(8) Directorii Consiliului de administrație deliberează în camera de deliberare sau pot consimți să delibereze fără a se retrage din sala de ședință. Directorii Consiliului de administrație nu au dreptul de a se abține de la vot, cu excepția cazului în care aceștia sunt în conflict de interese. Directorii care au votat împotriva își consemnează opinia separată ce se anexează la procesul-verbal al ședinței respective. Pentru fiecare ședință a Consiliului de administrație se întocmește proces-verbal, semnat de directorul general sau de directorul care îl substituie la prezidarea ședinței și de secretarul ședinței.

(9) Pentru soluționarea neînțelegerilor dintre părți, un director al Consiliului de administrație emite, în numele Agenției, decizii.

(10) În hotărârile Agenției privind aprobarea costurilor de bază, a prețurilor și a tarifelor reglementate, a altor componente ale tarifelor, a planurilor de dezvoltare, a planurilor de investiții, a investițiilor realizate de titularii de licențe, precum și în hotărârile Agenției privind aprobarea consumurilor tehnologice și a pierderilor normative în rețele trebuie să fie indicat temeiul legal al aprobării acestora. Prin derogare de la prevederile art. 118 alin. (3) din Codul administrativ nr. 116/2018, în cazul neadmiterii în scopuri tarifare a

unor cheltuieli, investiții, consumuri tehnologice și pierderi în rețele, altor componente nejustificate, motivarea Agenției este prezentată titularului de licență în scrisoarea de însoțire a hotărârii respective. Hotărârile și deciziile Agenției sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ nr. 116/2018. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova ori de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la survenirea uneia dintre situațiile stabilite în cartea a doua titlul III capitolul IV din Codul administrativ nr. 116/2018 sau, după caz, până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești executorii contrare, ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc fie din inițiativa Agenției, în condițiile prevăzute în cartea a doua titlul VII capitolul I din Codul administrativ nr. 116/2018, fie prin încheiere judecătorească, emisă în raport cu solicitantul, în conformitate cu prevederile aceluiași cod.

[Art.16 al.(10) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(11) Hotărârile Agenției cu privire la aprobarea actelor normative de reglementare, a costurilor de bază, a prețurilor reglementate, tarifelor reglementate, precum și alte hotărâri care pot avea impact asupra piețelor de energie și asupra îndeplinirii obligațiilor de serviciu public se publică pe pagina web oficială a Agenției și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Agenția publică pe pagina sa web oficială informații cu privire la licențele și autorizațiile eliberate pentru activitățile reglementate.

(12) În conformitate cu Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, Agenția prezintă, la cererea persoanelor fizice și a persoanelor juridice, informațiile solicitate, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv a informațiilor care constituie secret comercial. Informația din registrele de licențiere se prezintă de asemenea la cerere.

[Art.16 al.(12) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Articolul 17. Expertiza juridică a actelor normative

de reglementare ale Agenției

[Art.17 denumirea modificată prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(1) Până la înaintarea spre examinare de către Consiliul de administrație, în ședință publică, a proiectului unui act normativ de reglementare al Agenției, acesta se supune expertizei juridice. Expertiza juridică se efectuează de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției examinează proiectul actului normativ de reglementare al Agenției în termen de 10 zile de la data primirii acestuia. În cazul în care proiectul este voluminos sau complex ori dacă se cere studierea unor materiale suplimentare, termenele pentru efectuarea expertizelor pot fi

prelungite până la 30 de zile lucrătoare, cu informarea Agenției. Termenele respective nu pot fi prelungite dacă necesitatea elaborării actului normativ derivă dintr-un document de politici având un termen de executare restrâns.

(3) - *abrogat.*

(4) - *abrogat.*

(5) După efectuarea expertizei juridice, Agenția definitivează actul normativ și îl expediază pentru publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

[Art.18 abrogat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Articolul 19. Răspunderea pentru încălcarea

legislației în domeniul energiei

(1) Întreprinderile energetice poartă răspundere pentru neîndeplinirea sau pentru îndeplinirea necorespunzătoare a funcțiilor și a obligațiilor stabilite în prezenta lege, în legile sectoriale, precum și în alte acte normative care reglementează sectoarele energiei, inclusiv în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

[Art.19 al.(1) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(2) Dacă Agenția constată încălcarea de către întreprinderile energetice a prevederilor prezentei legi, ale legilor sectoriale, precum și ale altor acte normative care reglementează sectoarele energiei, inclusiv ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, aceasta este în drept să inițieze procedura contravențională în condițiile și în termenele stabilite în Codul contravențional nr. 218/2008.

[Art.19 al.(2) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(3) Agenția este în drept să aplice titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice sancțiuni în cazurile stabilite în legile sectoriale, cu respectarea procedurii stabilite la art. 20 din prezenta lege. Mijloacele bănești obținute din aplicarea sancțiunilor financiare se fac venit în bugetul de stat.

Articolul 20. Procedura de aplicare a sancțiunilor

(1) În modul și cazurile stabilite în legile sectoriale, Consiliul de administrație aplică sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul energiei, în baza hotărârilor adoptate în cadrul ședințelor organizate în conformitate cu art.16 și cu prezentul articol. Prevederile Codului administrativ referitoare la emiterea actelor administrative individuale se aplică în măsura în care nu contravin prezentului articol.

(1¹) Întreprinderii energetice i se garantează dreptul la participare efectivă la procedura de aplicare a sancțiunii desfășurată în conformitate cu prezentul articol, dreptul

la accesul deplin la toate probele colectate de Agenție, precum și dreptul la contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale.

(2) La ședința Consiliului de administrație în cadrul căreia se examinează aplicarea sancțiunii se invită, în mod obligatoriu, administratorul întreprinderii energetice în privința căreia se aplică sancțiunea. Invitația la ședință se expediază administratorului întreprinderii energetice cu cel puțin 20 de zile lucrătoare înainte de data preconizată pentru ședință, în formă scrisă, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(3) Odată cu invitația la ședință, Agenția expediază întreprinderii energetice copiile de pe toate materialele care se află în dosarul de aplicare a sancțiunii. Întreprinderea energetică este în drept să prezinte Agenției, în scris, opinia argumentată privind aplicarea sancțiunii, cu anexarea documentelor justificative.

(4) În cazul în care administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia nu se prezintă la ședință, Consiliul de administrație amână ședința și stabilește examinarea dosarului de aplicare a sancțiunii pentru o altă dată, comunicând acest fapt întreprinderii energetice, în scris, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, cu condiția că administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia a comunicat, în scris sau oral, despre imposibilitatea participării la ședință.

(5) La solicitarea scrisă și motivată a administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, Consiliul de administrație este obligat să amâne o dată, din cauza neprezentării, ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii. Data ședinței în caz de amânare se stabilește ținându-se cont de datele comunicate de administratorul întreprinderii energetice sau de reprezentantul legal al acesteia. În cazul în care administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia nu se prezintă nemotivat și nu comunică despre imposibilitatea participării la ședință, Consiliul de administrație examinează dosarul de aplicare a sancțiunii, consemnând acest fapt în procesul-verbal al ședinței.

(6) Pentru fiecare ședință a Consiliului de administrație în cadrul căreia se examinează dosarul de aplicare a sancțiunii se întocmește un proces-verbal al ședinței, semnat de directorul general sau de directorul care îl substituie la prezidarea ședinței și de secretarul ședinței. Conform solicitării administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, ședința Consiliului de administrație se înregistrează pe suport audio. La solicitarea administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, Agenția este obligată să elibereze extrasul din procesul-verbal și copia înregistrării audio a ședinței.

(7) Administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia este în drept să participe la ședința Consiliului de administrație însoțit de un avocat și să depună înscrisuri sau alte probe pentru susținerea poziției sale. În cazul în care, în cadrul ședinței Consiliului de administrație, angajații Agenției prezintă administratorului întreprinderii energetice sau reprezentantului legal al acesteia înscrisuri, probe care nu i-au fost aduse la cunoștință anterior, la solicitarea acestuia, Consiliul de administrație este obligat să amâne ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii pentru o altă dată.

(8) După audierea administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, a personalului Agenției implicat în pregătirea dosarului de aplicare a sancțiunii, a altor persoane invitate la ședință, precum și după examinarea tuturor probelor prezentate în cadrul ședinței, directorii Consiliului de administrație încep deliberarea. Hotărârea Consiliului de administrație se comunică în ședință și se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

(9) Hotărârea motivată a Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii, în formă scrisă, se înmânează sau se expediază întreprinderii energetice, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data pronunțării hotărârii. Hotărârea Consiliului de administrație cu privire la constatarea nerespectării sau încălcării legislației în domeniul energiei și la aplicarea sancțiunii se contestă în termenele și condițiile stabilite în Codul administrativ.

(10) Întreprinderea energetică este în drept să achite jumătate din suma sancțiunii respective dacă o achită în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a hotărârii Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii. În acest caz, se consideră că hotărârea cu privire la aplicarea sancțiunii este executată integral, cu excepția cazului în care hotărârea de aplicare a sancțiunii a fost contestată în termenele și condițiile Codului administrativ nr. 116/2018.

[Art.20 al.(10) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(11) În cazul în care hotărârea cu privire la aplicarea sancțiunii financiare a fost anulată, integral sau parțial, printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, suma corespunzătoare a sancțiunii financiare se restituie plătitorului acesteia din bugetul de stat în termen de 30 de zile calendaristice.

(12) Termenul de prescripție pentru aplicarea unei sancțiuni, în conformitate cu prezentul articol, este de 3 ani de la data săvârșirii încălcării. În cazul încălcărilor repetate sau cu caracter continuu, termenul de prescripție începe să curgă de la data încetării încălcării.

[Art.20 al.(12) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(13) Agenția va indica în raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent, întocmit în conformitate cu art. 12 alin. (7) din prezenta lege, numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor, inclusiv a sancțiunilor stabilite în Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, și va prezenta informații relevante despre acestea, inclusiv sub aspectul respectării principiului eficienței, proporționalității și al efectului de descurajare al sancțiunilor.

Capitolul IV

ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA

ACTIVITĂȚILOR ÎN SECTOARELE ENERGETICII

Articolul 21. Principii de activitate

(1) Toate întreprinderile energetice își desfășoară activitatea în conformitate cu principiul eficienței economice, cu respectarea parametrilor și indicatorilor de calitate, stabiliți în prezenta lege și în legile sectoriale. Prețurile și tarifele, inclusiv cele reglementate, aplicate de întreprinderile energetice se stabilesc în conformitate cu legile sectoriale.

(2) Organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, autoritățile de reglementare, alte autorități publice, autoritățile administrației publice locale, organizațiile necomerciale nu au dreptul:

a) să intervină în activitatea întreprinderilor energetice;

b) să distragă personalul întreprinderilor energetice de la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu;

c) să se implice în relațiile contractuale dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatorii de sistem, cu excepțiile stabilite în prezenta lege și în legile sectoriale.

(3) Organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, autoritățile de reglementare, alte autorități publice, autoritățile administrației publice locale sunt obligate să notifice Guvernul cu privire la înstrăinarea obiectelor energetice aflate în proprietatea lor cu cel puțin 6 luni înainte de încheierea actelor juridice de înstrăinare.

(4) Măsurile întreprinse de Agenție, de organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, de autoritățile de reglementare, de alte autorități publice, de autoritățile administrației publice locale în conformitate cu prezenta lege, cu legile sectoriale și cu alte legi inclusiv privind licențierea, autorizarea, monitorizarea și supravegherea activității întreprinderilor energetice, nu se consideră a fi un amestec în activitatea întreprinderilor energetice în sensul alin. (2).

(5) Obiectele energetice pot fi construite și admise în exploatare în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023. Exploatarea obiectelor energetice se efectuează doar după obținerea de către întreprinderile energetice a licențelor, a autorizațiilor, a altor acte permissive, eliberate în termenele și în condițiile stabilite prin lege.

(6) Întreprinderile energetice, indiferent de tipul de proprietate, inclusiv distribuitorii de energie termică, sunt obligate să prezinte Agenției planuri, informații și rapoarte în termenele și în condițiile stabilite în legile sectoriale.

(7) Întreprinderile energetice sunt obligate să efectueze în termen lucrările curente de exploatare și de reparație a obiectelor energetice, cu respectarea actelor normative și a documentelor normativ-tehnice cu privire la calitate, securitate, inclusiv securitatea industrială, precum și cu privire la protecția mediului, astfel încât consumatorii să fie aprovizionați cu energie în mod fiabil și continuu.

(7¹) Întreprinderile energetice, identificate în calitate de furnizori de servicii în conformitate cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, sunt responsabile de îndeplinirea obligațiilor privind asigurarea securității cibernetică prevăzute de legea respectivă.

(7²) Supravegherea și controlul de stat al respectării obligațiilor menționate la alin. (7¹) din prezentul articol sunt exercitate de către autoritatea competentă la nivel național în domeniul securității cibernetică în conformitate cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

(8) Operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică au drept de acces la terenurile terților pentru efectuarea lucrărilor de construcții, de exploatare, de întreținere, de reabilitare, de modernizare, inclusiv de rețehnologizare, a obiectelor energetice, în condițiile stabilite în legile sectoriale. Efectuarea lucrărilor menționate trebuie să fie coordonată cu proprietarii terenurilor, cu excepția lucrărilor necesare pentru prevenirea producerii avariilor, incendiilor, electrocutărilor și/sau a exploziilor ori pentru înlăturarea consecințelor acestora. După finalizarea lucrărilor menționate, întreprinderile energetice sunt obligate să asigure degajarea terenului și repunerea lui în situația inițială în termenele convenite cu proprietarii terenurilor respective. Întreprinderile energetice sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile stabilite în prezentul articol și să achite proprietarului de teren sau de alte bunuri proprietate privată despăgubirea cuvenită pentru pagubele produse la efectuarea lucrărilor menționate, inclusiv în cazul înlăturării consecințelor avariilor, incendiilor, electrocutărilor și/sau ale exploziilor.

[Art.21 al.(8) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(9) Producătorii care exploatează centralele electrice, centralele termice, care funcționează pe bază de combustibili fosili, cu excepția celor care desfășoară activitate sezonieră și/sau care produc energie electrică, energie termică exclusiv pentru necesități proprii, sunt obligați să mențină rezerve de combustibili la nivel suficient pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie, în condițiile stabilite de Guvern.

(10) Consumatorii care dispun de centrală electrică sunt în drept să livreze în rețelele electrice surplusul de energie electrică în condițiile stabilite în Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și în Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

Articolul 22. Proprietatea în domeniul energiei

(1) În domeniul energiei, proprietatea este publică sau privată.

(2) Obiectele energetice proprietate publică pot fi supuse privatizării în cazurile și în condițiile stabilite în Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice.

(3) Nu sunt pasibile privatizării obiectele energetice proprietate a statului prevăzute în anexa la Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice.

(4) Obiectele energetice proprietate privată pot fi expropriate numai în modul și în cazurile stabilite în Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, cu condiția despăgubirii proprietarului obiectului energetic respectiv.

(5) Rețelele electrice, rețelele de gaze naturale, rețelele termice, precum și obiectele pentru păstrarea și comercializarea produselor petroliere, indiferent de tipul de proprietate, sunt supuse înregistrării de stat în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

Articolul 23. Raporturile juridice dintre întreprinderile

energetice, dintre întreprinderile energetice

și consumatori, utilizatorii de sistem

(1) Raporturile juridice dintre întreprinderile energetice, dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatorii de sistem se stabilesc în conformitate cu contractele încheiate, cu prezenta lege, legile sectoriale, Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

(2) Furnizarea energiei se efectuează cu respectarea prevederilor prezentei legi, legilor sectoriale, Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, precum și ale Codului civil nr.1107/2002.

(3) Furnizarea energiei se efectuează în bază de contract, încheiat între furnizor și consumator, în care se stipulează, în mod obligatoriu, informațiile cu privire la denumirea și adresa furnizorului, obiectul contractului, cantitatea și parametrii de calitate a energiei, condițiile de fiabilitate și regimul de furnizare a energiei, prețurile și tarifele aplicate, modalitățile de plată, cuantumul compensațiilor sau modalitatea de calcul al acestora în cazul încălcării de către furnizor a obligațiilor sale, durata contractului, cazurile și modalitatea de prelungire, de modificare, de suspendare și de reziliere a contractului, inclusiv prevederea expresă a dreptului consumatorilor finali de a rezilia contractul în mod unilateral și gratuit, modalitățile de soluționare a neînțelegerilor și a litigiilor aferente neexecutării sau executării defectuoase a clauzelor contractuale, precum și penalitățile aplicate de furnizor în cazul nerespectării de către consumator a termenelor de plată pentru energia furnizată, dacă părțile consimt cu privire la aplicarea penalităților, alte clauze stabilite în legile sectoriale.

(4) Consumatorul are dreptul:

a) să racordeze instalațiile sale la rețelele electrice, termice, de gaze naturale în condițiile stabilite în legile sectoriale;

b) să solicite majorarea puterii electrice, a debitului de gaze naturale, a puterii termice în modul și în termenele stabilite în legile sectoriale;

c) să-și schimbe furnizorul de energie electrică, de gaze naturale în condițiile stabilite în Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și, respectiv, în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

(5) Consumatorul în cazul căruia întreruperea, limitarea sau sistarea livrării energiei electrice poate periclita viața oamenilor sau poate provoca pierderi materiale trebuie să fie aprovizionat cu energie electrică din două surse distincte. În scopul majorării gradului de fiabilitate, acesta este în drept să instaleze din cont propriu a treia sursă de energie electrică, de rezervă.

(6) În cazul în care consumatorul nu achită integral, în termenele stipulate în contract, plata pentru energia furnizată, furnizorul este în drept să întreprindă măsurile necesare pentru sistarea furnizării la locul de consum, cu respectarea condițiilor stabilite în legile sectoriale.

(7) Furnizorul este obligat să asigure reluarea furnizării energiei, care a fost sistată în conformitate cu alin. (6), după achitarea de către consumator a datoriei pentru energia furnizată, în condițiile stabilite în legile sectoriale.

(8) Pentru pagubele cauzate consumatorului, furnizorul poartă răspundere în conformitate cu legislația civilă, legile sectoriale și contractele de furnizare încheiate între părți.

(9) Pentru plata întârziată a consumului de energie, consumatorii plătesc penalitate dacă aceasta este prevăzută în contract și numai în mărimea stabilită de părți, în conformitate cu legile sectoriale. Eventualele neînțelegeri survenite între părți în acest sens nu pot servi drept temei pentru refuzul furnizorului de a încheia contract cu consumatorul dacă acesta a respectat toate condițiile necesare pentru încheierea contractului, stabilite de prezenta lege și de legile sectoriale.

(10) Se interzice conectarea instalațiilor ce aparțin consumatorilor la rețelele electrice, la rețelele de gaze naturale, la rețelele termice fără acordul prealabil al operatorului de sistem, respectiv, al distribuitorului de energie termică. Deconectarea instalațiilor ce aparțin consumatorului de la rețelele electrice, de la rețelele de gaze naturale, de la rețelele termice se efectuează în condițiile și cu respectarea procedurilor stabilite în legile sectoriale.

(11) Consumatorul nu este în drept să împiedice accesul personalului operatorului de sistem, al distribuitorului de energie termică pentru controlul și pentru citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul, deservirea și reparația rețelelor electrice, a rețelelor de gaze naturale, a rețelelor termice care aparțin operatorului de sistem, respectiv, distribuitorului de energie termică și sunt amplasate pe proprietatea consumatorului.

(12) Drepturile consumatorilor în raport cu întreprinderile energetice sunt garantate și protejate de prezenta lege, de legile sectoriale, precum și de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

Capitolul V

EVIDENȚA ENERGIEI.

RAPOARTELE STATISTICE ȘI TRANSPARENȚA

Articolul 24. Evidența energiei

(1) Cantitatea energiei produse, exportate, importate, transportate, distribuite, stocate, furnizate și/sau comercializate se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare.

(2) Echipamentele de măsurare care servesc la măsurarea, determinarea și decontarea consumurilor de energie se verifică metrologic, conform Legii metrologiei nr.19/2016, iar operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică sunt responsabili de instalarea și sigilarea lor în prezența consumatorului sau a reprezentantului acestuia, cu întocmirea procesului-verbal în acest sens și cu respectarea condițiilor stabilite în legile sectoriale. Se permite utilizarea doar a echipamentelor de măsurare verificate metrologic, ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat pe pagina web oficială a Institutului Național de Metrologie.

(3) Caracteristicile tehnice ale echipamentelor de măsurare instalate la consumator se stabilesc de către operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică, în funcție de parametrii și de condițiile specifice, de tipurile energiei, în conformitate cu prevederile actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.

(4) Cheltuielile legate de procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sunt suportate de către operatorii sistemului de distribuție din sectorul electroenergetic, din sectorul gazelor naturale, de către distribuitorii de energie termică. Cheltuielile respective justificate se includ în tariful reglementat pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale și, respectiv, în tariful pentru serviciul de distribuție a energiei termice.

(5) Consumatorii casnici sunt în drept să solicite operatorilor de sistem concursul la instalarea echipamentelor de măsurare inteligente care permit înregistrarea orară a cantităților de energie electrică și a volumelor de gaze naturale. În acest caz, costurile aferente procurării, instalării, întreținerii, reparării și înlocuirii echipamentelor de măsurare inteligente se suportă integral de consumatorii casnici respectivi.

(6) Procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează în condițiile stabilite de legile sectoriale.

[Art.24 al.(6) în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(6¹) Cheltuielile aferente procurării, instalării, sigilării, verificării metrologice, întreținerii, reparării și înlocuirii echipamentelor de măsurare instalate de către distribuitorii de energie termică în cadrul proiectelor finanțate prin acordarea asistenței externe, inclusiv în condițiile art. 6² alin. (1) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, sunt suportate de către distribuitorii de energie termică.

[Art.24 al.(6¹) introdus prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(7) În cazul în care deteriorarea echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate acestuia se produce din vina consumatorului, acesta va suporta costul de demontare, reparare, verificare metrologică, instalare sau înlocuire a echipamentului de măsurare deteriorat.

Articolul 25. Rapoartele statistice

(1) Întreprinderile energetice prezintă organelor statisticii oficiale, în condițiile Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, rapoarte de un anumit tip despre importul, exportul, producerea și consumul de energie.

[Art.25 al.(1) modificat prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

(2) Responsabilitatea pentru corectitudinea întocmirii rapoartelor prezentate este pusă pe seama persoanelor cu funcție de conducere ale întreprinderilor energetice.

Articolul 26. Transparența

(1) Întreprinderile energetice sunt obligate să publice pe paginile lor electronice informațiile privind activitatea desfășurată în modul și în condițiile stabilite în actele legislative și normative, inclusiv în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Persoanele cu funcții de conducere ale întreprinderilor energetice poartă răspundere pentru denaturarea și tăinuirea informației prevăzute la alin. (1).

Capitolul VI

ASIGURAREA SECURITĂȚII LA FUNCȚIONAREA

OBIECTELOR ENERGETICE ȘI PROTECȚIA LOR

Articolul 27. Zonele de protecție

(1) Obiectele energetice au grad sporit de pericol. Pentru asigurarea exploatării lor în siguranță se stabilesc zone de protecție. Modul de delimitare a zonelor respective, dimensiunile și regimul lor se stabilesc în legile sectoriale și în regulamentele care reglementează zonele de protecție ale rețelelor, aprobate în condițiile stabilite în legile sectoriale.

(2) Orice lucrare în zona de protecție se efectuează cu acordul întreprinderii energetice și cu respectarea cerințelor stabilite în legile sectoriale.

(2¹) Lucrările în zona de protecție a liniei electrice ce aparține producătorului sau consumatorului noncasnic se efectuează de către persoane fizice și juridice, după coordonarea și cu acordul producătorului sau al consumatorului noncasnic.

[Art.27 al.(2¹) introdus prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Articolul 28. Protecția obiectelor energetice

(1) Protecția obiectelor energetice care sunt incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice se efectuează în conformitate cu Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat de Guvern.

(2) - *abrogat.*

(3) Persoanele fizice și juridice care întreprind acțiuni ce afectează funcționarea obiectelor energetice poartă răspundere în conformitate cu prevederile Codului civil nr. 1107/2002, ale Codului contravențional nr. 218/2008 și ale Codului penal nr. 985/2002.

Articolul 29. Formarea profesională

(1) Pentru asigurarea exploatării în condiții de securitate a obiectelor energetice, personalul administrativ, personalul operativ și personalul tehnic al întreprinderilor energetice, precum și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, trebuie să aibă studii de specialitate sau instruire specială. Întreprinderile energetice contribuie la formarea profesională și perfecționarea specialiștilor în cadrul instituțiilor de învățământ de profil.

(2) Instruirea și atestarea personalului în domeniul securității industriale se efectuează conform prevederilor Legii nr.151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase.

(3) Personalul operativ și personalul tehnic al întreprinderilor energetice, precum și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, se supun periodic atestării și examinării medicale.

Capitolul VII - *abrogat.*

Capitolul VII¹

PROIECTELE CE ȘI PROIECTELE IR

Articolul 31¹. Proiectele CE și proiectele IR.

Principii generale

(1) Lista proiectelor CE se adoptă de către Consiliul Ministerial al Comunității Energetice în conformitate cu Titlul II al Tratatului Comunității Energetice, la fiecare doi ani, în baza listelor preliminare ale proiectelor CE aprobate de organele decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE.

(2) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, grupurile regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE aprobă propriile regulamente de procedură, care reglementează inclusiv metoda de evaluare a proiectelor CE, criteriile de stabilire a priorităților și mecanismul de clasificare a proiectelor, în scopul elaborării listei preliminare prevăzute de prezentul alineat. Organul central de specialitate în domeniul energiei, Agenția și operatorii sistemelor de transport din sectorul electroenergetic și al

gazelor naturale desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participarea în cadrul grupurilor respective.

(3) Organele decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE adoptă listele preliminare ale proiectelor CE, elaborate în conformitate cu procesul stabilit de cadrul normativ al Comunității Energetice, în funcție de contribuția fiecărui proiect la implementarea coridoarelor prioritare și a domeniilor tematice prioritare privind infrastructura energetică, prevăzute în anexa nr. 1, și în funcție de îndeplinirea criteriilor prevăzute la art. 31².

(4) La stabilirea listei proiectelor CE prin unificarea listelor preliminare prevăzute la alin. (3), Consiliul Ministerial al Comunității Energetice, ținând cont, în mod corespunzător, de deliberările grupurilor:

a) se asigură că sunt incluse numai proiectele care îndeplinesc criteriile prevăzute la art. 31²;

b) asigură coerența transregională, având în vedere opinia Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, formulată în condițiile prevăzute de cadrul normativ al Comunității Energetice;

c) ia în considerare avizele părților contractante ale Comunității Energetice, care, deși proiectul propus nu se implementează pe teritoriul acestora, ar putea fi afectate de proiectul în cauză printr-un impact net pozitiv sau printr-un potențial efect semnificativ, inclusiv asupra mediului ori asupra funcționării infrastructurii energetice, și care transmit grupului respectiv un aviz în care își expun opinia;

d) are ca obiectiv înscrierea unui număr total gestionabil de proiecte pe lista proiectelor CE.

(5) Proiectele CE și proiectele IR care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)-d) din anexa nr. 2 se prezintă în vederea includerii acestora în planurile regionale de investiții prevăzute la art. 55 alin. (3) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în planurile de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, precum și în alte planuri naționale de infrastructură, după caz. În cadrul fiecăruia dintre planurile menționate, proiectele CE și proiectele IR respective au statut de proiecte de cel mai înalt nivel de prioritate, infrastructura energetică vizată de proiectele în cauză se consideră de importanță strategică pentru Republica Moldova, care servește interesului economic național, iar lucrările aferente pot fi declarate lucrări de utilitate publică de interes național. Prevederile prezentului alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu sunt suficient de avansate pentru a permite efectuarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31⁶, precum și proiectelor IR.

(6) Proiectele CE și proiectele IR care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)-d) din anexa nr. 2 și care sunt proiecte concurente sau sunt proiecte care nu sunt suficient de avansate pentru a permite efectuarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31⁶, pot fi

incluse în planurile regionale de investiții prevăzute la art. 55 alin. (3) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în planurile de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani și în alte planuri naționale de infrastructură, după caz, ca proiecte luate în considerare.

(7) Dezvoltatorul unui proiect, potențial proiect CE sau potențial proiect IR, care preconizează ca proiectul în cauză să fie recunoscut prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice ca fiind proiect CE sau să fie recunoscut ca proiect IR, trebuie să prezinte grupului regional al Comunității Energetice pentru proiectele CE sau, respectiv, grupului regional din cadrul Uniunii Europene o cerere privind includerea proiectului în lista corespunzătoare, care să cuprindă:

a) evaluarea proiectului respectiv din punctul de vedere al contribuției proiectului în cauză la realizarea obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, în cazul unui potențial proiect CE, sau a priorităților stabilite la nivelul Uniunii Europene, în cazul unui potențial proiect IR;

b) referința la categoria relevantă de infrastructură energetică a potențialului proiect CE sau proiect IR, astfel cum este stabilită în anexa nr. 2;

c) analiza respectării criteriilor relevante prevăzute la art. 31² și în anexa nr. 3 și/sau a altor criterii și condiții stabilite la nivelul Comunității Energetice, în cazul unui potențial proiect CE, și/sau a criteriilor și condițiilor stabilite la nivelul Uniunii Europene, în cazul unui potențial proiect IR;

d) în cazul unui potențial proiect CE sau al unui potențial proiect IR, care este suficient de avansat, analiza cost-beneficiu specifică proiectului respectiv, efectuată în conformitate cu metodologiile relevante prevăzute la art. 31⁶ alin. (1), pentru un potențial proiect CE, sau în conformitate cu metodologiile relevante stabilite la nivelul Uniunii Europene, pentru un potențial proiect IR;

e) alte informații și documente relevante pentru evaluarea unui potențial proiect CE sau a unui potențial proiect IR de către grupul corespunzător din cadrul Comunității Energetice sau din cadrul Uniunii Europene;

f) pentru proiectele IR, avizele guvernelor țărilor afectate, în mod direct, prin care acestea își exprimă sprijinul pentru proiect sau alte acorduri fără caracter juridic obligatoriu.

(8) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, toți destinatarii informațiilor care constituie secret comercial asigură confidențialitatea acestora.

Articolul 31². Criteriile pentru evaluarea

proiectelor CE și a proiectelor IR

(1) Un proiect CE trebuie să corespundă, cumulativ, următoarelor criterii generale:

1) proiectul se încadrează în cel puțin unul dintre coridoarele prioritare și regiunile de interconectare prioritare privind infrastructura energetică prevăzute în anexa nr. 1;

2) potențialele beneficii generale ale proiectului, evaluate în conformitate cu criteriile specifice relevante de la alin. (2), depășesc costurile acestuia, inclusiv pe termen lung;

3) proiectul corespunde oricăror dintre următoarele criterii:

a) implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, traversând, în mod direct sau indirect, prin interconectare cu o țară terță, frontiera dintre două sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice

b) este situat pe teritoriul unei părți contractante a Comunității Energetice, fie terestru, fie offshore, inclusiv pe insule, și are un impact transfrontalier semnificativ conform pct. 1 din anexa nr. 3.

(2) În cazul proiectelor CE, care se încadrează în categorii distincte de infrastructură energetică, se aplică următoarele criterii specifice:

1) pentru proiectele de transport, distribuție și stocare a energiei electrice care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)-d) din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, prin integrarea energiei din surse regenerabile în rețeaua electrică, prin transportul sau distribuția energiei electrice din surse regenerabile către principalele centre de consum și situri de stocare, și, după caz, la limitarea reducerii forțate a producerii de energie electrică și, de asemenea, contribuie la cel puțin unul dintre următoarele criterii specifice:

a) integrarea piețelor de energie, inclusiv prin eliminarea izolării energetice a cel puțin unei părți contractante a Comunității Energetice, și reducerea blocajelor în infrastructura energetică, concurență, interoperabilitate și flexibilitatea sistemului;

b) securitatea aprovizionării, inclusiv prin interoperabilitate, flexibilitatea sistemului, securitate cibernetică, conexiuni adecvate și operarea sigură și fiabilă a sistemului;

2) pentru proiectele de rețele electrice inteligente care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 1 lit. e) din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, prin integrarea energiei electrice din surse regenerabile în rețeaua electrică și, de asemenea, contribuie la cel puțin două dintre următoarele criterii specifice:

a) securitatea aprovizionării, inclusiv prin eficiența și interoperabilitatea în exploatarea zilnică a rețelei electrice la transportul și distribuția energiei electrice, evitarea congestiilor, precum și integrarea și implicarea utilizatorilor de sistem;

b) integrarea piețelor de energie, inclusiv prin exploatarea eficientă a sistemului și utilizarea interconexiunilor;

c) siguranța rețelei, flexibilitatea și calitatea furnizării, inclusiv prin adoptarea la scară largă a inovării în ceea ce privește echilibrarea, piețele de flexibilități, securitatea

cibernetică, monitorizarea, controlul sistemului și corectarea erorilor;

d) integrarea inteligentă a sectorului fie în sistemul energetic, prin conectarea diferitor purtători de energie și sectoare, fie într-un mod mai amplu, favorizând sinergiile și coordonarea dintre sectoarele energiei, sectorul transporturilor și sectorul telecomunicațiilor;

3) în ceea ce privește proiectele privind transportul și stocarea dioxidului de carbon care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 5 din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, prin reducerea emisiilor de dioxid de carbon în instalațiile industriale conectate, și, de asemenea, contribuie la toate criteriile specifice următoare:

a) evitarea emisiilor de dioxid de carbon, menținându-se, totodată, securitatea aprovizionării;

b) sporirea rezilienței și a siguranței transportului și a stocării dioxidului de carbon;

c) utilizarea eficientă a resurselor, prin conectarea de surse multiple de dioxid de carbon și situri de stocare, prin infrastructuri comune și reducerea la minimum a presiunii asupra mediului și a riscurilor la adresa mediului;

4) pentru proiectele privind hidrogenul care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 3 din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, prin intensificarea utilizării hidrogenului din surse regenerabile sau a hidrogenului produs cu emisii scăzute de carbon, punându-se accent pe hidrogenul din surse regenerabile, în special în aplicațiile finale, precum sunt sectoarele în care reducerea este dificilă, în care nu sunt fezabile soluțiile mai eficiente energetic, și prin sprijinirea generării de energie din surse regenerabile variabile, oferind flexibilitate, soluții de stocare, sau ambele, și, de asemenea, contribuie, în mod semnificativ, la cel puțin unul dintre următoarele criterii specifice:

a) integrarea piețelor de energie, inclusiv prin conectarea rețelelor de hidrogen existente sau emergente ale părților contractante ale Comunității Energetice sau să contribuie, în alt mod, la crearea unei rețele pentru transportul și stocarea hidrogenului la nivelul Comunității Energetice și să asigure interoperabilitatea sistemelor conectate;

b) securitatea furnizării și flexibilitatea, inclusiv prin conexiuni adecvate și prin facilitarea exploatării sigure și fiabile a sistemului;

c) concurența, inclusiv prin permiterea accesului la multiple surse de aprovizionare și la mulți utilizatori de sistem, în mod transparent și nediscriminatoriu;

5) în cazul electrolizoarelor care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 4 din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la toate criteriile specifice următoare:

a) durabilitate, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin

intensificarea utilizării hidrogenului din surse regenerabile sau a celui produs cu emisii scăzute de carbon, în special din surse regenerabile, precum și a combustibililor sintetici de aceeași origine;

b) siguranța alimentării, inclusiv prin contribuția la exploatarea sigură, eficientă și fiabilă a sistemului sau prin oferirea de soluții de stocare și/sau de flexibilitate, precum sunt răspunsul părții de consum și serviciile de echilibrare;

c) susținerea serviciilor de flexibilitate, precum consumul dispecerizabil și stocarea, facilitând integrarea inteligentă a sectorului energetic prin crearea de legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare;

6) pentru proiectele de rețele inteligente de gaze naturale care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 2 din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, prin asigurarea integrării unei game largi de gaze cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor din surse regenerabile, inclusiv în cazul în care sunt de origine locală, precum sunt biometanul și hidrogenul din surse regenerabile, în sisteme de transport, de distribuție sau de stocare de gaze naturale, în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, și, de asemenea, contribuie, în mod semnificativ, la cel puțin unul dintre următoarele criterii specifice:

a) siguranța rețelei și calitatea furnizării, prin îmbunătățirea eficienței și interoperabilității la exploatarea zilnică a sistemelor de transport, de distribuție sau de stocare de gaze, *inter alia*, prin abordarea provocărilor generate de injectarea de gaze de calitate diferită;

b) funcționarea pieței gazelor naturale și serviciile prestate consumatorilor;

c) facilitarea integrării inteligente a sectorului energetic prin crearea de legături cu alți purtători de energie și sectoare energetice și facilitarea consumului dispecerizabil.

(3) Criteriile stabilite la alin. (2) din prezentul articol pentru proiectele care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2 se evaluează în conformitate cu indicatorii prevăzuți la pct. 2-7 din anexa nr. 3.

(4) Un proiect IR trebuie să corespundă, cumulativ, următoarelor criterii generale:

1) proiectul contribuie, în mod semnificativ, la obiectivele menționate la art. 2 alin. (2) lit. e¹) și la obiectivele corespunzătoare ale Uniunii Europene, în special prin faptul că nu obstrucționează capacitatea Republicii Moldova de a elimina treptat activele de generare pe bază de combustibili fosili pentru consumul său intern, precum și la durabilitate, inclusiv prin integrarea energiei din surse regenerabile în rețea și prin transportul și distribuția energiei din surse regenerabile către principalele centre de consum și situri de stocare;

2) potențialele beneficii generale ale proiectului la nivelul Uniunii Europene, evaluate în conformitate cu criteriile specifice relevante de la alin. (2), depășesc costurile acestuia în cadrul Uniunii Europene, inclusiv pe termen lung;

3) proiectul este situat pe teritoriul a cel puțin unui stat membru al Uniunii Europene

și a cel puțin unei țări terțe și are un impact transfrontalier semnificativ, astfel cum este prevăzut la pct. 8 din anexa nr. 3;

4) în ceea ce privește partea situată pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, proiectul este realizat în conformitate cu legislația corespunzătoare, în cazul în care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 și 3 din anexa nr. 2;

5) țara terță sau țările terțe implicate prezintă un nivel înalt de convergență a cadrului de politici și sunt demonstrate mecanisme de asigurare a respectării legii pentru a sprijini obiectivele de politică ale Uniunii Europene, în special pentru a asigura:

a) o piață internă de energie care funcționează bine;

b) securitatea aprovizionării bazată, *inter alia*, pe surse diverse, cooperare și solidaritate;

c) un sistem energetic, inclusiv în ceea ce privește producția, transportul și distribuția, care se află în curs de realizare a obiectivului privind neutralitatea climatică, în conformitate cu Acordul de la Paris, ratificat prin Legea nr. 78/2017, și cu obiectivele Uniunii Europene privind energia și clima pentru 2030 și obiectivul privind neutralitatea climatică până în 2050, în special prin evitarea relocării emisiilor de dioxid de carbon;

6) țara terță sau țările terțe implicate sprijină statutul de proiect prioritar al proiectului respectiv, astfel cum este stabilit la art. 31³, și se angajează să respecte un calendar similar pentru implementarea accelerată a acestuia, precum și alte măsuri de sprijin privind politicile și reglementările aplicabile proiectelor IR;

7) în ceea ce privește proiectele de stocare a dioxidului de carbon care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 5 lit. c) din anexa nr. 2, proiectul este necesar pentru a permite transportul transfrontalier și stocarea dioxidului de carbon. Totodată, țara terță în care este situat proiectul dispune de un cadru juridic adecvat, bazat pe mecanisme de asigurare a aplicării eficiente a legii, pentru a asigura că standardele și garanțiile se aplică proiectului prevenind orice relocări ale emisiilor de dioxid de carbon, iar în ceea ce privește clima, sănătatea umană și ecosistemele, precum și siguranța și eficacitatea stocării permanente a dioxidului de carbon, sunt cel puțin la același nivel cu cele prevăzute de legislația Uniunii Europene.

(5) Rapoartele privind scenariile comune elaborate de Rețeaua Europeană a Operatorilor Sistemelor de Transport al Energiei Electrice (în continuare - *ENTSO-E*) și de Rețeaua Europeană a Operatorilor Sistemelor de Transport al Gazelor Naturale (în continuare - *ENTSO-G*) se iau în considerare pentru evaluarea proiectelor CE care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. 1 lit. a), b) și d) și la pct. 3 din anexa nr. 2.

Articolul 31³. Statutul de proiecte prioritare al

proiectelor CE și al proiectelor IR

(1) Prin efectul prezentei legi, odată cu includerea în lista proiectelor CE și, respectiv,

în lista Uniunii Europene, proiectele CE și proiectele IR au statut de proiecte de importanță națională majoră, obiectele vizate de acestea se consideră obiecte de importanță strategică pentru Republica Moldova, care servesc interesului economic național, iar lucrările aferente pot fi declarate lucrări de utilitate publică de interes național.

(2) În cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, inclusiv în legătură cu emiterea actelor permissive de mediu necesare, precum și în cadrul procedurilor aferente amenajării teritoriului, proiectele CE și proiectele IR beneficiază de statutul de proiecte prioritare. Procesul de autorizare al proiectelor CE sau IR se desfășoară în conformitate cu principiile stabilite de prezentul capitol, care au drept scop coordonarea și integrarea procedurilor prevăzute de legislație pentru emiterea actelor permissive, fără a genera etape suplimentare de autorizare.

(3) Pentru a asigura examinarea actelor în regim de prioritate în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE și IR, organul central de specialitate în domeniul energiei, în conformitate cu atribuțiile prevăzute la art. 5¹ alin. (2), inițiază crearea unui grup de lucru la nivel de Guvern, la care participă persoanele responsabile din cadrul tuturor autorităților vizate. În cadrul grupului în cauză, organul central de specialitate în domeniul energiei stabilește, prin cooperare cu dezvoltatorul proiectului respectiv și după consultarea autorităților vizate, calendarul procesului de autorizare pentru fiecare proiect CE sau proiect IR, în care să fie indicate termenele de luare a deciziilor privind emiterea actelor permissive de către fiecare dintre autoritățile vizate.

(4) Organul central de specialitate în domeniul energiei monitorizează respectarea calendarului procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR. În cazul în care autoritatea vizată estimează că decizia privind emiterea unui act permisiv nu va fi luată în termenul stabilit în calendarul respectiv, aceasta informează, fără întârziere, organul central de specialitate în domeniul energiei, cu indicarea cauzelor întârzierii, inclusiv în situația în care dosarul depus de dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este incomplet, iar dezvoltatorului proiectului respectiv i-a fost solicitată prezentarea informațiilor suplimentare pentru clarificarea anumitor circumstanțe în conformitate cu actele normative aplicabile. Organul central de specialitate în domeniul energiei acordă, în caz de necesitate, asistență dezvoltatorului proiectului, precum și autorităților vizate, pentru a soluționa problemele identificate. În măsura în care soluționarea acestora necesită timp suplimentar, organul central de specialitate în domeniul energiei ajustează, după consultarea dezvoltatorului proiectului, calendarul procesului de autorizare a proiectului respectiv și, după caz, prelungește termenul procesului de autorizare a proiectului respectiv, fără a depăși termenele maxime stabilite la art. 31⁴ alin. (1) și (2).

(5) Pentru a asigura gestionarea eficientă a dosarelor de candidatură aferente proiectelor CE și proiectelor IR, dezvoltatorii proiectelor respective, organul central de specialitate în domeniul energiei, precum și autoritățile vizate se asigură că dosarele aferente proiectelor CE și proiectelor IR sunt tratate cu celeritate maximă.

(6) Includerea unui proiect CE sau a unui proiect IR în lista proiectelor CE sau, respectiv, în lista proiectelor IR constituie recunoașterea necesității acestuia din perspectiva politicii energetice și climatice, în contextul oricărei decizii luate în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, fără a aduce atingere amplasamentului

exact, traseului sau tehnologiei prevăzute de proiect. Prevederile prezentului alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu sunt suficient de avansate pentru a permite efectuarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31⁶.

(7) Soluționarea eventualelor neînțelegeri sau litigii aferente proiectelor CE și proiectelor IR, atât pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere sau arbitraj, cât și de către instanțele de judecată, inclusiv în cadrul exercitării căilor de atac, se consideră urgentă, iar examinarea acestora se realizează în regim de prioritate. Părțile implicate au obligația de a depune toată diligența necesară pentru a asigura soluționarea promptă a acestora.

(8) Organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu evaluează, ținând cont de liniile directoare ale Comisiei Europene cu privire la raționalizarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele Uniunii Europene, aplicabile la nivelul Comunității Energetice, necesitatea adoptării unor măsuri de reglementare și a unor măsuri fără caracter de reglementare, în vederea eficientizării procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și a asigurării aplicării lor coerente, și informează Secretariatul Comunității Energetice cu privire la rezultatele evaluării respective. În funcție de rezultatele evaluării în cauză, organul central de specialitate indicat, în comun cu organul central de specialitate în domeniul energiei, ia măsurile necesare fără caracter de reglementare sau elaborează amendamente la actele normative pentru a soluționa problemele identificate. Amendamentele respective trebuie să fie în concordanță cu cadrul normativ al Comunității Energetice.

(9) În ceea ce privește impactul asupra mediului, luând în considerare integrarea în cadrul normativ al Comunității Energetice a actelor Uniunii Europene privind politica comunitară cu privire la domeniul apei, precum și cu privire la conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, cu condiția respectării cerințelor aferente, includerea proiectelor transfrontaliere respective în lista proiectelor CE le conferă acestora caracter de proiecte de interes public major din perspectiva politicii energetice. Prevederile prezentului alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu sunt suficient de avansate pentru a permite efectuarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31⁶.

Articolul 31⁴. Organizarea procesului de

autorizare a proiectelor CE sau IR

(1) Procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR se desfășoară în două etape:

a) etapa prealabilă, care reprezintă intervalul de timp cuprins între data inițierii procesului de autorizare a unui proiect CE sau a unui proiect IR, în modul prevăzut la alin. (6), și data adoptării de către organul central de specialitate în domeniul energiei a deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului respectiv, în conformitate cu alin. (12). Etapa prealabilă nu poate depăși termenul de doi ani;

b) etapa de autorizare propriu-zisă, care reprezintă intervalul de timp cuprins între

data adoptării de către organul central de specialitate în domeniul energiei a deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului respectiv și data emiterii ultimului act permisiv relevant pentru proiectul CE sau proiectul IR care face parte din setul de acte cuprins de decizia exhaustivă. Etapa de autorizare propriu-zisă nu poate depăși termenul de 18 luni.

(2) Durata întregului proces de autorizare a unui proiect CE sau a unui proiect IR nu poate depăși termenul de 42 de luni. Organul central de specialitate în domeniul energiei acordă, în caz necesitate, asistență dezvoltatorului proiectului și autorităților vizate pentru ca actele permissive necesare să fie emise în termeni proximi. În cazul în care organul central de specialitate în domeniul energiei estimează că cel puțin una dintre cele două etape ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR nu va fi finalizată în termenele stabilite la alin. (1), acesta poate prelungi termenele corespunzătoare, înainte de expirarea acestora, luând în considerare circumstanțele specifice ale proiectului CE sau proiectului IR concret. Organul central de specialitate în domeniul energiei nu poate prelungi durata totală a celor două etape ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR cu mai mult de 9 luni decât în circumstanțe excepționale.

(3) În cazul în care organul central de specialitate în domeniul energiei decide, în conformitate cu alin. (2), prelungirea unor termene în cadrul procesului de autorizare a unui proiect CE, acesta informează grupul regional corespunzător al Comunității Energetice pentru proiectul CE și îi prezintă măsurile întreprinse sau care urmează să fie întreprinse pentru a finaliza procesul de autorizare în termeni proximi. La solicitarea grupului respectiv, organul central de specialitate în domeniul energiei îl informează periodic cu privire la progresele înregistrate în acest sens și cauzele privind orice întârziere.

(4) Pentru a iniția procesul de autorizare a unui proiect CE sau a unui proiect IR, dezvoltatorul proiectului în cauză expediază organului central de specialitate în domeniul energiei, în formă de document electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, sau în formă de document pe suport de hârtie, semnat de către administratorul dezvoltatorului proiectului respectiv, notificarea cu privire la inițierea procesului de autorizare a proiectului respectiv, la care anexează descrierea detaliată a proiectului, indicând documentele de care dispune pentru emiterea actelor permissive necesare implementării proiectului CE sau a proiectului IR.

(5) Organul central de specialitate în domeniul energiei expediază notificarea și documentele prevăzute la alin. (4) tuturor autorităților vizate, care îl informează, în termen de două luni de la data recepționării notificării, dacă dezvoltatorul proiectului respectiv deține toate documentele necesare pentru emiterea actelor permissive corespunzătoare, indicând lista actelor suplimentare ce trebuie prezentate de dezvoltatorul proiectului în conformitate cu actele normative aplicabile. Organul central de specialitate în domeniul energiei și autoritățile vizate iau în considerare, în procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR, orice studii valabile efectuate și permise sau autorizații emise pentru un anumit proiect CE sau proiect IR, înainte ca, în raport cu proiectul respectiv, să fie inițiat procesul de autorizare conform prezentului articol, și nu solicită efectuarea repetată a studiilor și emiterea repetată a permiselor sau a autorizațiilor respective.

(6) În termen de cel mult 3 luni de la recepționarea notificării expediate de

dezvoltatorul proiectului în conformitate cu alin. (4), organul central de specialitate în domeniul energiei ia decizia fie de confirmare a faptului că dezvoltatorul proiectului respectiv dispune de toate documentele necesare pentru emiterea actelor permise corespunzătoare, că notificarea privind inițierea procesului de autorizare a proiectului este acceptată și că procesul de autorizare (etapa prealabilă) se consideră inițiat, fie cu privire la refuzul privind inițierea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR. Organul central de specialitate în domeniul energiei refuză inițierea procesului de autorizare pentru un proiect CE sau un proiect IR în cazul în care dezvoltatorul proiectului respectiv nu prezintă documentele prevăzute la alin. (4) și nu dispune de un proiect suficient de avansat, cu indicarea motivelor refuzului și a informațiilor pertinente privind măsurile suplimentare ce trebuie întreprinse de acesta pentru înlăturarea motivelor care au stat la baza refuzului, inclusiv în legătură cu eliberarea actelor permise de către autoritățile vizate. În cazul în care un proiect CE sau un proiect IR implică Republica Moldova și cel puțin încă o parte contractantă a Comunității Energetice sau un stat membru al Uniunii Europene, procesul de autorizare pentru proiectul respectiv se consideră inițiat la data acceptării ultimei notificări de către organul central de specialitate în domeniul energiei sau de către autoritatea competentă responsabilă de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din statele respective.

(7) Organul central de specialitate în domeniul energiei se asigură ca actele permise emise în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR să fie emise în termeni proximi, iar cerințele stabilite de autoritățile vizate să corespundă categoriei de proiect CE sau de proiect IR relevante. În acest scop, cerințele pentru inițierea procesului de autorizare a unui proiect, precum și pentru acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului respectiv se stabilesc în funcție de specificul proiectului CE sau al proiectului IR, inclusiv în funcție de tipul și dimensiunea proiectului sau ținându-se cont de rezultatele evaluării prealabile a activității planificate efectuate de către Agenția de mediu în conformitate cu Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. Autoritățile vizate întreprind toate măsurile necesare pentru emiterea în termeni proximi a actelor permise necesare pentru implementarea unui proiect CE sau a unui proiect IR.

(8) În cazul în care, potrivit actelor normative aplicabile, stabilirea traseului sau a amplasamentului, realizată exclusiv în scopul unui proiect planificat, inclusiv planificarea coridoarelor specifice pentru infrastructurile de rețea, nu poate fi integrată în procesul de luare a deciziei exhaustive, decizia corespunzătoare se ia în cadrul unei etape separate, în termen de 6 luni de la data transmiterii de către dezvoltatorul proiectului a dosarului de candidatură final și complet. În această situație, organul central de specialitate poate decide prelungirea procesului de autorizare pentru o perioadă de cel mult 6 luni, cu excepția unor circumstanțe excepționale, inclusiv în ceea ce privește procedura prevăzută de prezentul alineat.

(9) Etapa prealabilă cuprinde elaborarea de către dezvoltatorii proiectului a rapoartelor de mediu, în măsura în care aceasta este prevăzută de Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, precum și a documentației aferente adaptării la schimbările climatice. Etapa prealabilă poate fi divizată în trei faze, în funcție de acțiunile care trebuie întreprinse:

a) după confirmarea notificării privind inițierea procesului de autorizare a proiectului

CE sau a proiectului IR, organul central de specialitate în domeniul energiei, ținând cont de lista de verificare prevăzută la art. 5¹ alin. (6) lit. e), în colaborare strânsă cu autoritățile vizate și, după caz, în baza propunerii dezvoltatorului proiectului respectiv, identifică domeniul de aplicare a rapoartelor și a documentelor, precum și gradul de detaliere a informațiilor care trebuie prezentate de către dezvoltatorul proiectului în cadrul dosarului de candidatură pentru a solicita emiterea setului de acte permissive care formează decizia exhaustivă în raport cu proiectul respectiv;

b) în baza rezultatelor obținute în cadrul fazei prevăzute la lit. a), organul central de specialitate în domeniul energiei elaborează, în colaborare cu dezvoltatorul proiectului și autoritățile vizate, un calendar detaliat al procesului de autorizare a proiectului respectiv. În cazul proiectelor CE și al proiectelor IR transfrontaliere, organul central de specialitate în domeniul energiei colaborează cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din țările implicate pentru a coordona și ajusta calendarele întocmite la nivel național și pregătesc un calendar comun;

c) înainte de adoptarea deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului, organul central de specialitate în domeniul energiei este în drept să solicite, inclusiv la cererea autorităților vizate, de la dezvoltatorul respectiv informații care nu au fost prezentate de acesta, deși au fost identificate ca fiind necesare conform lit. a), sau informații suplimentare, dacă este necesară clarificarea anumitor circumstanțe. În termen de 3 luni de la prezentarea de către dezvoltatorul proiectului a informațiilor lipsă, organul central de specialitate în domeniul energiei adoptă decizia cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului respectiv. Solicitățile de informații suplimentare pot fi formulate doar în măsura în care sunt justificate de identificarea unor noi circumstanțe.

(10) Calendarul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, prevăzut la alin. (9) lit. b), se coordonează cu autoritățile vizate în cadrul grupului de lucru instituit în conformitate cu art. 31³ alin. (3). Calendarul în cauză trebuie să includă cel puțin informații cu privire la:

a) deciziile și actele permissive aferente proiectului CE sau proiectului IR;

b) autoritățile publice, părțile interesate și publicul larg vizat;

c) etapele individuale ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR și durata acestora;

d) etapele principale care trebuie parcurse în legătură cu luarea deciziilor și emiterea actelor permissive aferente proiectului CE sau proiectului IR, constituind setul de acte care formează decizia exhaustivă, precum și termenele aferente;

e) resursele planificate de autoritățile vizate și eventualele resurse suplimentare necesare.

(11) După obținerea certificatului/certificatelor de urbanism pentru proiectare aferente proiectului CE sau proiectului IR, dezvoltatorul proiectului respectiv expediază

organului central de specialitate în domeniul energiei, în formă de document electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, sau de document pe suport de hârtie, semnat de către administratorul dezvoltatorului proiectului respectiv, dosarul de candidatură, care să conțină actele permissive deținute. Dezvoltatorul proiectului se asigură că dosarul de candidatură este complet și de o calitate corespunzătoare și solicită, la cel mai timpuriu stadiu posibil al procesului de autorizare, avizul organului central de specialitate în domeniul energiei. Dezvoltatorul proiectului cooperează cu organul central de specialitate în domeniul energiei pentru a prezenta informații complete și exhaustive cu privire la proiectul respectiv, precum și pentru a asigura respectarea calendarului procesului de autorizare a proiectului, precum și termenele stabilite în prezentul capitol.

(12) În termen de 10 zile lucrătoare de la recepționarea dosarului de candidatură depus de către dezvoltatorul proiectului, organul central de specialitate în domeniul energiei ia decizia de acceptare a dosarului de candidatură al dezvoltatorului respectiv sau solicită prezentarea de informații suplimentare, astfel cum este prevăzut la alin. (9) lit. c). La data luării deciziei de către organul central de specialitate în domeniul energiei privind acceptarea dosarului de candidatură a dezvoltatorului proiectului, etapa de autorizare propriu-zisă prevăzută la alin. (1) se consideră inițiată.

(13) Orice modificare a termenelor sau a condițiilor prevăzute în actele normative care reglementează emiterea actelor permissive aferente unui proiect CE sau unui proiect IR nu trebuie să conducă la prelungirea proceselor de autorizare inițiate anterior intrării în vigoare a modificărilor respective. În vederea menținerii caracterului accelerat al procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, organul central de specialitate în domeniul energiei adaptează, după caz, calendarul prevăzut la alin. (9) lit. b), astfel încât, în măsura posibilităților, termenele prevăzute pentru desfășurarea procesului de autorizare a proiectului respectiv să nu fie depășite.

(14) Termenele prevăzute de prezentul articol se aplică fără a afecta obligațiile Republicii Moldova care decurg din Tratatul Comunității Energetice și din dreptul internațional și fără a afecta exercitarea căilor administrative de atac sau a celor judiciare. De asemenea, acestea nu împiedică aplicarea unor termene mai mici stabilite pentru emiterea actelor permissive aferente unui proiect CE sau unui proiect IR.

Articolul 31⁵. Transparența și consultările publice

în legătură cu implementarea

proiectelor CE și a proiectelor IR

(1) În termen de 3 luni de la inițierea procesului de autorizare a unui proiect în conformitate cu art. 31⁴ alin. (6), dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează și prezintă organului central de specialitate în domeniul energiei un concept privind participarea publicului larg. Conceptul respectiv se elaborează în conformitate cu cerințele stabilite în ghidul prevăzut la art. 5¹ alin. (6) și trebuie să includă cel puțin informațiile referitoare la:

a) părțile interesate vizate;

b) măsurile preconizate, inclusiv locațiile și datele generice propuse pentru ședințele consultărilor publice;

c) calendarul ședințelor planificate în cadrul consultărilor publice;

d) resursele umane alocate pentru desfășurarea consultărilor publice și pentru îndeplinirea diverselor sarcini.

(2) Organul central de specialitate în domeniul energiei examinează conceptul prevăzut la alin. (1) și, în termen de cel mult 3 luni de la data recepționării acestuia, notifică dezvoltatorul proiectului cu privire la validarea conceptului privind participarea publicului larg sau cu privire la necesitatea modificării conceptului respectiv, indicând modificările recomandate. La luarea deciziei, organul central de specialitate în domeniul energiei ține cont de orice formă de participare și de consultare a publicului larg care a avut loc înainte de inițierea procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, cu condiția că participarea și consultarea publicului larg au fost efectuate cu respectarea cerințelor cu privire la transparență, stabilite de prezentul articol.

(3) În cazul în care, după validarea conceptului privind participarea publicului larg, dezvoltatorul proiectului intenționează să îl modifice semnificativ, acesta este obligat să informeze organul central de specialitate în domeniul energiei și să modifice conceptul respectiv conform recomandărilor organului central de specialitate menționat.

(4) Fără a aduce atingere principiilor stabilite de Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în context transfrontalier (în continuare - *Convenția Espoo*), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1546/1993, de Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (în continuare - *Convenția Aarhus*), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 346/1999, acquis-ului Comunității Energetice, precum și cerințelor privind organizarea consultărilor publice în conformitate cu legislația de mediu, pentru a încuraja participarea publicului larg, inclusiv a părților implicate la procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR, și pentru a asigura informarea prealabilă și dialogul prealabil cu publicul larg, sunt respectate următoarele principii:

a) părțile interesate afectate de implementarea unui proiect CE sau a unui proiect IR, inclusiv autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale și autoritățile regionale, proprietarii de terenuri și persoanele care locuiesc în vecinătatea zonei în care urmează să fie construită infrastructura energetică vizată de proiectul respectiv, publicul larg, asociațiile sau organizațiile, constituite conform legii, sunt informate și consultate, în mod deschis și transparent, la etapa incipientă, în mod incluziv și astfel încât alternativele propuse în cadrul consultărilor publice să poată fi luate în considerare. În caz de necesitate, organul central de specialitate în domeniul energiei acordă, în acest sens, suport dezvoltatorului proiectului;

b) în situația în care se organizează mai multe consultări publice pentru un proiect CE sau pentru un proiect IR, în măsura posibilităților, se recurge la gruparea acestora. Fiecare consultare publică acoperă toate subiectele relevante pentru o anumită etapă a

procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, iar fiecare subiect aferent unei anumite etape a procesului de autorizare este abordat o dată pe parcursul consultărilor publice. O consultare publică poate avea loc în mai multe locații geografice. Subiectele abordate în cadrul unei consultări publice se indică, în mod clar, în notificarea privind consultările publice;

c) comentariile și obiecțiile părților interesate se admit doar în intervalul de timp stabilit pentru prezentarea acestora;

d) dezvoltatorii proiectelor CE sau ai proiectelor IR asigură desfășurarea consultărilor publice pe parcursul unei perioade care să permită o participare publică deschisă și incluzivă.

(5) Înainte de a expedia organului central de specialitate în domeniul energiei, în conformitate cu art. 31⁴ alin. (11), dosarul de candidatură final și complet, dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat să organizeze cel puțin o consultare publică. În cadrul consultării publice respective, părțile interesate prevăzute la alin. (4) lit. a) din prezentul articol sunt informate, la etapa incipientă, cu privire la proiectul CE sau proiectul IR, astfel încât să fie identificate cel mai potrivit amplasament, traseu sau tehnologii și, după caz, să fie identificate toate impacturile relevante, în conformitate cu actele normative aplicabile, și toate subiectele relevante care urmează să fie abordate în procesul de examinare a dosarului proiectului respectiv, cu luarea în considerare a aspectelor pertinente privind adaptarea la schimbările climatice.

(6) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un raport pentru fiecare consultare publică organizată în conformitate cu alin. (5), în care descrie modul în care au fost luate în considerare opiniile exprimate în cadrul consultării publice, indicând modificările aduse proiectului în partea ce ține de amplasamentul, traseul și concepția proiectului ori indicând motivele pentru care opiniile respective nu au fost luate în considerare (în continuare - *raport privind consultarea publică*). Raportul privind consultarea publică se anexează la dosarul de candidatură care se depune de către dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR în conformitate cu art. 31⁴ alin. (11) și se publică pe site-ul web al dezvoltatorului prevăzut la alin. (13) din prezentul articol, fără a afecta confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial sau a altor informații cu accesibilitate limitată.

(7) În cadrul consultării publice organizate în conformitate cu alin. (5), dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR trebuie să întreprindă cel puțin următoarele acțiuni:

a) să elaboreze și să publice, în formă electronică și, după caz, pe suport de hârtie, o broșură informativă de cel mult 15 pagini, în care să prezinte, în mod clar și concis, o sinteză a descrierii, a scopului și a etapelor de implementare a proiectului, informații relevante privind dezvoltarea planificată a rețelei de transport sau de distribuție, după caz, rutele alternative luate în considerare, tipurile și caracteristicile impactului potențial, inclusiv de natură transfrontalieră, precum și eventualele măsuri de atenuare a acestora. Broșura în cauză se publică până la inițierea consultărilor publice și trebuie să indice, suplimentar, adresa web a platformei Secretariatului Comunității Energetice, site-ul web oficial al organului central de specialitate în domeniul energiei pe care este publicat

ghidul prevăzut la art. 5¹ alin. (6), precum și site-ul web al dezvoltatorului prevăzut la alin. (13) din prezentul articol;

b) să publice informațiile privind consultarea pe site-ul web prevăzut la alin. (13), pe panourile informative ale autorităților administrației publice locale și, cel puțin, în unul sau, după caz, în două mijloace de informare locale;

c) să invite, prin expedierea unui document electronic, a unui document pe suport de hârtie ori prin intermediul mass-mediei naționale, toate părțile relevante, asociațiile, organizațiile și grupurile afectate de implementarea proiectului respectiv pentru participarea la ședințele organizate în vederea abordării unor subiecte specifice.

(8) Obligația dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR de a organiza consultarea publică în conformitate cu alin. (5) nu afectează și nu substituie obligația acestuia de a organiza consultările publice după transmiterea solicitării aprobării de dezvoltare în conformitate cu actele normative care reglementează evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

(9) În cazul proiectelor CE sau al proiectelor IR transfrontaliere, care implică Republica Moldova și/sau una ori mai multe părți contractante ale Comunității Energetice, și/sau unul ori mai multe state membre ale Uniunii Europene, perioada consultărilor publice organizate în conformitate cu alin. (5) nu trebuie să depășească două luni din data la care a fost inițiată prima consultare publică în unul din statele implicate.

(10) În cazul proiectelor CE sau al proiectelor IR cu impact transfrontalier semnificativ asupra mediului altei sau altor părți contractante ale Comunității Energetice ori asupra mediului altui sau altor state membre ale Uniunii Europene, care aplică prevederile Convenției Espoo, informațiile relevante se prezintă autorității responsabile pentru facilitarea și coordonarea procesului de autorizare din statele respective. Autoritatea sesizată indică, în cadrul procesului de notificare, dacă aceasta sau altă autoritate implicată intenționează să participe la consultările publice organizate în conformitate cu prevederile prezentului articol.

(11) Înainte de a depune la organul central de specialitate în domeniul energiei dosarul de candidatură, dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un raport centralizator care să sintetizeze rezultatele consultărilor publice și ale altor activități organizate de dezvoltatorul respectiv pentru a asigura participarea publicului larg, inclusiv ale celor organizate înainte de inițierea procesului de autorizare a proiectului vizat (în continuare - *raport de sinteză a consultărilor publice*). Raportul de sinteză a consultărilor publice se include în dosarul de candidatură care se depune de către dezvoltatorul proiectului respectiv în conformitate cu art. 31⁴ alin. (11).

(12) Organul central de specialitate în domeniul energiei expediază autorităților vizate raportul/rapoartele privind consultarea publică prevăzute la alin. (6), precum și raportul de sinteză a consultărilor publice. Organul central de specialitate în domeniul energiei și autoritățile vizate țin cont de rezultatele consultărilor publice reflectate în rapoarte respective la adoptarea deciziilor privind proiectele CE și proiectele IR.

(13) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat să creeze și să actualizeze un site web care să conțină cel puțin următoarele informații relevante despre proiectul respectiv:

a) broșura informativă, în formă electronică, prevăzută alin. (7) lit. a), actualizată cu cele mai recente informații privind proiectul respectiv;

b) un rezumat, în formă electronică, de cel mult 50 de pagini, fără detalii tehnice, care să reflecte stadiul implementării proiectului respectiv, inclusiv informații geografice. Rezumatul respectiv se actualizează periodic, cu indicarea modificărilor aduse versiunilor anterioare;

c) planul de implementare a proiectului respectiv, prevăzut la art. 31⁹ alin. (1), actualizat cu cele mai recente date privind proiectul;

d) calendarul proiectului și al consultărilor publice, cu indicarea datelor și a locurilor în care se preconizează organizarea audierilor și consultărilor publice, precum subiectele relevante care se propun a fi puse în discuție;

e) modalitatea în care poate fi obținut setul complet de documente relevante pentru consultările publice, informațiile și documentele adiționale și datele de contact ale persoanelor responsabile;

f) modalitatea în care pot fi transmise opiniile și obiecțiile în cadrul consultărilor publice și datele de contact ale persoanelor responsabile;

g) adresa web a platformei Secretariatului Comunității Energetice, site-ul web oficial al Secretariatului Comunității Energetice și site-ul web oficial al organului central de specialitate în domeniul energiei pe care este publicat ghidul prevăzut la art. 5¹ alin. (6);

h) traduceri ale conținutului site-ului web în toate limbile părților contractante ale Comunității Energetice sau ale statelor membre ale Uniunii Europene vizate de proiect sau asupra cărora proiectul are un impact transfrontalier semnificativ, în conformitate cu pct. 1 din anexa nr. 3;

i) mijloacele alocate și vărsate de Uniunea Europeană pentru proiect;

j) data ultimei actualizări a site-ului web al proiectului.

(14) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR publică informațiile relevante despre proiect și prin intermediul altor mijloace de informare la care are acces publicul larg. În cadrul consultărilor publice, informațiile care constituie secret comercial, precum și alte informații cu accesibilitate limitată nu se comunică publicului larg.

Articolul 31⁶. Analiza cost-beneficiu în sectoarele energiei.

Principii specifice privind investițiile

în cadrul proiectelor CE și al proiectelor IR

cu impact transfrontalier

(1) La efectuarea analizei cost-beneficiu a proiectelor CE, dezvoltatorii proiectelor respective iau în considerare următoarele:

a) proiectele CE, care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a), b) și d) și pct. 3 din anexa nr. 2, se evaluează în baza metodologiilor unice publicate de ENTSO-E și de ENTSO-G, astfel cum este prevăzut în concluziile organelor decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, la aprobarea listei preliminare a proiectelor CE;

b) proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. c) și e), pct. 2, 4 și 5 din anexa nr. 2, se evaluează în baza metodologiilor de efectuare a analizei cost-beneficiu armonizată pe ansamblul sistemului energetic, elaborate de Comisia Europeană și aplicate la nivelul Comunității Energetice, astfel cum este prevăzut în concluziile organelor decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, la aprobarea listei preliminare a proiectelor CE.

(2) Agenția publică pe site-ul web oficial setul de indicatori și valorile de referință corespunzătoare pentru costurile unitare de investiție, în vederea comparării costurilor unitare de investiție pentru proiecte comparabile din categoriile de infrastructură energetică incluse în anexa nr. 2, stabilite și publicate de Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice în cooperare cu autoritățile naționale de reglementare ale părților contractante ale Comunității Energetice, în condițiile și termenele stabilite în conformitate cu Tratatul Comunității Energetice. Dezvoltatorii proiectelor CE au obligația de a prezenta datele solicitate Agenției și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(3) Costurile de investiție, realizate în mod eficient în legătură cu implementarea unui proiect CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)-d) și la pct. 3 din anexa nr. 2, care se referă fie doar la Republica Moldova, fie la Republica Moldova și la una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și care țin de competența autorităților naționale de reglementare din statele în cauză, sunt suportate de către operatorii sistemelor de transport sau de către dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv din părțile contractante ale Comunității Energetice în care proiectul CE respectiv are un impact net pozitiv asupra piețelor de energie și, în măsura în care costurile respective nu sunt recuperate prin intermediul plăților pentru gestionarea congestiilor sau prin intermediul altor plăți efectuate în legătură cu investiția în cauză, sunt recuperate, ulterior, prin intermediul tarifelor pentru serviciul de transport din partea/părțile contractante respective.

(4) Dezvoltatorii proiectelor CE pot utiliza, în scopul efectuării analizelor cost-beneficiu specifice proiectelor, setul de indicatori și valorile de referință corespunzătoare pentru compararea costurilor unitare de investiție pentru proiecte comparabile din categoriile de infrastructură energetică incluse în anexa nr. 2, stabilite și publicate pe site-ul web oficial al Agenției.

(5) Costurile de investiție prevăzute la alin. (3) nu includ costurile aferente întreținerii

și exploatării infrastructurii energetice noi-construite în cadrul implementării proiectelor CE.

(6) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, pentru proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)-d) și la pct. 3 din anexa nr. 2, prevederile alin. (3) se aplică la solicitarea a cel puțin unui dezvoltator de proiect, adresată autorităților naționale de reglementare relevante, în raport cu toate sau cu o parte din costurile de investiție. Pentru proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. e) și la pct. 2 din anexa nr. 2, prevederile alin. (3) din prezentul articol pot fi aplicate la solicitarea a cel puțin unui dezvoltator de proiect, adresată autorităților naționale de reglementare relevante. În cazul în care un proiect CE urmează a fi implementat de mai mulți dezvoltatori, Agenția și autoritățile naționale de reglementare relevante implicate în implementarea proiectului CE (în continuare - *autorități de reglementare implicate*) solicită, fără întârziere, tuturor dezvoltatorilor proiectului respectiv să depună o cerere de investiție comună, astfel cum este prevăzut la art. 31⁷.

(7) În cazul unui proiect CE în raport cu care se aplică prevederile alin. (3), dezvoltatorul proiectului respectiv informează Agenția și autoritățile de reglementare implicate, cel puțin o dată pe an și până la punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectul CE, cu privire la nivelul de implementare a proiectului, precum și cu privire la costurile identificate și riscurile asociate implementării proiectului respectiv.

(8) După evaluarea unui proiect CE din categoria menționată la alin. (3) ca fiind suficient de avansat și de pregătit pentru a intra în etapa de construire în următoarele 36 de luni, dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv prezintă Agenției și autorităților de reglementare implicate cererea de investiții, astfel cum este prevăzut la art. 31⁷.

(9) Prevederile alin. (3)-(8) se aplică, *mutatis mutandis*, și proiectelor IR.

Articolul 31⁷. Depunerea și examinarea cererii

de investiții

(1) Cererea de investiții care se depune de către dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv către Agenție și autoritățile de reglementare implicate trebuie să includă solicitarea privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție și să fie însoțită de:

a) analiza actualizată cost-beneficiu, specifică proiectului CE, efectuată în conformitate cu metodologia relevantă prevăzută la art. 31⁶ alin. (1), luându-se în considerare beneficiile care depășesc frontierele statelor pe teritoriul cărora urmează a fi amplasată infrastructura energetică respectivă, precum și ținându-se cont cel puțin de scenariile comune stabilite pentru planificarea dezvoltării rețelei, astfel cum este prevăzut la art. 31² alin. (5). În cazul în care sunt elaborate scenarii suplimentare, acestea trebuie să fie în concordanță cu obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și cu obiectivul privind neutralitatea climatică până în 2050;

b) planul de afaceri, care să evalueze viabilitatea financiară a proiectului CE, inclusiv

soluția financiară aleasă. În cazul proiectelor CE care vizează dezvoltarea unui obiect din categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 3 din anexa nr. 2, planul în cauză trebuie să fie însoțit și de rezultatele testelor de piață;

c) propunerea argumentată privind mecanismul de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, dacă dezvoltatorii proiectului CE au ajuns la un acord în acest sens.

(2) Cererea de investiții este elaborată după consultarea de către dezvoltatorii proiectului CE a operatorilor sistemelor de transport din părțile contractante ale Comunității Energetice în care proiectul CE are un impact net pozitiv, cu respectarea recomandărilor stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice. Dacă proiectul CE urmează să fie implementat de mai mulți dezvoltatori, aceștia depun o cerere comună de investiții.

(3) La recepționarea cererilor de investiții, Agenția remite, fără întârziere, Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatului Comunității Energetice câte o copie de pe fiecare cerere de investiții, pentru informare. Agenția, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice asigură confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial și a altor informații cu accesibilitate limitată, obținute în cadrul și în legătură cu examinarea cererilor de investiții.

(4) În termen de 6 luni de la data înregistrării cererii de investiții la ultima autoritate națională de reglementare implicată, Agenția, după consultarea dezvoltatorilor proiectului CE și prin coordonare cu autoritățile de reglementare implicate, decide cu privire la:

a) alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție realizate în mod eficient, care urmează să fie suportate de fiecare operator de sistem în legătură cu implementarea proiectului respectiv, precum și cu privire la modul de includere a costurilor respective în tarifele operatorilor de sistem relevanți; sau

b) respingerea, integrală sau parțială, a cererii de investiții dacă, în urma analizei comune efectuate de Agenție și autoritățile de reglementare implicate, concluzionează că proiectul respectiv sau o parte a acestuia nu are niciun impact net pozitiv semnificativ în niciunul dintre statele autorităților de reglementare implicate.

(5) Agenția include în tarifele reglementate pentru serviciul de transport costurile de investiție realizate în mod eficient, având în vedere cele mai bune practici cu privire la tratamentul cererilor de investiții pentru proiectele CE, incluse în recomandarea adoptată de către Comitetul de reglementare al Comunității Energetice în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice și în conformitate cu alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție care urmează să fie suportate de fiecare operator de sistem în legătură cu proiectul respectiv. Pentru proiectele CE care vizează dezvoltarea infrastructurii energetice pe teritoriul Republicii Moldova, Agenția evaluează, după caz, dacă includerea costurilor de investiție în tarifele reglementate pentru serviciul de transport ar putea genera probleme de accesibilitate pentru utilizatorii de sistem.

(6) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția, după consultarea

operatorilor sistemelor de transport relevanți, trebuie să convină cu autoritățile de reglementare implicate asupra un acord care să se bazeze inclusiv pe informațiile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), fără a se limita la acestea. Evaluarea ia în considerare toate scenariile relevante ce țin de planificarea rețelelor de transport prevăzute la art. 31² alin. (5), precum și alte scenarii pentru planificarea dezvoltării rețelelor, și trebuie să permită efectuarea unei analize exhaustive a contribuției proiectului CE la implementarea politicii energetice a Comunității Energetice în ceea ce privește decarbonizarea, integrarea piețelor de energie, concurența, durabilitatea și securitatea aprovizionării cu energie. În cazul în care se elaborează scenarii suplimentare, acestea trebuie să fie în concordanță cu obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și cu obiectivul privind neutralitatea climatică până în 2050.

(7) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție se ține cont de nivelul real sau de cel estimat al veniturilor obținute din:

a) gestionarea congestiilor sau din alte plăți conexe;

b) aplicarea mecanismului de compensare dintre operatorii sistemelor de transport prevăzut la art. 48 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

(8) La luarea deciziei privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția ține cont de costurile și beneficiile economice, sociale și de mediu ale proiectelor respective în părțile contractante ale Comunității Energetice implicate, precum și de necesitatea de a asigura un cadru de finanțare stabil pentru implementarea proiectelor CE, reducând, totodată, la minimum necesitățile de acordare a asistenței financiare. În cazul în care un proiect CE atenuează anumite externalități negative, precum fluxurile în buclă, iar proiectul CE respectiv este implementat într-o parte contractantă a Comunității Energetice care se află la originea externalităților respective, atenuarea în cauză nu se consideră beneficiu transfrontalier și nu poate fi considerată temei pentru alocarea costurilor de investiție către operatorii sistemelor de transport din statele afectate de externalitățile respective.

(9) Hotărârile Agenției privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul web oficial al Agenției.

(10) Agenția, în cooperare cu autoritățile de reglementare implicate, notifică Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei din cadrul Uniunii Europene cu privire la decizia de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție și prezintă informații relevante cu privire la decizia respectivă. Decizia de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție stabilește, în special, motivele detaliate pentru alocarea costurilor între părțile contractante ale Comunității Energetice relevante și include următoarele:

a) evaluarea efectelor identificate în raport cu fiecare stat implicat în proiect, în special în ceea ce privește tarifele pentru prestarea serviciilor de transport;

b) evaluarea planului de afaceri prevăzut la alin. (1) lit. b);

c) externalitățile pozitive pe care le-ar putea genera proiectul CE, la nivel național sau regional ori la nivelul Comunității Energetice, precum securitatea aprovizionării, flexibilitatea sistemului, solidaritatea sau inovarea;

d) rezultatul consultării cu dezvoltatorii proiectului CE în cauză.

(11) În cadrul aplicării mecanismului de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, la stabilirea tarifelor în conformitate cu legile sectoriale, Agenția ia în considerare costurile reale ale investiției suportate de operatorul sistemului de transport sau de dezvoltatorul proiectului CE, în măsura în care acestea corespund costurilor unui operator eficient și comparabil din punct de vedere structural.

(12) În cazul în care, în termenul stabilit la alin. (4), Agenția nu ajunge la un acord cu autoritățile de reglementare implicate în legătură cu examinarea cererii de investiții și, respectiv, nu aprobă o decizie în acest sens, Agenția informează despre aceasta Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și Comisia Europeană.

(13) În circumstanțele stabilite la alin. (12) sau la solicitarea comună a Agenției și a autorităților de reglementare implicate, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice adoptă decizia cu privire la cererea de investiții, inclusiv cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, în termen de 3 luni de la data solicitării, în conformitate cu procedura și cerințele stabilite de cadrul normativ al Comunității Energetice. Termenul în cauză poate fi prelungit cu două luni, iar prelungirea începe în ziua următoare celei în care au fost recepționate informațiile complete. În aplicarea deciziei Comitetului de reglementare al Comunității Energetice privind cererea de investiții și în concordanță cu principiile de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție stabilite prin aceasta, Agenția și autoritățile de reglementare relevante stabilesc modalitatea de includere a costurilor de investiție în tarifele reglementate.

(14) Decizia privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție nu afectează dreptul operatorilor sistemelor de transport de a solicita Agenției aprobarea tarifelor pentru serviciul de transport în conformitate cu prevederile Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și ale Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

(15) Prevederile prezentului articol nu se aplică în cazul proiectelor CE care beneficiază de derogări specifice de la prevederile relevante ale cadrului normativ al Comunității Energetice, transpuse în legislația națională după cum urmează:

a) normele privind accesul terților la rețelele de gaze naturale, precum și la instalațiile de stocare și la rețelele de gaze naturale în amonte, normele privind stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale, normele privind prestarea serviciilor de echilibrare, normele privind accesul la infrastructura transfrontalieră, inclusiv privind procedurile de alocare a capacității și gestionare a congestiilor stabilite de Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

b) prevederile art. 9 alin. (3), art. 10 alin. (2) lit. b) și lit. h), art. 41, art. 47 alin. (2)-(3), art. 71 alin. (1)-(3) și (9), art. 131 alin. (2) lit. a) și art. 132 alin. (1)-(8) din Legea nr.

164/2025 cu privire la energia electrică; și

c) normele privind separarea sau accesul terților.

(16) Prevederile prezentului articol se aplică, *mutatis mutandis*, și proiectelor IR.

Articolul 31⁸. Stimulente acordate de autoritatea de
reglementare pentru proiectele CE

(1) În cazul în care dezvoltatorul unui proiect CE este expus unor riscuri mai mari la dezvoltarea, construirea, operarea sau întreținerea infrastructurii energetice vizate de proiectul CE care ține de competența Agenției, fapt stabilit prin compararea riscurilor respective cu riscurile asociate, în mod normal, proiectelor de infrastructură energetică comparabile, Agenția poate decide, prin hotărâre, cu privire la oferirea anumitor stimulente pentru proiectul respectiv. Stimulentele în cauză se acordă în conformitate cu art. 8 alin. (1) lit. f), art. 129 alin. (4), art. 130

alin. (2)–(3) și (5), art. 131 alin. (2) lit. e), alin. (3) pct. 4) și 5), alin. (4) și alin. (8) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică – în cazul proiectelor CE care vizează infrastructura sectorului electroenergetic și, respectiv, în conformitate cu art. 99 și 100 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale – în cazul proiectelor CE care vizează infrastructura sectorului de gaze naturale.

(2) Stimulentele prevăzute la alin. (1) nu se acordă în cazul proiectelor CE care beneficiază de derogări specifice de la prevederile relevante ale cadrului normativ al Comunității Energetice, transpuse în legislația națională după cum urmează:

a) normele privind accesul terților la rețelele de gaze naturale, precum și la instalațiile de stocare și la rețelele de gaze naturale în amonte, normele privind stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale, normele privind prestarea serviciilor de echilibrare, normele privind accesul la infrastructura transfrontalieră, inclusiv procedurile de alocare a capacității și de gestionare a congestiilor, stabilite în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

b) prevederile art. 59 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

c) prevederile art. 9 alin. (3), art. 10 alin. (2) lit. b) și h), art. 41, art. 47 alin. (2) și (3), art. 71 alin. (1)–(3) și (9), art. 131 alin. (2) lit. a) și art. 132 alin. (1)–(8) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

(3) La aprobarea hotărârii privind oferirea stimulentei pentru un proiect CE, Agenția ține cont de rezultatele analizei cost-beneficiu, efectuată în conformitate cu metodologia relevantă prevăzută la art. 31⁶ alin. (1), și, în special, de externalitățile pozitive generate de către proiectul CE la nivel regional sau la nivelul Comunității Energetice. Totodată, Agenția examinează riscurile specifice la care este expus dezvoltatorul proiectului CE, măsurile de ameliorare aplicate și justificarea profilului de risc, având în vedere impactul net pozitiv al proiectului CE în comparație cu o alternativă caracterizată prin riscuri mai reduse. Riscurile eligibile evaluate de către Agenție includ, în special, riscurile aferente tehnologiilor noi de transport terestru, riscurile legate de recuperarea parțială a

costurilor și riscurile de dezvoltare.

(4) La aprobarea hotărârii privind oferirea stimulentei pentru un proiect CE, Agenția ia în considerare specificul riscurilor la care este supus dezvoltatorul proiectului CE. Stimulentele respective pot include, *inter alia*, una sau mai multe din următoarele măsuri:

a) măsuri specifice privind investițiile anticipate;

b) măsuri privind recunoașterea costurilor suportate, în mod eficient, până la punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectul CE;

c) oferirea unei rentabilități suplimentare pentru capitalul investit în cadrul implementării proiectului CE;

d) alte măsuri de stimulare, considerate de Agenție ca fiind necesare și adecvate.

(5) Procedura și criteriile privind identificarea și evaluarea investițiilor în proiectele de infrastructură energetică și a riscurilor sporite asociate proiectelor respective se stabilesc în metodologia elaborată și aprobată în acest sens de către Agenție, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. La elaborarea metodologiei respective, Agenția abordează, în mod explicit, riscurile specifice la care sunt expuse proiectele care, deși suportă cheltuieli de capital reduse, implică cheltuieli de funcționare semnificative. Metodologia în cauză este revizuită și actualizată, după necesitate, pentru a ține cont de cele mai recente evoluții în materie de reglementare, politici, tehnologii și piață. Agenția prezintă, fără întârziere, metodologia respectivă Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

(6) Luând în considerare informațiile furnizate în temeiul alin. (5), precum și recomandările emise de Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, acționând în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, facilitează schimbul de bune practici și practici inovatoare, recomandări cu privire la:

a) stimulentele prevăzute la alin. (1), pe baza unei analize comparative a celor mai bune practici aplicate de către autoritățile naționale de reglementare;

b) metodologia comună de evaluare a riscurilor asociate investițiilor în proiectele de infrastructură energetică.

(7) În cazul în care măsurile prevăzute la alin. (5) și (6) nu sunt suficiente pentru a asigura implementarea în timp util a proiectelor CE, Agenția aplică liniile directoare privind stimulentele, aprobate de Comisia Europeană și aplicabile la nivelul Comunității Energetice în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice.

Articolul 31⁹. Implementarea și monitorizarea

proiectelor CE și a proiectelor IR.

Coordonatorii proiectelor CE și ai proiectelor IR

(1) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un plan de implementare a proiectului respectiv, incluzând un calendar de implementare a acestuia, care să prevadă:

a) elaborarea studiilor de fezabilitate și de proiectare, ținându-se cont inclusiv de considerațiunile relevante privind adaptarea la schimbările climatice și de necesitatea respectării legislației de mediu și a principiului de a nu prejudicia mediul în mod semnificativ;

b) calendarul procesului de autorizare a proiectului prevăzut la art. 31⁴ alin. (9) lit. b);

c) emiterea actelor permissive de către autoritățile vizate;

d) construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice.

(2) Operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție cooperează în vederea facilitării implementării proiectelor CE și a proiectelor IR în sfera lor de activitate.

(3) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, asistat de Secretariatul Comunității Energetice și de grupurile regionale pentru proiectele CE, monitorizează progresele înregistrate în implementarea proiectelor incluse în lista proiectelor CE și, în caz de necesitate, formulează recomandări în vederea facilitării implementării acestora. Grupurile regionale pentru proiectele CE solicită informații suplimentare, în conformitate cu prevederile alin. (4)–(6), convoacă ședințe cu părțile relevante și invită Secretariatul Comunității Energetice să verifice la fața locului informațiile furnizate. Organul central de specialitate în domeniul energiei coordonează colectarea informațiilor de la dezvoltatorii proiectelor CE și de la alte părți interesate cu privire la implementarea proiectelor incluse în lista proiectelor CE care vizează Republica Moldova.

(4) Până la data de 31 decembrie a fiecărui an care urmează anului de includere a unui proiect CE sau proiect IR în lista proiectelor CE sau, respectiv, în lista proiectelor IR, dezvoltatorul proiectului în cauză elaborează și prezintă organului central de specialitate în domeniul energiei și Agenției câte un raport pentru fiecare proiect care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la anexa nr. 2.

(5) Raportul elaborat de dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR, prevăzut la alin. (4), trebuie să conțină informații cu privire la:

a) progresele înregistrate în proiectarea, construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectul respectiv, în special cu privire la procesul de emiterea a actelor permissive și procedura de consultări publice, cu privire la respectarea legislației de mediu, inclusiv a principiului de a nu prejudicia mediul în mod semnificativ, precum și cu privire la măsurile luate privind adaptarea la schimbările climatice;

b) după caz, întârzierile în comparație cu calendarul procesului de autorizare a proiectului respectiv, cauzele acestora și alte dificultăți întâmpinate;

c) după caz, propunerile de modificare a planului de implementare a proiectului CE sau a proiectului IR, în scopul reducerii termenelor.

(6) Până la data de 28 februarie a fiecărui an care urmează anului în care dezvoltatorul proiectului trebuie să prezinte raportul menționat la alin. (4), organul central de specialitate în domeniul energiei prezintă Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, asistat de Secretariatul Comunității Energetice, precum și grupului regional corespunzător al Comunității Energetice raportul menționat la alin. (4), completat cu informații cu privire la progresele și, după caz, la întârzierile înregistrate în implementarea proiectelor CE, aferente procesului de autorizare, precum și la cauzele unor astfel de întârzieri. La elaborarea rapoartelor în cauză, organul central de specialitate în domeniul energiei evidențiază contribuția sa, însă fără a modifica/redacta textul introdus de dezvoltatorii proiectelor în cauză.

(7) În cazul în care infrastructura energetică vizată de proiectul CE sau de proiectul IR nu este pus în funcțiune în termenul stabilit conform planului de implementare a proiectului respectiv din alte motive decât cele imperative, independente de voința dezvoltatorului proiectului respectiv, se aplică următoarele măsuri:

a) pentru a asigura realizarea investiției respective, Agenția acționează în conformitate cu art. 38 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică sau cu art. 42 alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

b) în cazul în care Agenția nu poate aplica măsurile menționate la lit. a), dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat, în termen de 24 de luni de la data privind punerea în funcțiune stabilită în planul de implementare a proiectului respectiv, să contracteze o parte terță pentru a finanța sau pentru a construi, integral ori parțial, infrastructura energetică vizată de proiectul CE sau de proiectul IR;

c) în cazul în care dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR nu a contractat o parte terță conform lit. b), Agenția, în termen de două luni de la expirarea termenului stabilit pentru realizarea obligației respective, poate desemna o parte terță care să finanțeze sau să construiască infrastructura energetică vizată de proiectul CE sau de proiectul IR, iar dezvoltatorul proiectului respectiv este obligat să o accepte;

d) dacă întârzierea față de data privind punerea în funcțiune stabilită în planul de implementare a proiectului respectiv depășește 26 de luni, Secretariatul Comunității Energetice, cu condiția unui acord și în deplină cooperare cu Guvernul Republicii Moldova, poate lansa o cerere de propuneri deschisă oricărei părți terțe capabile să devină dezvoltator al proiectului respectiv în vederea realizării acestuia în conformitate cu un nou calendar convenit;

e) în cazul în care Agenția, Secretariatul Comunității Energetice acționează conform prevederilor prevăzute la lit. c) și/sau d), operatorul de sistem în a cărei sferă de activitate se află investiția este obligat să prezinte operatorilor responsabili de implementare sau investitorilor ori părții terțe toate informațiile necesare pentru realizarea investiției respective, să racordeze noua infrastructură energetică la rețeaua de transport sau de distribuție, după caz, și să ia toate măsurile necesare pentru a facilita implementarea

investiției, precum și exploatarea și întreținerea sigură, fiabilă și eficientă a infrastructurii energetice vizate de proiectul CE sau de proiectul IR.

(8) În cazul în care un proiect CE întâmpină dificultăți semnificative în implementare, Secretariatul Comunității Energetice poate propune, iar Grupul permanent de nivel înalt al Comunității Energetice poate desemna, cu acordul organului central de specialitate în domeniul energiei și al altor părți contractante ale Comunității Energetice implicate, un coordonator pentru proiectului CE respectiv pentru un mandat de până la un an, care poate fi reînnoit de două ori. Coordonatorul proiectului IR este desemnat de către Comisia Europeană după recepționarea acordului Guvernului Republicii Moldova și al statelor membre ale Uniunii Europene implicate.

(9) Coordonatorul proiectului CE sau al proiectului IR este selectat în rezultatul unei selecții deschise, nediscriminatorii și transparente și în baza experienței relevante a candidatului în raport cu atribuțiile specifice aferente proiectului. În decizia de desemnare a acestuia se indică durata mandatului, caietul de sarcini, sarcinile specifice și termenele corespunzătoare, precum și metodologia aplicabilă. Efortul de coordonare se dimensionează proporțional cu complexitatea și cu costurile estimate ale proiectului. Coordonatorul proiectului CE sau al proiectului IR exercită următoarele atribuții:

a) promovează proiectul CE sau proiectul IR pentru care a fost desemnat drept coordonator, precum și dialogul transfrontalier între dezvoltatorul proiectului și toate părțile interesate implicate;

b) oferă suport dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR și tuturor părților în procesul de consultare a părților interesate implicate, punând în discuție rute alternative, după caz, precum și în legătură cu obținerea actelor permissive necesare pentru implementarea proiectului;

c) oferă, după caz, consultanță dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR cu privire la finanțarea proiectului;

d) asigură acordarea de către părțile contractante ale Comunității Energetice vizate a sprijinului adecvat și a conducerii strategice pentru pregătirea și implementarea proiectului;

e) prezintă anual și, după caz, la finalizarea mandatului său un raport către Secretariatul Comunității Energetice privind progresul proiectului coordonat și privind dificultățile sau obstacolele care ar putea întârzia semnificativ data punerii în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectele respective.

(10) În cazul desemnării unui coordonator al proiectului CE de către Grupul permanent de nivel înalt al Comunității Energetice sau a unui coordonator al proiectului IR de către Comisia Europeană, organul central de specialitate în domeniul energiei, Agenția și dezvoltatorul proiectului CE cooperează cu instituția respectivă și își coordonează activitățile aferente implementării proiectului în cauză.

(11) Proiectul CE sau proiectul IR poate fi exclus din lista proiectelor CE sau, respectiv, din lista proiectelor IR în cazul în care includerea acestuia pe lista respectivă s-a efectuat în baza unor informații incorecte care au reprezentat factorul determinant pentru

includerea acestuia, precum și în cazul în care proiectul respectiv nu corespunde cadrului normativ al Comunității Energetice sau, respectiv, al Uniunii Europene.

(12) În cazul în care proiectul a fost exclus din lista proiectelor CE sau, respectiv, din lista proiectelor IR, se pierde toate drepturile și obligațiile stabilite pentru proiectul respectiv în conformitate cu prevederile prezentului capitol. Prin derogare de la norma în cauză, în cazul în care proiectul a fost exclus din lista proiectelor CE, dar în raport cu acesta organul central de specialitate în domeniul energiei a acceptat dosarul de candidatură, conform art. 31⁴ alin. (12), se mențin drepturile și obligațiile, stabilite pentru proiectele respective conform prezentului capitol, cu excepția situației în care proiectul respectiv a fost exclus din lista proiectelor CE sau din lista proiectelor IR pentru unul din motivele prevăzute la alin. (11) din prezentul articol.

Articolul 31¹⁰. Condițiile de eligibilitate a proiectelor CE și
a proiectelor IR pentru acordarea asistenței tehnice
și financiare din partea Uniunii Europene

(1) Proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2 sunt eligibile pentru acordarea asistenței tehnice și financiare din partea Uniunii Europene în vederea pregătirii și implementării proiectelor în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare și al Instrumentului de vecinătate, de dezvoltare și cooperare internațională, inclusiv Cadrului de investiții pentru Balcanii de Vest, al Platformei de investiții pentru vecinătate, al Fondului european pentru dezvoltare durabilă, al Fondului european pentru dezvoltare durabilă plus și al Facilității pentru Ucraina.

(2) Proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2 sunt eligibile pentru acordarea asistenței financiare din partea Uniunii Europene sub formă de granturi, de garanții sau de alte instrumente financiare din cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare și al Instrumentului de vecinătate, de dezvoltare și cooperare internațională, inclusiv Cadrului de investiții pentru Balcanii de Vest, al Platformei de investiții pentru vecinătate, al Fondului european pentru dezvoltare durabilă, al Fondului european pentru dezvoltare durabilă plus și al Facilității pentru Ucraina, în cazul în care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) analiza cost-beneficiu a proiectului efectuată în conformitate cu art. 31⁷ alin. (1) lit. a) prezintă dovezi suficiente cu privire la existența unor externalități pozitive semnificative, precum securitatea aprovizionării, flexibilitatea sistemului, solidaritatea sau inovarea;

b) în ceea ce privește proiectul respectiv a fost adoptată o decizie de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție în temeiul art. 31⁷ sau, în ceea ce privește proiectele CE care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2, dacă nu sunt de competența autorităților naționale de reglementare și nu beneficiază de o decizie de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, proiectul vizează furnizarea de servicii transfrontaliere, asigurarea inovației tehnologice și asigurarea siguranței operării rețelei transfrontaliere;

c) proiectul nu poate fi finanțat de piață sau prin intermediul cadrului de reglementare aplicabil, reieșind din planul de afaceri și alte evaluări, în special cele efectuate de potențiali investitori, de creditorii sau de Agenție, ținându-se cont de orice decizie privind stimulentele și de motivele prevăzute la art. 31⁸ alin. (3) în situația în care se evaluează necesitatea proiectului de asistență financiară din partea Uniunii Europene.

(3) Proiectele CE implementate în conformitate cu procedura prevăzută la art. 31⁹ alin. (7) lit. d) sunt eligibile și pentru acordarea asistenței financiare din partea Uniunii Europene sub formă de granturi pentru lucrări dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (2) din prezentul articol.

(4) Parametrii utilizați de grupurile regionale pentru proiectele CE în conformitate cu art. 31¹ alin. (1), precum și criteriile specifice stabilite la art. 31² alin. (2) se iau în considerare la stabilirea condițiilor de acordare a asistenței tehnice și financiare din partea Uniunii Europene în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare, al Instrumentului de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională și al Facilității pentru Ucraina.

(5) Prevederile prezentului articol se aplică, *mutatis mutandis*, și proiectelor IR. În ceea ce privește acordarea asistenței financiare sub formă de granturi pentru lucrări, proiectele IR sunt eligibile pentru acordarea asistenței respective din partea Uniunii Europene, cu condiția să îndeplinească prevederile alin. (2) și cu condiția ca proiectul să contribuie la obiectivele generale de politică în domeniul energiei și al climei ale Uniunii Europene.

Articolul 31¹¹. Perioada de tranziție

(1) Pe durata perioadei de tranziție care se încheie la 31 decembrie 2029, activele dedicate hidrogenului reconfigurate din active destinate gazelor naturale care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2 pot fi folosite pentru transportul sau stocarea unui amestec predefinit de hidrogen cu gaze naturale ori cu biometan.

(2) Pe durata perioadei de tranziție menționate la alin. (1), dezvoltatorul proiectului CE și al proiectului IR colaborează strâns în ceea ce privește elaborarea și implementarea proiectelor în vederea asigurării interoperabilității rețelelor învecinate.

(3) Dezvoltatorul proiectului CE și al proiectului IR prezintă dovezi suficiente, inclusiv prin contracte comerciale, privind modul în care, până la sfârșitul perioadei de tranziție, activele menționate la alin. (1) vor înceta să fie active destinate gazelor naturale și vor deveni active dedicate hidrogenului, astfel cum este prevăzut la pct. 3 din anexa nr. 2, precum și privind modul în care, pe durata perioadei de tranziție, va fi posibilă utilizarea sporită a hidrogenului. Astfel de dovezi includ evaluarea ofertei și a cererii de hidrogen obținut din surse regenerabile sau obținut cu emisii scăzute de carbon, precum și calculul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră care a fost obținută datorită proiectului. În contextul monitorizării progreselor înregistrate în implementarea proiectelor CE, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice verifică reconfigurarea, în timp util, a proiectului într-un activ dedicat hidrogenului, astfel cum este prevăzut la pct. 3 din anexa

nr. 2.

(4) Perioada de eligibilitate a proiectelor menționate la alin. (1) pentru acordarea asistenței din partea Uniunii Europene se încheie la 31 decembrie 2027.

[Capitolul VII¹ în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 32. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Directorii Consiliului de administrație care au fost numiți până la intrarea în vigoare a prezentei legi exercită atribuțiile până la finalizarea mandatului.

(2) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul și Agenția vor întreprinde acțiunile necesare pentru preluarea de către Agenție a activității de supraveghere energetică de stat. Pentru a asigura continuitate la desfășurarea activității de supraveghere energetică de stat, Agenția este în drept să angajeze prin transfer angajații Inspectoratului Energetic de Stat.

(3) Guvernul, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

- va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

- va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

- va aproba, în temeiul prezentei legi, actele normative care asigură funcționarea obiectelor energetice.

(4) Agenția, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

- va aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu prezenta lege;

- va elabora, va aproba și va pune în aplicare actele normative de reglementare noi, prevăzute de prezenta lege.

(5) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr.1525/1998 cu privire la energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.50-51, art.366), cu modificările și completările ulterioare.

(6) PNIEC-ul indicat la art. 7², vizând perioada 2025-2030, va fi elaborat și prezentat Secretariatului Comunității Energetice până la 30 iunie 2024, cu consultarea prealabilă a proiectului.

(7) Primul RNIEC indicat la art. 7³ va fi elaborat și prezentat Secretariatului Comunității Energetice până la 15 martie 2025.

Nr. 174. Chișinău, 21 septembrie 2017.

Anexa nr. 1

**Coridoare prioritare și domenii tematice prioritare ale
infrastructurii energetice din Comunitatea Energetică**

Prevederile prezentei legi cu privire la proiectele CE se aplică în raport cu următoarele coridoare prioritare și domenii tematice prioritare ale infrastructurii energetice din Comunitatea Energetică:

1. Coridoarele prioritare pentru energia electrică, care se referă la:

1.1. *interconexiunile electrice în cadrul Comunității Energetice* ce vizează interconexiunile dintre părțile contractante ale Comunității Energetice, în special cele destinate pentru:

a) integrarea energiei electrice din surse regenerabile;

b) consolidarea infrastructurii de rețea internă în vederea promovării integrării piețelor de energie în regiune;

c) asigurarea extinderilor terestre necesare ale rețelelor offshore destinate energiei din surse regenerabile; și

d) asigurarea consolidării rețelei interne necesare în vederea garantării rețelei electrice de transport adecvate și fiabile și în vederea livrării energiei electrice generate offshore părților contractante ale Comunității Energetice fără ieșire la mare.

2. Coridoarele prioritare pentru rețele offshore, care se referă la:

2.1. *rețelele offshore în Marea Mediterană*, ce vizează:

a) dezvoltarea rețelelor electrice offshore, a rețelelor electrice offshore integrate, precum și, după caz, dezvoltarea rețelelor de hidrogen și a interconectoarelor aferente în Marea Mediterană, pentru transportul energiei electrice sau, după caz, al hidrogenului provenit din surse regenerabile de energie offshore către centrele de consum și stocare sau pentru sporirea schimburilor transfrontaliere de energie regenerabilă;

b) părțile contractante - Albania, Muntenegru și Bosnia și Herțegovina;

2.2. *rețelele offshore în Marea Neagră*, ce vizează:

a) dezvoltarea rețelelor electrice offshore, a rețelelor electrice offshore integrate și a interconectoarelor aferente în apele Mării Negre, pentru transportul energiei electrice provenite din surse regenerabile de energie offshore către centrele de consum și stocare și

pentru sporirea schimburilor transfrontaliere de energie electrică;

b) părțile contractante – Ucraina și Georgia.

3. Coridoarele prioritare pentru interconexiunile de hidrogen și electrolizoarele din Comunitatea Energetică, care se referă la:

3.1. interconexiunile de hidrogen din Comunitatea Energetică, ce vizează infrastructura hidrogenului și reconfigurarea infrastructurii de gaze naturale, care permite apariția unei magistrale integrate a hidrogenului, care conectează direct sau indirect (prin interconectare cu o țară terță) țările din regiune și abordează nevoile lor specifice de infrastructură pentru hidrogen, sprijinind crearea unei rețele la nivelul Comunității Energetice pentru transportul hidrogenului și, suplimentar, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, care reduce izolarea energetică, sprijină soluțiile inovatoare și alte soluții ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în anul 2050, și care contribuie semnificativ la durabilitatea sistemului energetic insular și cel al Comunității Energetice;

3.2. electrolizoare, ce vizează sprijinirea implementării aplicațiilor de transformare a energiei electrice în gaze, care au scopul de a permite reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și care contribuie la funcționarea sigură, eficientă și fiabilă a sistemului și la integrarea sistemelor energetice inteligente și, suplimentar, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, susținerea soluțiilor inovatoare și a altor soluții ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, și care contribuie, în mod semnificativ, la durabilitatea sistemului energetic insular și cel al Comunității Energetice.

4. Domeniile tematice prioritare, care se referă la:

4.1. implementarea rețelelor electrice inteligente: adoptarea tehnologiilor rețelelor inteligente în întreaga Comunitate Energetică în vederea integrării eficiente a comportamentului și a acțiunilor tuturor utilizatorilor de sistem ale căror instalații sunt racordate la rețeaua electrică, în special generarea unor cantități mari de energie electrică din surse regenerabile sau producerea distribuită, și consumul dispecerizabil, stocarea energiei, vehiculele electrice și alte surse de flexibilitate și, suplimentar, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, reducerea izolării energetice, sprijinirea soluțiilor inovatoare și a altor soluții ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, și care contribuie semnificativ la durabilitatea sistemului energetic al Comunității Energetice;

4.2. rețeaua transfrontalieră de transport al dioxidului de carbon: dezvoltarea unei infrastructuri privind transportul și stocarea dioxidului de carbon între părțile contractante ale Comunității Energetice pentru captarea și stocarea dioxidului de carbon captat din instalațiile industriale în scopul stocării geologice permanente, precum și pentru utilizarea

dioxidului de carbon pentru combustibilii gazoși sintetici, conducând la neutralizarea permanentă a dioxidului de carbon;

4.3. *rețele inteligente de gaze naturale*: adoptarea tehnologiilor rețelilor inteligente de gaze în întreaga Comunitate Energetică pentru a integra, în condiții de eficiență, în rețeaua de gaze naturale o gamă largă de surse de gaze obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, de surse regenerabile de gaze, pentru a sprijini adoptarea unor soluții inovatoare și digitale privind gestionarea rețelei și pentru a facilita integrarea inteligentă a sectorului energetic și a consumului dispecerizabil, incluzând modernizările fizice aferente, dacă acestea sunt indispensabile funcționării echipamentelor și instalațiilor în vederea integrării gazelor naturale obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor din surse regenerabile.

[Anexa nr.1 în redacția LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Anexa nr. 2

Categorii de infrastructură energetică dezvoltate în cadrul proiectelor CE și al proiectelor IR

Categoriile de infrastructură energetică care urmează să fie dezvoltate în cadrul proiectelor CE și al proiectelor IR sunt:

1. În sectorul electroenergetic:

a) liniile electrice aeriene de transport de tensiune înaltă și foarte înaltă, situate pe teritoriul Republicii Moldova sau care traversează frontiera de stat, dacă au fost proiectate pentru o tensiune de cel puțin 220 kV, și liniile electrice de transport în cablu, subterane și submarine, dacă au fost proiectate pentru o tensiune de minimum 150 kV;

b) orice echipament sau instalație care se încadrează în categoria de infrastructură energetică menționată la lit. a) și care permite transportul energiei electrice din surse regenerabile offshore de la siturile de producție offshore (infrastructură energetică pentru energia electrică din surse regenerabile offshore);

c) instalațiile de stocare a energiei, individuale sau în formă agregată, utilizate pentru stocarea, permanentă ori temporară, a energiei în infrastructuri energetice situate la suprafață sau subterane ori în situri geologice, cu condiția să fie conectate direct la linii electrice de înaltă tensiune de transport sau de distribuție, proiectate pentru tensiunea de cel puțin 110 kV;

d) orice echipament esențial sau instalație esențială pentru asigurarea funcționării, în condiții de siguranță, securitate și eficiență, a sistemelor menționate la lit. a)-c), inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control la toate nivelurile de tensiune și la stațiile electrice;

e) în ceea ce privește rețelele electrice inteligente, orice echipamente sau instalații, sisteme și componente digitale care integrează tehnologiile informaționale și ale comunicațiilor, prin platforme digitale operaționale, sisteme de control și tehnologii bazate pe senzori, utilizate atât pentru transportul, cât și pentru distribuția energiei electrice la tensiune medie și înaltă, care au ca scop: asigurarea unei rețele electrice de transport și de distribuție mai eficiente și mai inteligente; sporirea capacității de integrare a unor noi forme de producere, stocare și consum de energie; facilitarea unor noi modele de afaceri și structuri de piață; susținerea unor soluții inovatoare și de altă natură care implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și asupra obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, pentru a contribui semnificativ la durabilitatea Comunității Energetice;

f) orice echipament sau instalație care se încadrează în categoria de infrastructură energetică menționată la lit. a) cu dublă funcționalitate – interconexiune și sistem offshore de racordare la rețea, de la sursele de generare din surse regenerabile offshore către două sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice care participă la proiecte CE, inclusiv prelungirea pe uscat a acestui echipament și până la prima stație electrică din sistemul de transport de pe uscat; orice echipament adiacent sau instalație adiacentă offshore, care îndeplinesc un rol esențial pentru funcționarea, în condiții de siguranță, securitate și eficiență, inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control; stațiile electrice necesare, dacă acestea asigură, de asemenea, interoperabilitatea tehnologică și, *inter alia*, compatibilitatea interfeței dintre diverse tehnologii (rețele offshore pentru energia din surse regenerabile).

2. În ceea ce privește rețelele inteligente de gaze, oricare dintre următoarele echipamente sau instalații, menite să permită și să faciliteze integrarea în rețeaua de gaze a unei game largi de gaze obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a gazelor obținute din surse regenerabile, inclusiv biometanul sau hidrogenul:

a) sistemele și componentele digitale, care integrează tehnologiile informaționale și ale comunicațiilor;

b) sistemele de control și tehnologiile bazate pe senzori pentru a permite monitorizarea, controlul calității și gestionarea, în mod interactiv și inteligent, a producerii, a transportului, a distribuției, a stocării și a consumului de gaze în cadrul unei rețele de gaze, inclusiv echipamentele care să permită fluxuri în revers de la nivelul distribuției și până la nivelul transportului, incluzând modernizările fizice aferente, dacă acestea sunt indispensabile funcționării echipamentelor și instalațiilor în vederea integrării gazelor obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor obținute din surse regenerabile.

3. În ceea ce privește hidrogenul:

a) conductele de transport pentru transportul hidrogenului, în special, la presiune înaltă, inclusiv infrastructura de gaze naturale reconfigurată, oferind acces mai multor utilizatori de sistem în mod transparent și nediscriminatoriu;

b) instalațiile de stocare conectate la conductele de transport pentru transportul hidrogenului la înaltă presiune menționate la lit. a);

c) instalațiile de recepție, stocare și regazificare sau de decompresie pentru hidrogenul lichefiat ori pentru hidrogenul încorporat în alte substanțe chimice, având scopul de a injecta hidrogenul, după caz, în rețea;

d) orice echipament esențial sau instalație esențială pentru funcționarea securizată, eficientă și în condiții de siguranță a sistemului de hidrogen sau pentru asigurarea capacității bidirecționale, inclusiv stații de comprimare;

e) orice echipament sau instalație care permite utilizarea hidrogenului sau a combustibililor derivați din hidrogen în sectorul transporturilor în cadrul rețelei transeuropene de transport (TEN-T) centrale, identificată în părțile contractante ale Comunității Energetice în conformitate cu normele aplicabile dezvoltării infrastructurii rețelei transeuropene de transport (TEN-T) în conformitate cu Tratatul de instituire a Comunității transporturilor.

3.1. Toate categoriile indicate la lit. a)-d) pot fi reconstruite și/sau reconfigurate din rețele de gaze naturale în rețele de hidrogen sau în o combinație a acestora.

4. În ceea ce privește instalațiile de electroliză:

4.1. *electrolizoarele:*

a) care au o capacitate de cel puțin 50 MW, furnizate de un singur electrolizor sau de un set de electrolizoare care formează un singur proiect coordonat;

b) a căror producție respectă cerința de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață de 70% în raport cu combustibilul fosil de referință de 94 grame echivalent CO₂/MJ. Emisiile de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață trebuie să includă emisiile indirecte. Reducerile cuantificate ale emisiilor de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață sunt verificate în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;

c) care au o funcție legată de rețea, în special în vederea flexibilității generale a sistemului și a eficienței generale a sistemului de rețele electrice și de hidrogen;

4.2. *echipamentele aferente, inclusiv instalația de racordare la rețeaua de gaze.*

5. În ceea ce privește dioxidul de carbon:

a) conductele specializate, diferite de rețeaua de conducte în amonte, utilizate pentru transportul de dioxid de carbon de la mai multe surse, în scopul stocării geologice definitive a dioxidului de carbon;

b) instalațiile fixe pentru lichefierea, stocarea tampon și convertizoare ale dioxidului de carbon, în vederea transportării ulterioare a acestuia prin conducte și în moduri de transport dedicate, precum sunt navele, șlepurile, camioanele și trenurile;

c) fără a aduce atingere interdicțiilor de stocare geologică a dioxidului de carbon într-o parte contractantă a Comunității Energetice, stabilite prin actele normative în vigoare, instalațiile de suprafață și de injectare, asociate cu infrastructura dintr-o formațiune geologică care este utilizată pentru stocarea geologică definitivă a dioxidului de carbon, în cazul în care acestea nu implică utilizarea dioxidului de carbon pentru recuperarea intensificată a hidrocarburilor și sunt necesare pentru a permite transportul și stocarea transfrontalieră a dioxidului de carbon;

d) orice echipamente sau instalații esențiale pentru funcționarea corespunzătoare, sigură și eficientă a sistemului de electroliză respectiv, inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control.

[Anexa nr.2 introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]

Anexa nr. 3

NORME ȘI INDICATORI

privind criteriile referitoare la proiectele CE

1. Se consideră proiect CE cu un impact transfrontalier semnificativ proiectul care este situat pe teritoriul Republicii Moldova, ca parte contractantă a Comunității Energetice, și care îndeplinește următoarele condiții:

1.1. *pentru transportul energiei electrice* - proiectul sporește capacitatea de transfer a rețelei electrice de transport sau capacitatea disponibilă pentru fluxurile comerciale, la frontiera Republicii Moldova cu altă parte sau alte părți contractante ale Comunității Energetice, având drept efect sporirea capacității de transfer a rețelei electrice transfrontaliere la frontiera cu altă parte sau alte părți contractante ale Comunității Energetice cu cel puțin 500 MW, în comparație cu situația în care infrastructura energetică vizată de proiect nu ar fi pusă în funcțiune, ori proiectul reduce izolarea energetică a unor sisteme care nu sunt interconectate în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și sporește capacitatea de transfer transfrontalier a rețelei electrice de transport dintre două părți contractante ale Comunității Energetice cu cel puțin 200 MW;

1.2. *pentru stocarea energiei electrice* - proiectul oferă o capacitate instalată de cel puțin 225 MW și are o capacitate de stocare care permite o producție anuală netă de energie electrică de 250 GWh/an;

1.3. *pentru rețelele electrice inteligente* - proiectul este elaborat pentru echipamente și instalații de înaltă tensiune și de tensiune medie și implică fie operatorii sistemelor de transport, fie operatori ai sistemelor de transport și operatori ai sistemelor de distribuție, fie operatori ai sistemelor de distribuție din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice. Proiectul poate implica numai operatori ai sistemelor de distribuție, cu condiția ca aceștia să provină din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice și că interoperabilitatea să fie asigurată.

1.3.1. Proiectul corespunde cel puțin la două dintre următoarele criterii:

a) implică 50 de mii de utilizatori, producători, consumatori sau prosumatori de energie electrică;

b) cuprinde o zonă de consum de cel puțin 300 GWh/an;

c) cel puțin 20% din consumul de energie electrică aferent proiectului provine din resurse regenerabile variabile; sau

d) reduce izolarea energetică a sistemelor care nu sunt conectate cu nicio altă parte contractantă a Comunității Energetice.

1.3.2. Nu este necesar ca proiectul să implice o frontieră fizică comună;

1.4. *pentru transportul hidrogenului* - proiectul permite transportul hidrogenului peste frontierele părților contractante ale Comunității Energetice vizate sau sporește capacitatea existentă de transport transfrontalier al hidrogenului la frontiera dintre două părți contractante ale Comunității Energetice cu cel puțin 10% în comparație cu situația anterioară punerii în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiect. Totodată, proiectul demonstrează, în mod adecvat, că este o parte esențială a unei rețele transfrontaliere planificate de hidrogen și prezintă dovezi suficiente privind planurile existente și privind cooperarea cu țările învecinate și cu operatorii de sistem sau, în cazul proiectelor care reduc izolarea energetică a sistemelor care nu sunt interconectate în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice, proiectul vizează, direct sau indirect, aprovizionarea a cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice;

1.5. *pentru instalațiile de stocare a hidrogenului sau de recepție a hidrogenului*, menționate la pct. 3 din anexa nr. 2 - proiectul vizează, direct sau indirect, aprovizionarea a cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice;

1.6. *pentru electrolizoare* - proiectul asigură o capacitate instalată de cel puțin 50 MW, furnizată de un singur electrolizor sau de un set de electrolizoare care formează un proiect unic și coordonat, și aduce beneficii, directe sau indirecte, cel puțin la două părți contractante ale Comunității Energetice și, în mod specific, în ceea ce privește proiectele pe insule și sistemele insulare, sprijină soluțiile inovatoare și de altă natură care implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, și contribuie, în mod semnificativ, la durabilitatea sistemului energetic insular și al Comunității Energetice;

1.7. *pentru rețelele inteligente de gaze* - un proiect implică fie operatorii sistemelor de transport, fie operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție, fie operatorii sistemelor de distribuție din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice. Operatorii sistemelor de distribuție pot fi implicați, dar numai cu sprijinul operatorilor de sistem din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, care sunt strâns asociate proiectului și care asigură interoperabilitatea;

1.8. *pentru transportul energiei electrice din surse regenerabile offshore* - proiectul

este conceput pentru a transfera energie electrică de la situri de producție offshore cu o capacitate de cel puțin 500 MW și permite transportul energiei electrice către rețeaua terestră a unei părți contractante a Comunității Energetice, sporind volumul de energie electrică din surse regenerabile disponibil pe piața internă de energie. Proiectul este dezvoltat în zone cu o rată scăzută de penetrare a energiei electrice din surse regenerabile offshore și demonstrează un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, precum și contribuie, în mod semnificativ, la durabilitatea sistemului energetic și la integrarea pieței de energie, fără a obstrucționa capacitățile și fluxurile transfrontaliere;

1.9. *pentru proiectele privind dioxidul de carbon* - proiectul este utilizat pentru transportul și, după caz, stocarea dioxidului de carbon de origine antropică provenit din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice.

2. În ceea ce privește proiectele care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)-d) și f) din anexa nr. 2, criteriile prevăzute la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

2.1. *transportul energiei electrice produse din surse regenerabile* către marile centre de consum și siturile de stocare, măsurat conform analizei efectuate în cel mai recent plan de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, la nivelul Uniunii Europene, în special:

a) pentru transportul energiei electrice - prin compararea capacității de producție din surse regenerabile de energie (per tehnologie, în MW) care este racordată și transportată datorită proiectului, cu capacitatea totală planificată de producție din tipurile de surse regenerabile de energie respective în Republica Moldova în anul 2030, în conformitate cu Planul național integrat privind energia și clima aprobat și prezentat Secretariatului Comunității Energetice; sau

b) pentru stocarea de energie - prin compararea noilor capacități oferite de proiect cu capacitatea totală existentă pentru aceeași tehnologie de stocare în zona de analiză prevăzută în prezenta anexă;

2.2. *integrarea pieței de energie, concurența și flexibilitatea sistemului* - în special prin:

a) calcularea, pentru proiectele transfrontaliere, inclusiv proiectele de reinvestiții, a impactului asupra capacității de transfer a rețelei electrice în ambele direcții ale fluxului de energie electrică, măsurată în funcție de mărimea puterii (în MW) și contribuția acestora pentru a atinge obiectivul de interconectare de minimum 15% sau prin calcularea, pentru proiectele cu un impact transfrontalier semnificativ, a impactului asupra capacității de transfer a rețelei electrice la frontierele dintre părțile contractante ale Comunității Energetice relevante, asupra echilibrării cererii și ofertei și asupra funcționării rețelelor electrice în părțile contractante ale Comunității Energetice relevante;

b) evaluarea impactului, pentru zona de analiză prevăzută în prezenta anexă, în

termeni de costuri de producție și transport al energiei electrice la nivelul întregului sistem și de evoluție și convergență a prețurilor pe piața de energie oferite de un proiect în funcție de diverse scenarii de planificare, ținându-se cont, în special, de variațiile induse ordinii de merit;

2.3. *securitatea furnizării, interoperabilitatea și siguranța în funcționare a sistemului* – în special prin evaluarea impactului proiectului asupra pierderii de consum așteptată în zona de analiză, astfel cum este prevăzută în prezenta anexă, în ceea ce privește adecvanța capacității de producție și de transport pentru o serie de perioade de sarcină caracteristice, ținându-se cont de modificările previzibile în materie de fenomene meteorologice extreme și de impactul acestora asupra rezilienței infrastructurii. După caz, se măsoară impactul proiectului asupra controlului independent și fiabil al funcționării sistemului și al serviciilor.

3. În ceea ce privește proiectele care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 1 lit. e) din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

3.1. *gradul de durabilitate*, măsurat prin evaluarea nivelului capacității rețelelor de a conecta și de a transporta energie din surse regenerabile variabile;

3.2. *securitatea furnizării*, măsurată prin evaluarea nivelului pierderilor din rețelele electrice de distribuție și/sau din rețelele electrice de transport, a utilizării procentuale, și anume a sarcinii medii, a componentelor rețelei electrice, a disponibilității componentelor rețelei electrice, legate de întreținerea planificată și neplanificată, precum și a impactului asupra performanțelor rețelei electrice și asupra duratei și frecvenței întreruperilor, inclusiv perturbărilor legate de climă;

3.3. *integrarea pieței de energie*, măsurată prin evaluarea implementării inovațiilor în exploatarea sistemului, a reducerii izolării energetice și a interconectării, precum și a nivelului de integrare a altor sectoare și de facilitare a unor noi modele de afaceri și structuri de piață;

3.4. *siguranța rețelei, flexibilitatea și calitatea furnizării*, măsurate prin evaluarea abordării inovatoare în ceea ce privește flexibilitatea sistemului, securitatea cibernetică, interoperabilitatea eficientă între operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție, capacitatea de a include consumul dispecerizabil, stocarea, măsurile de eficiență energetică, utilizarea eficientă, din punctul de vedere al costurilor, a instrumentelor digitale și a tehnologiilor informației și comunicațiilor în scopuri de monitorizare și control, stabilitatea sistemului electroenergetic și calitatea tensiunii.

4. În ceea ce privește proiectele privind hidrogenul care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

4.1. *durabilitatea*, măsurată ca fiind contribuția proiectului la:

a) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în cadrul diverselor utilizări finale în sectoarele în care emisiile sunt greu de redus, precum sunt industria sau transporturile;

b) flexibilitatea și opțiunile de stocare sezonieră pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile; sau

c) integrarea hidrogenului din surse regenerabile și obținut cu emisii scăzute de carbon, pentru a se lua în considerare nevoile pieței și a se promova hidrogenul din surse regenerabile;

4.2. *integrarea pieței de energie și interoperabilitatea*, măsurate prin calcularea valorii adăugate a proiectului pentru integrarea segmentelor de piață și convergența prețurilor, precum și pentru flexibilitatea generală a sistemului;

4.3. *securitatea aprovizionării și flexibilitatea*, măsurate prin calcularea valorii adăugate a proiectului la reziliența, diversitatea și flexibilitatea furnizării hidrogenului;

4.4. *concurența*, măsurată prin evaluarea contribuției proiectului la diversificarea furnizării, inclusiv în ceea ce privește facilitarea accesului la sursele autohtone de aprovizionare cu hidrogen.

5. În ceea ce privește proiectele de rețele inteligente de gaze care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 2 din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

5.1. *nivelul de durabilitate*, măsurat prin evaluarea ponderii gazelor din surse regenerabile și obținute cu emisii scăzute de carbon integrate în rețeaua de gaze, a reducerilor emisiilor de gaze cu efect de seră aferente în direcția decarbonizării totale a sistemului și a detectării adecvate a scurgerilor;

5.2. *calitatea și securitatea aprovizionării*, măsurate prin evaluarea raportului dintre oferta de gaze disponibilă în mod fiabil și cererea maximă, ponderea importurilor înlocuite cu gaze locale din surse regenerabile și obținute cu emisii scăzute de carbon, stabilitatea funcționării sistemului, durata și frecvența întreruperilor per consumator;

5.3. *facilitarea serviciilor de flexibilitate*, precum consumul dispecerizabil și stocarea, prin facilitarea integrării inteligente a sectoarelor energiei prin crearea de legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, măsurată prin evaluarea economiilor de costuri realizate în sectoarele și sistemele energetice conectate, precum sunt sistemul de distribuție și furnizare a energiei termice și sistemul electroenergetic, sectorul transporturilor și al industriei.

6. În ceea ce privește proiectele privind electrolizoarele care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 4 din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

6.1. *durabilitatea*, măsurată prin:

a) evaluarea ponderii hidrogenului din surse regenerabile sau a hidrogenului obținut cu emisii scăzute de carbon, în special din surse regenerabile, care îndeplinește criteriile definite la pct. 4.1 lit. b) din anexa nr. 2, integrat în rețea; sau

b) prin estimarea volumului de combustibili sintetici de aceeași origine utilizați și a reducerilor aferente ale emisiilor de gaze cu efect de seră;

6.2. *securitatea aprovizionării*, măsurată prin evaluarea contribuției sale la siguranța, stabilitatea și eficiența exploatarea rețelei, inclusiv prin evaluarea reducerii evitate a producției de energie electrică din surse regenerabile;

6.3. *facilitarea serviciilor de flexibilitate*, precum consumul dispecerizabil și stocarea, prin facilitarea integrării inteligente a sectorului energetic și crearea de conexiuni cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, măsurată prin evaluarea economiilor de costuri realizate în sectoarele și sistemele energetice conectate, precum sunt rețelele de gaze, de hidrogen, electrice și termice, sectorul transporturilor și al industriei.

7. În ceea ce privește infrastructura de dioxid de carbon care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 5 din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

7.1. *durabilitatea*, măsurată prin evaluarea reducerilor totale preconizate ale emisiilor de gaze cu efect de seră, pe durata ciclului de viață a proiectului, și a absenței unor soluții tehnologice alternative, precum este, dar fără a se limita la eficiența energetică, electrificarea care integrează surse regenerabile, pentru a atinge același nivel de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră ca și cantitatea de dioxid de carbon care urmează să fie captată în instalațiile industriale conectate, la un cost comparabil, într-un interval de timp comparabil, ținându-se cont de emisiile de gaze cu efect de seră generate de energia necesară pentru captarea, transportul și stocarea dioxidului de carbon, după caz, și luându-se în considerare infrastructura, inclusiv, dacă este cazul, alte posibile utilizări viitoare;

7.2. *reziliența și securitatea*, măsurate prin evaluarea securității infrastructurii;

7.3. *atenuarea poverii și a riscului de mediu* prin neutralizarea permanentă a dioxidului de carbon.

8. Se consideră proiect IR cu impact transfrontalier semnificativ proiectul care îndeplinește următoarele condiții:

8.1. *pentru proiectele IR din categoria prevăzută la pct. 1 lit. a) din anexa nr. 2* - proiectul sporește capacitatea de transfer a rețelei sau capacitatea disponibilă pentru fluxurile comerciale, la frontiera statului membru al Uniunii Europene respectiv cu una sau mai multe țări terțe, și aduce beneficii semnificative, atât în mod direct, cât și indirect, prin interconectarea cu o țară terță, în conformitate cu criteriile specifice aplicate la nivelul Uniunii Europene. Calcularea beneficiilor pentru statele membre ale Uniunii Europene se efectuează și se publică de către ENTSO-E în cadrul planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani la nivelul Uniunii Europene;

8.2. *pentru proiectele IR din categoria prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2* - proiectul privind hidrogenul permite transportul hidrogenului peste frontierele unui stat membru al Uniunii Europene cu una sau mai multe țări terțe și se dovedește că aduce beneficii semnificative, atât în mod direct, cât și indirect, prin interconectarea cu o țară terță, în conformitate cu criteriile specifice aplicate la nivelul Uniunii Europene. Calcularea

beneficiilor pentru statele membre ale Uniunii Europene se efectuează și se publică de către ENTSO-G în cadrul planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani la nivelul Uniunii Europene;

8.3 pentru proiectele IR din categoria prevăzută la pct. 5 din anexa nr. 2 -proiectul poate fi utilizat pentru transportul și stocarea dioxidului de carbon de origine antropică de către cel puțin două state membre ale Uniunii Europene și o țară terță.

[Anexa nr.3 introdusă prin LP164 din 30.07.26, MO382-385/20.08.26 art.406; în vigoare 20.08.26]